

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE szerkesztő-újságírója.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Gazdasági szakoktatásunkról.

A „Köztelek” f. évi 42. számában gazdasági szakoktatásunk hiányairól és az ezek megszüntetésére szükséges leg-sürgősebb intézkedésekről szólva, kifejttem nézeteimet a felsőbb szakoktatás modern igényeinek legkönnyebben és leg-rövidebb idő alatt történhető kielégítéséről. A felsőbb szakoktatás intézményei azonban csak egyik láncszemét képezik a mezőgazdasági szakoktatás rendszerének és a felsőbb szakoktatás helyes irányba terelésével és az ehhez szükséges intézményeknek korszerű átalakításával még egyáltalában nem lehet elérni azt a célt, hogy a mezőgazdálkodás sokféle alakjának megfelelő, a kor színvonalán álló gazdákat képezzünk ki. Mert nem elég, hogy csak a nagybirtokok kezelőtisztjei és a középbirtokok gazdálkodó tulajdonosai legyenek kiképezhetők arra, hogy nagyobb igényekkel bíró feladataikat a maguk és a nemzeti gazdálkodás érdekében a lehető legjobban megoldani tudják, hanem szükséges, hogy a kisebb középbirtokosok, a középbirtokot bérlők és ezeknek vezető személyzete is feladatukat és hivatásukat a korszerű gazdálkodás igényeinek megfelelő módon betölthessék. És ha végigtekintünk azokon a gazdáinkon, akiknek kezelésében vagy tulajdonában a magyar középbirtokok legnagyobb része ma van, azt látjuk, hogy a nemzet gazdálkodó osztályának éppen ez a része, amely pedig leginkább van hivatva arra, hogy a maga szellemi és testi képességeit a gazdálkodás révén legjobban gyümölcösítse,

azt a valóban szomorú tapasztalatot kell tennünk, hogy a középbirtokos-osztály, a középbirtokot bérlők és az ezek kezelő-személyzetét képező ugynevezett botos-ispánok birnak a modern mezőgazdálkodás folytatására a legkevesebb elméleti és gyakorlati képzettséggel. Ez a gazda-osztály csak ritka esetben mutat fel egyéneket, akik gazdálkodásukat kellő elő-képzettséggel folytatják. A legtöbbje vagy a birtok örökléséből eredő kényszerű helyzet által lesz gazdává, másokat mint bérlőket a kedvező bérleti viszonyok csábítanak a gazdálkodás terére, ismét mások minden előképzettség nélkül más kenyérkereső pályára nem léphetvén, végső menedékül választják a gazdálkodást, mint középbirtokosok vagy bérlők kisebb igényű gazdatisztjei.

Már pedig, ha tekintetbe vesszük azt az előkelő szerepet, amelyet a középbirtokos-osztály és a középbirtokot bérlők, valamint ezek kezelőszemélyzete a nemzeti gazdálkodás fejlesztése terén, úgy a maga gazdálkodása eredményességével, valamint a környékbeli kisbirtokosoknak nyújtott példaadás által betöltenek, akkor alig látunk fontosabb feladatot, mint azt, hogy a gazdálkodó osztálynak ezt a rétegét a gazdálkodás eredményes vite-lére minél jobban kiképezzük. Emellett a középbirtokosok és bérlők, valamint ezek kezelőtisztjei a vidéki intelligenciának legnagyobb tömegét képezvén, már a természet-szerűen rájuk háruló vezető-szerepükönél fogva is olyan anyagi terhekkel vannak megróva, amelyeknek ki-elégíthetése végett is elsősorban ezekre nézve válik szükségessé az, hogy gazdál-

kodásukat a kellő elméleti és gyakorlati ismeretek felhasználásával minél jövedelmezőbbé tegyék.

A középbirtokos-osztály pusztulásának nézetem szerint egyik legfőbb oka abban rejlik, hogy tagjai a gazdálkodás terén a kellő képzettség híján nem tudtak lépést tartani a korról, természetszerű magasabb igényeiket nem tudták kielégíteni rossz és kevés eredményű gazdálkodásuk jövedelméből. Hiszen még az a középbirtokos vagy bérlő is, aki a kor igényeit meg-értve a gazdálkodás folytatásához szükséges elméleti és gyakorlati kiképzést megszerezni óhajtott, erre az ő igényei keretében lehetőséget nem talált. Mert a gazdasági akadémián és tanintézeteken vagy az ő igényeit túlhaladó magas ki-képzést nyervén, hazatérve költséges, fölösleges, nem jövedelmező, sőt jövedel-met emésztő gazdálkodást rendezett be, vagy pedig a földmives-iskolák végzésével a paraszt-gazdaságok igényeinek megfelelő egyszerűbb módon gazdálkodott azon a birtokán, amelyet pedig rend-szeresebben kellő elméleti és gyakorlati képzettséggel sokkal nagyobb eredménnyel használhatott volna ki.

Szükség van ezért oly középfokú inté-zetekre, mint a kereskedelmi szakok-tatásnál az ugynevezett középkereskedelmi iskolák, vagy a technikai oktatás-nál a középipariskolák a maguk szakmája körében betöltenek, amelyek a fiatal gazdákat főként gyakorlatilag, de a kellő elméleti tanítás felhasználásával kiképez-zék arra, hogy az életbe kikerülve, mint középbirtokosok vagy bérlők, vagy ezek gazdasági kezelői a kor színvonalán álló

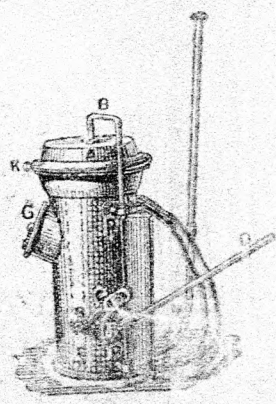

„A” jegyű K. 36. „B” jegyű K. 30.

Permetezéshez ajánlunk szavatolás mellett vegytiszta réz-gáliczot, szublimált kénport, dr. Aschenbrandt-féle bordói port és rézkénport, raffiaháncsot, juta-fonalat a legjutányosabb árakon.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
BUDAPEST, V., Aikotmány-utca 31.

Kívánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

„C” jegyű K. 34.

eredményes gazdálkodást folytathassanak. Együttal azonban, mivel az ezen intézetektől kikerülő ifjak, mint a vidéki intelligencia tagjai társadalmi és gazdasági téren a nép hivatott vezetői lesznek, szükséges, hogy ne csak gazdasági tekintetben, hanem az általános műveltség tekintetében is a kellő kiképzetést megnyerhessék. Nézetem szerint ezen közép gazdasági intézetek felvételi feltétele a középiskolák négy osztályának elvégzése lehetne, mert a középiskola negyedik osztályának a középiskolai oktatás az a fele, amely a felsőbb kulturai kiképzetésnek alapját képezi, befejeződik, úgy, hogy a középiskola négy osztálya általános kulturai és szakbeli mindenféle kiképzetésnek lehet alapja. Maga a szaktanítás azután kell, hogy tisztán gyakorlati legyen ezeken az intézeteken, vagyis az összes gazdasági munkák személyes végzésére a tanulók kell, hogy begyakoroltassanak. Ez nemcsak azért szükséges, hogy az életbe kikerülve a gazdasági munkákat maguk elvégezni tudják, hanem azért is, hogy e munkák elvégzését bárkinek bármikor megtaníthassák. De szükséges ez a tanulóifjúság testi nevelése szempontjából is, hogy a gyakorlati gazdálkodásra erős, egészséges nemzedék neveltsék.

Szükséges mindenképp, hogy az ezen intézetből kikerülő fiatal gazdák ne csak olyan gazdasági viszonyok közt tudjanak gazdálkodni, mint amily viszonyok között a gazdaságban kiképzetésüket nyerték, hanem hogy egy bizonyos látókörrel, a sablonoktól eltérő ítélőképességgel és érzékeléssel kikerülve az intézetből, bármiféle viszonyok között magukat feltalálják és jövedelmező gazdálkodást tudjanak be rendezni.

A szakbeli kiképzés mellett azonban, tekintettel a már ismételt hangsúlyozott vezetőszerepére az ezen intézetből kikerülő osztálybelieknek, szükségesnek tartom, hogy az általános műveltséget feltételező kulturai ismeretek, mint a hazai és külföldi történelem, irodalom, az élet viszonyaival összefüggő technikai ismeretek a tanítási tervzetben megfelelő helyet foglaljanak el, hogy az ezen intézetből kikerülő ifjak szakbeli képzettségük mellett egyúttal az általános műveltségnek megfelelő képzettséggel is bírjanak.

Természetes, hogy a kiképzetésnek ilyen igényei mellett ezen intézetek oktatási ideje hosszabb időt vesz igénybe s nézetem szerint ezen intézetek oktatási idejének négy évre kellene terjednie, mely négy év elteltével, mint a középkereskedelmi iskoláknál, egy általános vizsgálat letévése ezen intézetek tanulóinak az önkéntességi jogot is biztosítaná, de az egyetemi kvalifikációt azért meg nem adná.

Ily módon berendezve és szervezve a gazdasági intézetek e középső fokozatát, a belőlük évenként kikerülő rajok a különböző vidékek gazdasági rendszerét átalakítanak és a korszerű gazdálkodást általánossá tennék. De éppen azért, hogy ezen feladatuknak minél tökéletesebben megfelelhessenek, szükséges, hogy ilyen intézetek az ország különböző részein minél nagyobb számban szerveztessenek, mert különösen, ha a gyakorlati oktatás igényeit tartjuk szem előtt, akkor számolni kell azzal, hogy a tanuló ifjakkal a tanító személyzetnek intenzíven, lehetőleg egyenként kell foglalkoznia és éppen ezért egy-egy évfolyamba túlságosan sok tanuló fel nem vehető, mert különben a tanító nem képes, különösen a gyengébbekkel kellőképpen foglalkozni. Már pedig egyetlen intézetben sem szabad annak a célnak uralkodnia, hogy egy-egy kiválóbb képességű ifjukitönöképzettséggel hagyja el az intézetet, hanem a főcél mindig az legyen, hogy a tanulók nagyobb száma, tehát általa a tanintézet által szolgált célnak megfelelő átlagos képzettségét vigye ki magával az életbe. Ebben az esetben minél több intézet az ország minden részében annál fontosabb kellék, mert hiszen ezen intézetek gyakorlati kiképzésének természetszerű módon azon vidék viszonyaihoz kell főbb vonásaiban simulnia, amely vidéken az illető intézet és gazdasága a kiképzetésre szolgál.

Ezen középintézeteknek a gazdasági szakoktatás keretében való beillesztése első tekintetre nehéznek és költségesnek tűnik fel, az én nézetem szerint azonban éppen úgy, amint előző cikkemben a gazdasági tanintézeteknek fokozatos módon gazdasági akadémiákká való átalakítására nézve kifejtettem, ezen intézetek szervezése is aránylag rövid idő alatt és jelentékeny költségemelés nélkül eszközölhető.

Az én nézetem szerint ugyanis ezen középintézetek céljaira a jelenleg fennálló földmivesiskolák volnának legcélszerűbben felhasználhatók.

A földmivesiskolák ma meglehetősen fel vannak szerelve, valamennyinek van kellő nagyságu és elég jól berendezett tangazdasága, valamennyinek vannak megfelelő, sőt soknak fényes épületei, csak talán ezek némi kibővítése, a taneszközök szaporítása és a tanítószemélyzet kiegészítése válnék szükségessé. Egész nyíltan merem állítani és ebben aligha tud valaki megczáfolni, hogy a földmivesiskolák ma alig töltik be azt a hivatásukat és céljukat, amelyért szerveztettek. A kisbirtokosok fiai, egy-két földmivesiskola leszámitásával, alig foglalnak helyet ezek tanulói között és ha igen, a földmivesiskolák jelen tanrendszere nem korszerű kisbirtokosokat, hanem félig művelt, a gazdasági pályára sóvárgó egyéneket nevel, akik az életbe nagy igényekkel lépnek ki, amely igényeik kielégítését képzettségüknel és alacsonyabb műveltségi fokozatuknál fogva fel nem lehetik s ennek következtében az elégedetlen proletár-osztályt növelik. Ilyen viszonyok között a földmivesiskoláknak a nép gazdasági nevelése szempontjából hivatásuk alig van, ennél fogva a reájuk fordított áldozatok nemcsak hiábavalók, hanem egyenesen károsak, mert oly ekszisztenciákat nevelnek, akik az életben alig tudnak elhelyezkedni és így legnagyobb részük csak az elégedetlen tömeg szaporítására szolgál. A földmivesiskolák hosszú tanítási idejüknél és drágaságuknál fogva sem alkalmások a nép fiainak gazdasági kiképzetésére, ennél fogva meg kell szünnie már annak a hamis feltevésnek, hogy a földmivesiskolák kisbirtokosokat és munkavezetőket képeznek ki és inkább megfelelő átalakítással a nemzeti gazdálkodás emelésére alkalmas középintézetekké kell őket átalakítani, a kisgazdák és a nép gazdasági nevelésére pedig más egyszerűbb, kevesebb igényű, megfelelőbb intézkedéseket rendezesíteni.

A jelenlegi földmivesiskoláknak, mint ilyeneknek megszüntetése és középintézetekké való átszervezése kevés költséggel és rövid idő alatt keresztülvihető, de keresztül is kell vinni mielőbb, mert

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST
RÉSZVÉNY TÁRSULAT

Legtökéletesebb rendszerű **gőzcséplőkészletek.**
Külön árjegyzékek rendelkezésre állnak gazdasági gépekről

Magánjárók

(utl mozdonyok)

cséplési-, vontatási- és **tarló-szántási** célokra (a mozdony után akasztott **egy ölet fogó ekével!**)

Olcso üzem!

Tökéletes munka!

Referenciával és bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk.

a középbi
kezelő sze
képezi a ne
ezek kellő
érdeket kép
is kell és é
teljesíthető
csekély any

ÁLL

Állatteny

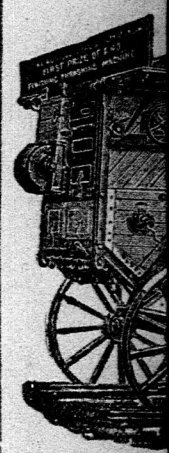
Mezőgazdas
kenységnek ut
örvendetesen
nem csekély
kulturánk elő
földmívelési
érdekében az
nyesült.

A célok ho
nagyságát, de
tekintve kéts
amely ezen ut
többé-kevésbb
inkább lekötö

Az elmúlt
egész megújho
sok nehézség
feltűnően növe
talál s vele az
s a gazdálkózó

Akik állatte
behatóan és le
mozdítására k
feszítéseket sz
annak teljesm
olyan teljes,
lyos jelenség
az utóbbi időbe
mellett közelf
nyésztésünk fe
nem jól műk
kívül maradt
mányunk tartó
nemes fa gy
hatatlanul szü
venni mindaz
szóbanforgó
sleges fejlődés
nak és megáll
azoknak potia

Szemügyre
azokat a tém
sikerének felté
kívül a takarm
mint ennek f
takarmányterm
figyeimünket.
Amikor azt
egyik legélethe

a középirtokosok, a bérlők és ezek kezelő személyzete oly fontos rétegét képezi a nemzeti vagyon kezelőinek, hogy ezek kellő kiképzetése nagy nemzeti érdekét képez, amelyért még áldozatokat is kell és érdemes hozni, annál inkább teljesíthető tehát akkor, amidőn az csak csekély anyagi áldozatokkal jár.

Sz. Z.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Állattenyésztésünk fejlesztésének előfeltételei.

I.

Mezőgazdaságunk fejlesztésére irányuló tevékenységnek utolsó tiz esztendejére visszatekintve örvendétesen tűnik fel az a buzgalom s az a nem csekély áldozat, amely mezőgazdasági kultúránk előfeltételeinek kielégítése s némely földmivelési ágazat fejlődésének előmozdítása érdekében az előbbi évtizedhez képest érvényesült.

A czélok horderejét, az alkalmazott eszközök nagyságát, de egyuttal az elért eredményeket is tekintve kétségtelenül állattenyésztésünk az, amely ezen utolsó időszakban mezőgazdaságunk többé-kevésbé felkarolt kérdései közül leginkább lekötötte a figyelmet.

Az elmúlt évtized alatt állatállományunk egész megújodáson ment át, amelynek folyamán sok nehézség ellenére értékben és képességben feltűnően növekedett, ami általános elismerésre talál s vele az irányító tényezők tevékenységét s a gazdaközönség helyes érzékét dicséri.

Akik állattenyésztésünk helyzetét azonban behatóan és lelkiismeretesen vizsgálják, az előmozdítására bizonyos irányokban kifejtett erőfeszítéseket számba veszik, nem zárkoznak el annak beismerése elől, hogy a siker még sem olyan teljes, mint azt szeretnék és több egyé-lyos jelenség mutatkozik, mint azt hozzáértők az utóbbi időben kiemelték. A dolgok ezen állása mellett közelfekvő az a feltevés, hogy állattenyésztésünk fejlesztése körül valamelyik emeltyű nem jól működhetett, vagy talán figyelmen kívül maradt olyan tényező, amely állatállományunk tartós javulásához (mint a bő táplálék nemes fa gyümölcseinek kifejlődéséhez) mulhatalanul szükséges. Okunk van tehát fontolóra venni mindazokat a körülményeket, amelyek a szóbanforgó fontos mezőgazdasági ág egészséges fejlődése szempontjából szerepet játszanak és megállapítva a hiányokat, kötelességünk azoknak pótlására a lehető legtöbbet megtenni.

Szemügyre véve azokat a viszonylatokat, azokat a tényezőket, amelyek az állattartás sikerének feltételeit képezik, magán az állaton kívül a takarmány, illetőleg a takarmányozás s mint ennek forrásai a rét, legelő, mesterséges takarmánytermesztés az, ami legelőszőr kihívja figyeimünket.

Amikor azt állítom, hogy állattenyésztésünk egyik legéletbevágóbb érdeke, hogy takarmányter-

mesztésünk, különösen pedig fütermő területeink, a rétek és még inkább közlegelőink helyes kezelése s azok termőképessége megfelelő módon előkészítve biztosítsák, akkor nem új dolgot vetek felszínre, hanem olyan kérdést érintek, amelynek fontosságáról már régen meg voltam győződve, amit nem egyszer már hangoztattam s amely kérdést most már több oldalról kezdik figyelemre méltatni.

A gazdasági egyesületek többjénél is megfordult már a kérdés s elismeréssel találkozott annak jelentősége, de a hegyvidéktől és székelyföldről eltekintve, elhatározó lépések a bajok orvoslására nem igen történtek.

Nem akarok ez alkalommal a takarmányforrások összes tényezőire kiterjeszkedni, bár azok szorosan összefüggnek egymással, hanem csak a legelők kérdését kívánom kiemelni, mint amelyeknek tárgyalása a legutóbbi időben bizonyos népszerűsége telt szert és ezidőszert legkönnyebben találhat némi figyelemre. A legelő helyes kezelésére ugyanaz a törvényhozási intézkedés, az 1894. évi XLIV. t.-czikk volt hivatott lökést adni, mint az állattenyésztésnek, amely utóbbi ha nem is közvetlen az idézett törvény rendelkezései folytán, de mindenesetre annak alapjáról ért fejlődésének e mai fokára.

Az idézett törvénynek intenciója az állattartás mindkét tényezője tekintetében azonos volt (vagy talán kellett volna, hogy legyen) végeredményben a gazdaság jövedelmét fokozni. Ehhez képest a törvény úgy az állatállomány javulására, mint az állattartás másik kellékének a legelő termőképesebbé tételére közrehatni kívánt. Tette azt a mainál az akkori ismeretekhez képest világosabban megjelölve, emennél homályosabban körülvonaloza.

A törvény végrehajtása körül azonban az említett két tényező tekintetében eltérő szempontok érvényesültek s a szakaszpontok még abban az arányban sem részesültek figyelemben, aminőben a gondoskodás az állattartásról és a legelőkezelésről magában a törvényben kifejezésre jutott.

Amíg a törvény hatályának érvényesülése érdekében az állatállomány javítására az állam a példaadó és szakértői közreműködéséhez jelentős áldozatokkal hatott közre, addig a törvény a legelőre vonatkozó intézkedések érvényesülése körül hasonló természetű támogatást nagy mértékben nélkülözött.

A nyugatot felkerestük kiváló állatfajtáit és importáltuk nagy mennyiségben; az állami közvetítés, anyagi könnyítések, a jó példák jutalmazása s ezen ténykedések körül való szakértői közreműködés útján az értékes anyagra a figyelmet kézzelfoghatóan, szemmeláthatóan ráirányította, a törvény keretének e részben való kitöltése végett az állattenyésztési közigazgatás mellé szakszerveket, a szaktevékenység irányítására a földmivelésügyi minisztériumban külön osztályt létesített.

Az állattartás és tenyésztés másik tényezőjének, a legelőnek javító védelme terén azonban az emberi tudás s szorgalom külföldön észlelhető közrehatásának követésére példaadás és irányítás érdekében az állam részéről edeskevés történt. Ellenben évről-évre csökkentek

az állatállomány tartására szolgáló természetes gyepterületek s a meglévő enemű területek visszapótlás nélkül annál inkább igénybevételtek.

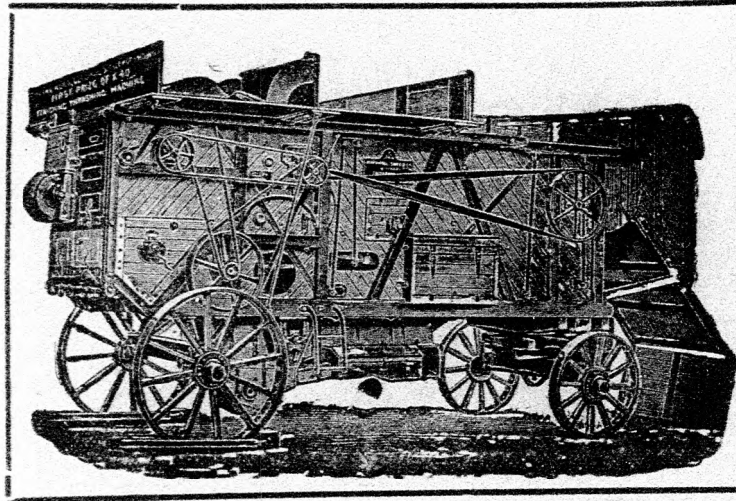
Aki a körülményeket nyílt szemmel tekinti és őszinte akar lenni, kénytelen elismerni, hogy maga a törvény a mezőgazdasági közigazgatás rendes szerveivel a legelők immár észrevehető gyengülésének nem tudta elejét venni, vagy éppen ezek termőképességének növelését előidézni; épp úgy nem eredményezte volna az állatállomány javulását sem, ha nem lett volna segítségére szakértő közreműködés, amely a törvény érvényesülését előmozdította.

A legelőügy ezen mostoha elbánásának sajátos következménye az, hogy ámbár az utóbbi időben nem egy helyen elismerik a legelők jobb karba hozásának szükségét s a hajlandóság nem is hiányoznék ez irányban való munkásságra, szakértő utmutatás, tervszerű irányítás, kellő példa és megfelelő támogatás hiányában nem igen találkozunk tartós sikerrel biztató rendszeres munkára való komoly elhatározásokkal. A legelők elhanyagolt állapotával foglalkozó s azok megjavítását sürgető panaszok visszhangjaként több ízben a legutóbb is az 1904. évi XII. t.-cz. legelőre vonatkozó intézkedéseinek szigorubb végrehajtását célzó rendeletek hocsájtattak ki.

E szigorító rendeletek helyes intenciója nem szenved kétséget s azok kibocsátása nem is felesleges; ezektől azonban a fennebb említett okok miatt észrevehető hatást sokan még a közigazgatási hatóságok és más tényezők buzgalma mellett sem várnak. Az eddigi szellemben kibocsátott rendeletek hatása iránti csekély bizalom mellett nem csodálható azok álláspontja, akik a legelő kérdésének megoldását csakis újabb külön törvénytől várják.

Nem kívánok ez alkalommal sem ilyen törvényalkotás szükségének, időszerűségének kérdésével foglalkozni, sem a nehézségek taglalásába bocsátkozni, de nem hallgathatom el kételyeim az iránt, hogy a legelők ügyét egészében felőlelő törvény a közel jövőben az ügy hasznára létrejőjön. Már pedig nem vélelmem helyesnek, hogy addig, míg azok óhajtása a megvalósulás állapotába jut, kik külön törvény alkotásába helyezik reményüket, a több helyen máris megnyilatkozó kíváncsalom a legelők rendezése és jobb karba hozása iránt a kellő támogatást nélkülözni legyen kénytelen. Azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, miszerint a legelőknak a rétekkel és a földmiveléssel való szoros kapcsolatánál fogva a mezőgazdasági érdekeknek olyan szövevénye áll szemben ily különleges törvényalkotással, hogy bölcs dolog sem volna tapasztalatok és a lehetőség határainak konkrét példákön való kipróbálása nélkül a helyes utra való áttérést hirtelen ugrással a mainál sokkal szigorubb törvényhez kötni.

Aki különben mezőgazdaságunk számos szükségleteit ismeri, nem helyezkedhetik — még olyan fontos kérdésnél, mint a legelők és rétek ügye — az egyszerre mindent vagy semmit álláspontjára, különösen akkor, mikor olyan középut is nyílik, amely a kedélyek zaklatása nélkül jelentékeny eredmények eléréséhez vezet-

GRAEPEL HUGÓ, gépgyáros

Marshall Sons & Co. Limited vasárúgyak.
BUDAPEST, V ker., Váci-ut 40-48. sz.

Ajánlja: eredeti Marshall-féle gőzlokomobiljait, saját gyártmányu legújabb cséplőgépeit, szabadalmazott kombinált gabona- és lőbereseplőgépeit és szabadalmazott törekrostaít vaslemezűből. Eddig körülbelül 8000 darabot szállítottam. Legjobb sikerrel kipróbálva.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és visszafogadni, ha nem jobb mint bármely más fajta törekrosta!

Gazdasági árjegyzéket, törekrosta-leírást, mintát és elismerő levélvezetést kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

het s azok általánosítására törvény alkotására alapot nyújthat.

Ezt a közéletet abban találom, hogy mielőbb konkrét intézkedések történjenek arra nézve, miszerint ott, ahol legelő javításának szükségét érzik, az ehhez kívánatos munkálatok tervezésénél, ezek kivételének irányításánál szakértő közreműködésre és méltányos anyagi támogatásra támaszkodhassanak, ez uton az érdeklődés a kérdés részletei iránt felkeltetvén, az önkéntes munkába minél szélesebb körök bevonassanak, továbbá, hogy a legelő és rétek érdekében szükséges szakértői tevékenység kellő irányításáról és a legelők művelésére vonatkozó nyílt kérdéseinek tisztázásáról gondoskodás történjék.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló törvényben és a végrehajtási rendeletben ugyanis általános vonásokban megjelölve azokat a teendők is, amelyek a legelő termőképességének védelmére és fokozására szükségesek, de a kivétel módoszataira, a felmerülő nehézségek legyőzésére nézve sem a törvény, sem a rendelet, sem pedig a végrehajtásra hivatott közegek nem nyújtanak tanácsot, sem segítséget, ami természetes is,

azért csupán főbb vonásokban érintem ezen feladatokat, azok természetét és a vele össze-függő kérdéseket.

Mint minden munkánál amelynél hosszabb időre kiható befektetések merülnek fel s amely tartós használatot hivatott biztosítani, úgy a legelő rendszeres megjavítására is kellő siker csak a tervszerű eljárástól várható, mert ötlet szerű, kellő előrelátás és az összes viszonyok számbavétele nélkül tett intézkedés hatástalanul marad és csak felesleges kiadást okoz.

Ez okból akár egyes legelők, akár egész vidék legelőinek rendezése, javítása vagy használatának szabályozása kezdeményeztetések, ezen munkálatokra elengedhetlen megfelelő (javítási, berendezési, használati) tervet elkészítése, amely a foganandosítandó munkálatok mérvét, sorrendjét és idejét megállapítja és a kivitelre utmutatást nyújt.

Ezen legelső feladat érdekében mindenkéltt szükséges a legelő eddigi használatának, állapotának, a természeti és gazdasági viszonyoknak a helyszínen való szakértői megvizsgálása. A viszonyok és a kitűzendő célok megisme-

alkalmasaknak látszanak a gyepek kimétele s a termőképesség megóvása, sőt az utóbbinak lehetőségig való fokozása mellett a legelő helyes kihasználását biztosítani.

Károly Rezső.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

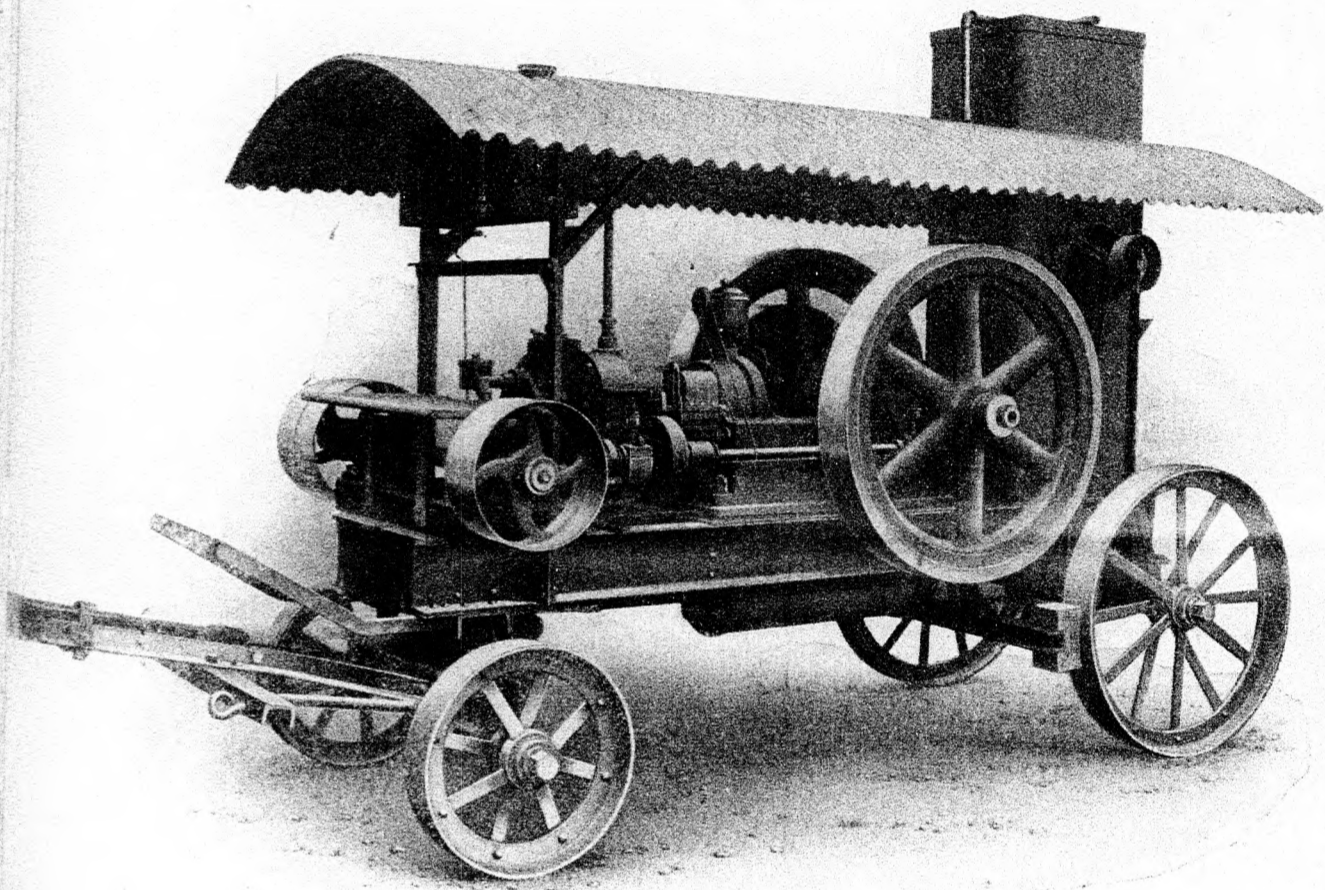
A mezőgazdasági célokra szolgáló motorokról.

Ama mindinkább nagyobb mérvet öltő mozgalomnak, mely a magyar ipar fejlesztését és a magyar gyártmányok értékesítésének előmozdítását tűzte ki céljául, gyakori s nem éppen örvendetes jelensége az, hogy egyes gyártási ágakat, melyek külföldön nagy sikereket értek el vagy legalább sok szó esett róluk, — tekintet nélkül speciális hazai viszonyainkra — egyszerűen át szeretnének ültetni hazánkba. E már magában véve sem helyes irány még helytelenebbé lesz akkor, midőn sokan egyáltalában nem veszik tekintetbe, hogy az illető szükségletnek megfelelő, hasonló célú szolgáló cikket viszonyainkhoz alkalmazva hazánkban már gyártanak sőt az illető gyártmányok már évek óta forgalomban, használatban vannak.

Ilyen sokszor emlegetett kívánság az, hogy gazdasági célokra spiritusz-motorokat kellene gyártani, mint az Németországban történik. Így legutóbb a *Köztelek* április 21-iki számában „Megjegyzések hazai gépiparunk versenyképességéhez” cím alatt olvashattuk, hogy szükséges lenne oly gyár létesítése, mely benzint, petróleum vagy más hasonló erőanyagfogyasztás mellett kevés költséggel szeszfogyasztásra is átalakítható motorokat gyártana s utána megjegyzi a cikkíró, hogy addig, míg ez megtörténik, a kisgazda kénytelen külföldi gépet venni s ezzel a külföldnek juttatni azt az összeget, melyet a hazai gépipar köthetne le magának.

A cikk megjegyzéseire valószínűleg reflektálni fognak az egyes gépgyárosok; azt hiszem vannak benne oly észrevételek, melyek valóban megzavíthatják, pl. ami a gépek hiányos külső kiállítását illeti, oly hiány, mely technikus ember előtt — megvallom — kevésbé fontosnak látszik, azonban lehető, hogy az üzleti élet számos fortélya közt nagy szerepet játszhatik. Ezt a kérdést, valamint a cikkben érintett több érdekes tárgyat mellőzve, ezúttal csupán a kis motorok kérdéséhez bátorodom — főleg a műszaki gyakorlat szempontjából — hozzászólni.

Mindenki előtt, ki a motorok szerkezeti kérdéseivel tisztában van, ismeretes, hogy a spiritusz motorok célokra való alkalmazása technikai nehézségekbe egyáltalán nem ütközik. Bármely benzint motor minimális költséggel átalakítható, úgy, hogy spirituszszal járatható legyen, sőt a motor üzeme — ha tisztán a technikai, a műszaki szempont lenne irányadó — a motor üzeme spiritusz használata esetén épp oly gazdaságos, mint ha benzint fogyaszt. Vagyis tekintettel arra, hogy 3 kg. benzint elégekor ugyanannyi meleget ad, mint 4 kg. spiritusz, a motor benzint illetve spirituszfogyasztása óránként és lóerőnként körülbelül ugyancsak ugyanannyi, mint 3:4. Azonban a motortulajdó-

106. ábra 10 HP. benzinkomobil.

mert azon teendők közelebről való megjelölése, szervezése szakértői közreműködés nélkül lehetetlen. A szakértői közreműködés annyival inkább sem nélkülözhető, mert hovatovább elégtelen a legelő termőképességének védelméről vagy fokozásáról gondoskodni, hanem az eddigi mulasztás a legelőnek teljesen új karba hozását, új alapon való használatának szabályozását teszi szükségessé.

Messze vezetne, ha a szerintem szükséges szakértői közreműködést behatóan részletezném,

reése után olyan — könnyen áttekinthető — gazdasági terv és rendtartás készítenő, amely számolva az érdekeltek kulturális viszonyaival és anyagi helyzetével, megszabja azokat a teendőket, (minők a legeltetést gátló vagy korlátozó akadályok — kövek, bozót, felesleges víz — eltávolítása, talajjavítás, csupasz helyek, esetleg egész legelő szakaszos begyepesítése védelmet, nyújtó bokrosítás képletek beiktatása, itatóhelyek, menhelyek létesítése, utak rendezése, trágyázás stb.), valamint a legeltetésnél követendő elveket, amelyek

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minőket 32 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedésében Budapest, VII., Rottenbiller-u. 33. — IV., Kossuth Lajos-u. 4. kaphatni.

44. S
nosra n
irányadól
hanem
befolyás
nézve,
hogy —
felelne
drágább,
szolgáló
turált sz
módon —
felelő be
ami jól
benzint
6-1 fillér,
belül 15-
üzem kö
álló okbó
üzemé.

Hogy a
üzeme da
motorok
rázata —
teljesen k
rejlük. Mi
benzint, v
a 0-780-a
országban
szesz élv
folytán a
spirituszú
Erthető te
szeszgyár
szeszmoto
sőt mint i
is pártfog
ellenben —
szó sem le
való alkalm
mentesség
versenykez
motorok,
hajtására
azonban e
lán nem te
gek okozta
feltüntetett
nem olcsó
fentebb k
költséggel
üzemköltsé

Ámbár
számot a
motoros ü
nösen az
másrészt k
magyar gé
ezirányu
sérük haza
minő tágt
hogy a g
letesebben

A legutó
alkalmával
talan, a k
versenyké
lokra szolg
mindinkáb
a mezőgaz

Gőz
gőzh

»»»»»

nosra nézve elsősorban az üzemköltségek irányadók s így nem a tüzelőanyag mennyisége, hanem költsége jó számba. Ily módon döntő befolyással bír a tüzelőanyag megválasztására nézve, hogy a szesz vagy a szeszmentes, vagy a szeszmentes hazánkban nemcsak, hogy — mint kisebb melegtartalmának megfelelően — nem olcsóbb, hanem még sokkal drágább, mint a benzin. Még az ipari célokra szolgáló benzin ára kg.-ként 16 fillér, a denaturált szesz ára 35 fillér körül ingadozik. Ily módon — az egy tényleges lóerő-órának megfelelő benzinfogyasztást 0,38 kg.-nak számítva, ami jól kivitt motoroknál biztosan elérhető — benzinüzemnél a lóerő-óra költsége körülbelül 6,1 fillér, míg szeszüzemnél ugyanez körülbelül 15,8 fillérré rug. Mint látható, a szeszüzem költsége a motorok szerkezetén kívül álló okból aránytalanul nagyobb, mint a benzinüzemé.

Hogy a benzinmotor szembeötlően olcsóbb üzeme dacára oly gyakran emelik ki a szeszmotorok gyártásának szükségét, annak a magyarázata — mint már jeleztem — a mieinktől teljesen különböző németországi viszonyokban rejlik. Míg nálunk az ipari célokra szolgáló benzin, vagyis oly petroleum, melynek fajsúlya a 0,780-at nem haladja meg, adómentes, Németországban az ipari célokra szolgáló denaturált szesz élvez hasonló kedvezményeket; ennek folytán a mérleg úgy alakul, hogy a benzin- és szeszüzem költsége kb. egyenlően alakul. Érthető tehát, ha a gazdaközönség, mely maga szeszgyártással foglalkozik, mindenképpen a szeszmotorokat igyekszik előnyben részesíteni, sőt mint ismeretes, maga az uralkodó császár is pártfogásában részesíti a mozgalmat. Nálunk ellenben — legalább a mai viszonyok közt — szó sem lehet a szeszüzem motorikus célokra való alkalmazásáról s mivel a benzinnel adómentessége folytán a nehezebb petroleum sem versenyezhet, a kisebb gazdasági célokra szolgáló motorok, különösen féltábi gépek, lokomobilok hajtására csak benzinüzemről lehet szó. Ki kell azonban egyrészt emelnem azt, hogy ezt egyáltalán nem technikai szempontok, technikai nehézségek okozzák, másrészt pedig, hogy az ideálisnak feltüntetett németországi szeszüzem egyáltalán nem olcsóbb a mi benzinüzemünkénél, mert a fentebb kimutatott 6 fillér óra és lóerőnkénti költséggel szemben amott körülbelül 9 fillér üzemköltség áll.

Ámbár tehát teljes elismerésünkre tarthat számot az, amit a „Köztelek” cikkírója a motoros üzem nagy fontosságáról mond, különösen az állati erő alkalmazásával szemben, másrészt határozottan utalnunk kell rá, hogy a magyar gépipar tekintettel van a mezőgazdaság ezirányú szükségleteire. Akik figyelemmel kísérik hazai gépgyáraink működését, jól tudják, minő tágkörű munkásság folyik ma e téren, hogy a gazda speciális igényei minél tökéletesebben kielégítést nyerhessenek.

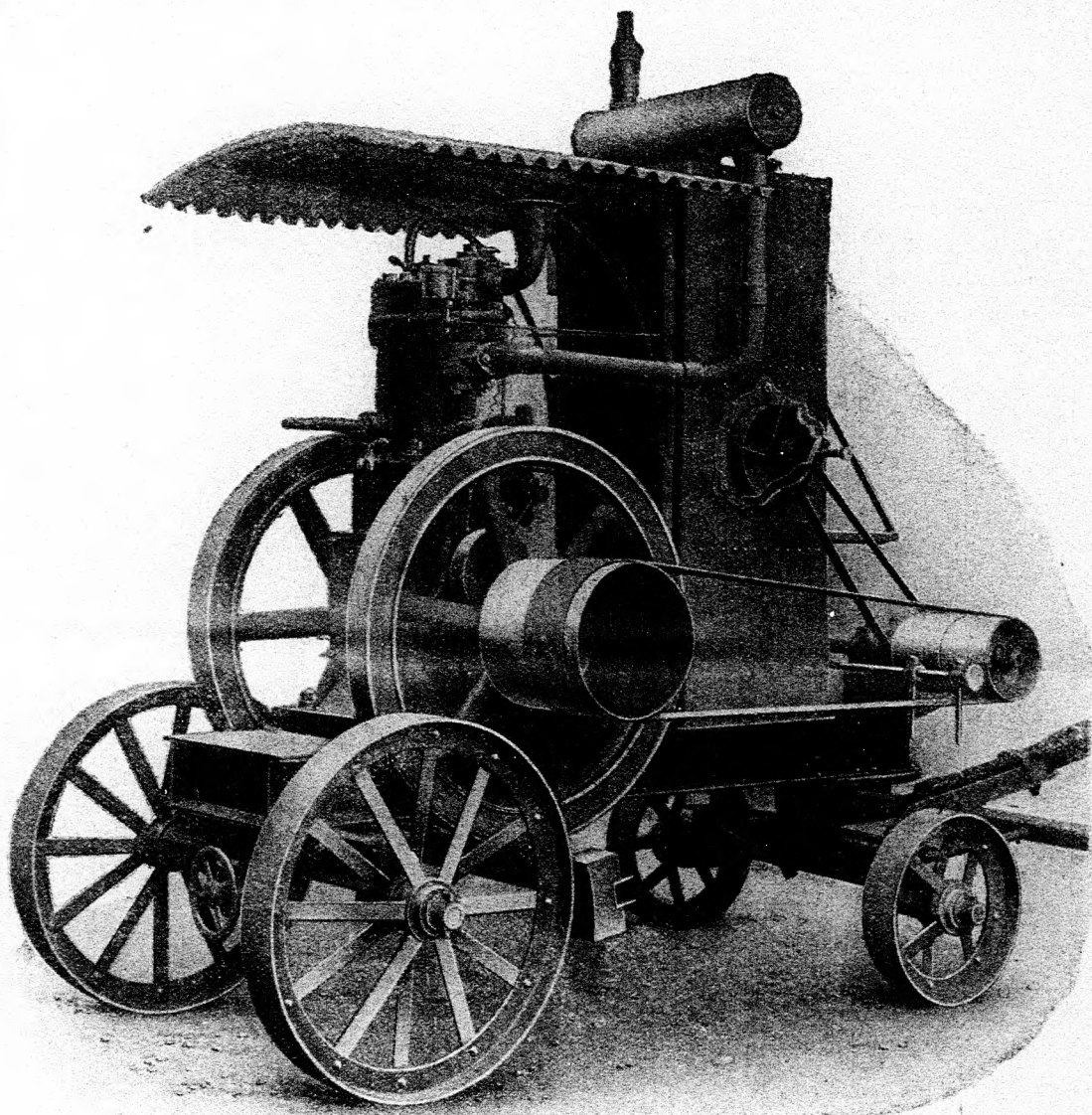
A legutóbb tartott budapesti tanácskozás alkalmával számos magyar gyár állított ki kifogástalan, a külföldi gyártmányokkal mindenképpen versenyképes motorokat, különösen cséplési célokra szolgáló lokomobilokat; ezenkívül azonban mindinkább érvényre jut a motorok alkalmazása a mezőgazdaság egyéb ágaiban is. Így például

a Ganz és Társa budapesti gépgyár motorai — honnan értesülesem, mint legnagyobb cséplőtől, legegyszerűbben nyerhettem — ma már alkalmazást nyernek nemcsak miútt cséplő-lokomobilok, hanem a takarmányozás, vizellátás, öntözés stb. céljaira is. Hogy a gazda speciális szükségletének megfelelőt nyerhessen, a gyár 3 és 16 tényleges lóerő közt mindenféle nagyságban gyártja, stabilgépek és lokomobilok alakjában s ezek ma már országsszerte üzemben vannak kisebb és nagyobb uradalmakban egyaránt.

A cséplési üzemben a benzinmotorok tán legfontosabb előnye — s ez gyakran még inkább számba jő, mint az üzemköltségek csekély volta — hogy elmarad az a nagymérvű vízfogyasztás, mely a gőzlokomobil alkalmazását oly terhessé teszi. A benzinmotorok nagyban hűtővizre szüksége, de a jobb szerkezetű mo-

kell vándorolnia — úgy hiszem — nem szükséges részleteznem. A szén és víz fuvarozása — gőzüzem esetén — rendszeren több fogatot köt le épp a legnagyobb szükség idején, míg a benzinlokomobil alkalmazása esetén ez teljesen elmarad. A lokomobilon elhelyezett benzintartály annyi benzint tartalmaz, amennyi a gép napi szükségletének bőven elegendő.

Igen nagyjelentőségű körülmény ugyancsak a cséplés szempontjából, hogy a benzinmotor üzeme egyáltalán nem tűzveszélyes, úgy, hogy a hivatalos előírások sem tekintik annak. Nem akarom továbbá említés nélkül hagyni azt sem, hogy a motor minden előkészítés nélkül bármikor megindítható, míg pl. a gőzlokomobil a cséplést előtt jó ideig fűteni kell. A motorok üzeme épp oly biztos és zavartalan, mint bármely gőzlokomobilé, feltéve, hogy a gazda a

107. ábra. 6 tényleges lóerőjű benzinlokomobil. Balra látható az álló motor, jobbra a hűtő viztartály, a visszahűtést létesítő szellőztetővel.

torok visszahűtéssel vannak ellátva, úgy hogy a gépben állandóan ugyanaz a víztömeg kering; a víz pótlásának szüksége, minimális mértékre van csökkentve; mit jelent ez a gazda szempontjából főleg nyáron és oly gazdaságokban, ahol a cséplőnek esetleg egyik helyről a másikra

cséplőszekrényhez megfelelő erőfejlesztésű benzinlokomobil vásárol. Főleg azért említem e körülményt, mert a kereskedelemben szokásos elnevezések gyakran félreértésekre adnak okot. Régi szokás szerint ugyanis például a 6 névleges lóerőjű gőzlokomobil elnevezése alatt

Gőzcséplőkészletek 2½-től 12 lóerőig, benzinmotorok, szalmaprések gőzhajtásra, aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGÉNÉL

BUDAPEST, V., Váci-körút 32. szám.

Arjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

voltaképpen kétszer oly nagy teljesítményű, néha még valamivel erősebb gőzgépet értenek, míg a benzinkomobílok elnevezése a *tényleges lóerőszám után* igazodik. Gyakran előfordul ennek folytán, hogy egyes főleg külföldi cégek ügynökei aránytalanul kicsiny benzinkomobílt adnak el már megievő cséplőszelekrények hajtására. Előfordul ez még jó külföldi cégeknél is, épp azért, mert a közvetítők a gyár műszaki vezetésével nem állanak közvetlen kapcsolatban.

A cséplőszelekrények valódi erőszükségletéről, vagyis azon tényleges teljesítési benzinmotorokról, melyek az egyes cséplők hajtására szükségesek, a következő táblázat nyújt felvilágosítást. A táblázatot, mely sok évi tapasztalaton alapul, a Ganz-gyár motorosztályának vezetősége volt szíves rendelkezésemre bocsátani s — mint értesültem — a cég ajánlatai e táblázat alapján történnek.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

A gabonarozsda a tudomány mai szemüvegén nézve. *)

I.

Ujabb időben nagyon behatóan kezdtek foglalkozni a gabonafélék betegségeivel s ennek keretében azoknak egyik legjelentősebb bajával, a rozsdával.

Eriksson és Klebahn voltak azok, kik számtalan kutatás után megállapították, hogy a mai napig ismeretes gabonarozsda-betegségeknek hat faja van. Az ő vizsgálódásuk iránya az volt, hogy megállapítsák az egyes különleges rozsdafajtákat és ez sikerült is nekik, amennyiben találtak olyan rozsdalakokat, melyek speciá-

A rozsdának ezen faja minden gabonafélésegen feltalálható és pedig a növény minden földfeletti részén, továbbá a maghéj belsejébe is eljuthat, hol rendkívül káros beszövődéseket alkot.

Nyári (uredo) spóráival ellepi a levélfelületet, azután a levélhüvelyre megy át, amelyek (de különösen az alsó) a téli spórák (teleuto) által feketés vonalakkal rajzolódnak meg.

Teleutospórái hosszunyelűek, épp oly hosszúak, mint a fordított tojásalaku spórák. A gazdanövény epidermisze a teleutospóracsoport által keresztültörtetik s több ily csoport egymás mellett adja azután azt a barnásfekete vonalat, melyről a rozsda nevének kapta.

Speciális formái Eriksson szerint:

a) *Puccinia graminis f. Secalis*. Található a rozson (Secale cereale), árpán (Hordeum jubatum és vulgare), tarackon (Triticum repens,

Benzinkomobíli			A hajtó szíj szélessége	Megfelelő cséplőszelekrény									
HP	A cséplőgép hajtására szolgáló szíjkorong			A gyártó cég neve	A cséplőgép jele	A cséplődob		Tisztító szerkezet stb leírása	Az óránkénti teljesítmény kévkében	A hajtó szíjkorong			
	átmérője	szélessége				fordulati száma	rendszere			szélessége mm.	átmérője mm.	szélessége mm.	fordulati száma
4	205	115	500	100	Clayton és Shuttleworth	23" SP		475		100	9.5	114.3	1150
	400	150	500	100	Hofherr és Schranz	V	szeges	60	egyszerű	300	160	150	1250
	400	150	500	100	Hofherr és Schranz	V		680	egyszerű		155	1.5	120
6	225	120	500	100	Clayton és Shuttl.	27" SP		580		120-150	101.6	115.9	1100
	400	150	500	100	Hofherr és Schranz	L		720	egyszerű	250	100	140	1000
	400	150	500	100	Hofherr és Schranz	"800"		800	kettős tiszt. osztályozó henger	300	160	170	1250
8	235	155	525	110	Clayton és Shuttl.	34" SD		742		150-200	108	152.4	1130
	400	170	525	110	Hofherr és Schranz	"900"		900	kettős tiszt. osztályozó henger	350	160	170	1250
	435	190	525	110	Nicholson r.-t.			900			213	190	1025
10	400	170	525	120	Hofherr és Schranz	"1000"		1000	kettős tiszt. osztályozó henger	400	185	185	1100
	435	190	525	120	Nicholson r.-t.			1000	kettős tiszt. osztályozó henger utórázó	300	213	190	1025
	435	190	525	120	Nicholson r.-t.	3'6"		1070	kettős tiszt. osztályozó henger 2-ik szalmarázó	3'0	213	190	1070
12	420	155	500	130	Clayton és Schuttl.	42" DD		1060		2'0-270	192.1	152.4	1050
	400	240	500	130	Hofherr és Schranz	48"		1225	kettős tiszt. osztályozó henger, 2-ik szalmarázó	450	185	240	1100
16	420	155	500	130	Clayton és Schuttl.	48" DD		1200		300-400	204.8	157.2	1050
	435	190	500	130	Nicholson r.-t.	4'0"		1220	kettős tiszt. osztályozó henger, 2-ik szalmarázó	450	213	190	1050
	400	240	500	130	Hofherr és Schranz	54" 6 HP		1370 530 φ	kettős tiszt. osztályozó henger, 2-ik szalmarázó	500	185	240	1100
	400	240	500	130	Hofherr és Schranz	54" 8 HP		1370 600 φ	kettős tiszt. osztályozó henger, 2-ik szalmarázó	600	210	240	950

E táblázat alapján kiszámítható bármely cséplőszelekrény használata esetén a benzinüzem költsége. Pl. az u. n. 48" cséplőszelekrényé, ha az állandóan napi 14 órán át a teljes teljesítményt szolgáltatja, az üzem $12 \times 14 \times 6 = 1008$ filérbe, vagyis körülbelül 10 koronába kerül naponta.
Kármán Tódor.

(Vége köv.)

lisan csak egy gazdanövényen élnek és ezen alakok csak nehezen vagy egyáltalában nem mennek át más növényre, bár ez utóbbi morfológiai tekintetben az előbbivel rokon.

Lássuk a 6 rozsdafajt:

1. *A fekete rozsda* (*Puccinia graminis*).

*) Sorauer-nek a „Bodenpflege und Pflanzenbau“-ban megjelent értekezése után.

caninum desertorum), fenyveren (*Elymus arenarius*) és rozsnokon (*Bromus secalinus*).

b) *Pucc. gram. f. Avenae*. Található a zabon (*Avena sativa*), továbbá az *Avena* életir sterilis, ritkábban *Dactylis glomerata*, *Alopecurus pratensis*, *Milium effusum*, *Lamarckia aurea* és *Trisetum distichophyllum*.

c) *Pucc. gram. Tritici*. Található a búzán (*Triticum vulgare-n*).

d) *Pucc. pitosa-n*.

e) *Pucc. tis canina*.

f) *Pucc. pressa* és

A *Puccinia*

tani egy

Phleiprater

pratense és

Hogy a

rikában ur

nagyon va

ban ezen a

2. A *sárga*

rozsa egy

vera, *Pucc.*

minis *Fuck*

Az ured

hosszu vor

egyed fertő

magát.

Ez az idő

tikus, míg a

lein) kevésb

lium kezdi

A teleutos

vagy szabá

epidermisz

ják a levél

hosszabb-rö

lakat. Ez

hatásu, ha

A teleutospó

Speciális

a) *Puccinia*

ticum vulgare

b) *Pucc.*

cereale-n).

c) *Pucc. g*

vulgare-n).

d) *Pucc. g*

arenariuson).

e) *Pucc. gl*

repensen).

3. A rozsa

Eriks). Rége

csoportba sor

Uredospóra

szórvá az egé

spórái rövid

alakúak (bu

epidermisze

nyire a levél

vagy kis vona

Ezen rozsda

alakban tel

4. A búza

Eriks.) Az elő

a fejlődése e

előbbi. Teleu

Csak búzán f

Vadfüveken

szintén a *Pu*

összefoglalva,

Puccinia tr

Puccinia ag

Puccinia ho

Puccinia tr

Műdezek A

5. *Puccinia*

Észak és Köz

és gyakran az

félésege. Ured

talán szóródás

kednek el. S

nem oly sötét

d) *Pucc. gram. Airae*. Található az *Aira caespitosa*-n.

e) *Pucc. gram. Agrostis*. Található az *Agrostis canina*, *stolonifera* és *vulgaris*-on.

f) *Pucc. gram. Poae*. Található a *Poa compressa* és *caesia*-n.

A *Puccinia graminis* el kell még választani egy másik fajtát is a *Puccinia graminis Phleipratensis* (Eriks. Henn.), mely a *Phleum pratense* és *Festuca elatior*-on fordul elő.

Hogy a fekete rozsda nálunk és Északamerikában uredó alakban telet ki, azt Klebahn nagyon valószínűtlennek tartja, de Ausztráliában ezen alakban telet ki.

2. A sárga rozsda (*Puccinia glumarum*). Ezen rozsda egyik alakját képezi a régi *Pucc. Rubigo vera*, *Pucc. striaeformis* Westend és *Pucc. straminis* Fuck. csoportnak.

Az uredócsoport citromsárga és gyakran hosszú vonalakban mutatkozik, mert minden egyes fertőzés egy hosszú vonalra nővi ki magát.

Ez az idősebb leveleken egészen karakterisztikus, míg az őszi vetés fiatal hajtásain (levelein) kevésbé szembeötlő. Mindenkori a miczelium kezd meg a hosszirányba való terjedést. A teleutospórák rövidnyelűek, tetejük lapos vagy szabálytalan golyóalakúra kihuzott és az epidermisz által be vannak takarva. Így alkotják a levélhüvely- és szárrészleten látható hosszabb-rövidebb rendben álló barnás vonalakat. Ez a rozsda különösen akkor káros hatása, ha a polyvát és a kalászt támadja meg. A teleutospórák ősszel sarjadzanak.

Speciális formái:

a) *Puccinia glumarum Triticis* a búzán (*Triticum vulgare*-n).

b) *Pucc. glum. Secalis* a rozson (*Secale cereale*-n).

c) *Pucc. glum. Hordei* az árpán (*Hordeum vulgare*-n).

d) *Pucc. glum. Elymi* a fenyeren (*Elymus arenarius*-on).

e) *Pucc. glum. Agropyri* a tarackon (*Triticum repens*-en).

3. A rozsa barna rozsda (*Puccinia dispersa* Eriks). Régebben ezt is a *P. rubigo vera* csoportba sorozták.

Uredospórái barnák és szabálytalanul elszórtva az egész levélfelületen találhatók. Teleutospórái rövidnyelűek és szabálytalan golyóalakúak (buzogány), melyek a gazdanövény epidermisze által el vannak takarva. Legtöbbnyire a levél alsó felületén szétszórt pontokat vagy kis vonalakat alkot. Ősszel sarjadnak. Ezen rozsda csupán a rozson fordul elő. Uredó alakban telet ki.

4. A buza barna rozsda (*Puccinia triticina* Eriks). Az előbbihez teljesen hasonló alak, csak a fejlődése egy kissé később történik, mint az előbbié. Teleutospórái teletés után sarjadzanak. Csak búzán fordul elő.

Vadfüveken előforduló fajtái, melyek régebben szintén a *Pucc. Rubigo vera* csoportba voltak összefoglalva, a következők:

Puccinia bromina. Számos *Bromus* fajon.

Puccinia agropyria a *Triticum repens*-en.

Puccinia holcina a *Holcus lanatus* és *mollison*.

Puccinia triseti a *Trisetum flavescens*-en.

Mi ezek *Aecidium* alakjai nem ismeretesek.

5. *Puccinia simplex*. (Eriks. Hem.) Ezen rozsda Észak és Közép-Nemzetország legelterjedtebb és gyakran az egyedüli árpán fellépő rozsda-félesége. Uredospórái igen kicsinyek és szabálytalan szóródással a levél felső felületén helyezkednek el. Sötétebbek a sárga rozsdaénál, de nem oly sötétek, mint a barna rozsda, tehát

amolyan narancs és sárgásbarna közt váltakozó színnel bírnak. Teleutospórái a gazdanövény epidermisze által el vannak takarva, többnyire magánosak és szárral bírnak. Teletés után sarjadzanak. *Aecidium* alakja ismeretlen.

6. A zab koronarozsda (*Puccinia coroniferae Avenae* Eriks.) Ezen rozsdaénál ismeretesek a teleutospórák felső sejtjei, melyek teletés után sarjadzanak és szaggatott nyujtványokkal vannak ellátva. *Aecidium* alakja a *Rhamnus cathartica*-n található.

Speciális formái:

Puccinia coroniferae Lolii a *Lolium perenne*, *P. cor. Alopecuri* az *Alopecurus pratensis* és *nigricans*, *P. cor. Festucae* a *Festuca elatior*, *P. cor. Holci* a *Holcus mollis* és *lanatus*-on található.

A rozsda-fajok ismertetésével fontos tudni azok gazdanövényét, amelyre az egyes speciális formák szorítkoznak, hogy ezáltal némileg gondoskodhassunk arról, hogy a fertőzés az egyes gabonaféleségekre át ne származzon.

Természetes, hogy még ennél is fontosabb annak a tudása, hogy a rozsda hogyan tarja fenn magát egyik évről a másikra a szántóföldeken vagy annak környékén.

Mindenekelőtt azonban — és ez nemcsak tudományos, hanem gyakorlati hasznossága dolog — mondom, fontos tényező, hogy az úgynevezett „*mykoplasma theoria*” megoldassék.

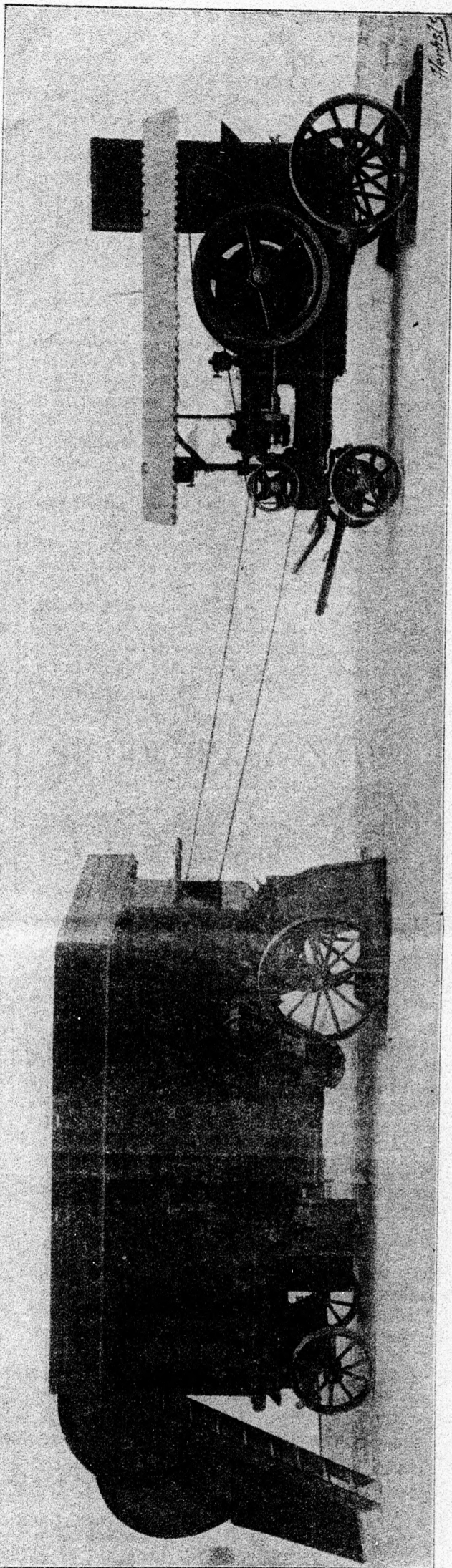
Ezen theoriát Eriksson állította fel és azt tartalmazza, hogy a magban a rozsda-gomba egy még nem egészen miczelium alakban levő fejlődési stádiumban van jelen, még pedig szoros összeköttetésben a gazdanövény sejtjeinek plazmájával, mely később a zöld növény (szedező fejlődési folyamatok által) a már ismert rozsda-csoportban lepi el. Hasonlóan tehát mint a repülőösztög, melylyel Brefeld kísérletezett, ki oly inficiált magokat talált, melyek külsőleg egészségesnek látszottak, míg belső szövetük az ösztög-gomba által meg volt támadva. Ezen magvak a kikelés után egy ösztög növényt szolgáltattak. Ezt a nézetet a rozsdaénál is el kell fogadnunk, azzal a különbséggel, hogy a nyáron inficiált ösztög-gombánál egy miczelium jelenlétét tételezzük fel, míg a rozsda-gombát a megáradott mag szövetében oly alakban kell keresni, mely plazmaszerű — speciális sejtalakulás nélkül — szimbiozisban (társulásban) él a gazdanövény sejtjeinek plazmájával.

Ennek kikutatására Erikssonnak az alaposok tényező adta meg, pl.: Korábbi gabonaféleségeknél korábban jelenik meg a rozsda, mint a későbbi gabonaféleségeknél. Rozsda iránt érzékeny gabonaféleségeknél a megbetegedés nagyon függ a fejlődés mikéntjétől, az álláshelytől és az időjárástól. A *Puccinia graminis* pl. az őszi búzában 2—3 héttel hamarabb mutatkozik, mint a tavaszi búzában.

Két különböző időben vetett árpapróba ugyanezt a rozsda-t különböző alakban mutatta és pedig az egyik, amelyre a fejlődési időszakban hideg időjárás járt, csupán a levélhüvely volt rozsda által megtámadva, nem pedig az egész levélfelület.

A *mykoplasmatikus* csirázás lételetét bebizonyította Eriksson azáltal, hogy egyes egyedeket gondos és tudományos pontossággal konstruált izoláló házacskában nevelt, hol több éven keresztül huzódó anatomiai kísérletek után megállapította a rozsda-gomba létezését, bár azok messze voltak rozsda-pusztította területektől.

Klebahn, Zukat, Linhart és még mások ismételt kísérletei azonban nem támogatták Erik-

108. ábra. Benzín lokomobil cséplőszeletrényivel.

HEUCKE A. GÖZEKEGYÁR
HAUSNEINDORF-|

magyarországi
vezérképviselősege:
BUDAPEST,
VI., Teréz-körut 31.

son ezen nézetét. Talán erősebben meggyökerekedett az az elv, hogy a rozsdaspórák — melyeket a kutatók mikoplazmatikus eredetűeknek mondottak s amelyek a gazsejtek plazmájában vannak — hausztorikus képződmények, melyektől a hozzátartozandó gombafonal elűnt.

A rozsdá elleni védekezés, illetve azon kísérletek, melyek annak elpusztítására törekedtek, az újabb időben nagyon elszaporodtak, de mindazonáltal használható eredménnyel egy sem zárult. A leghíresebb kutatók egybehangzó nyilatkozatai oda lyukadnak ki, hogy a rozsdá elleni védekezés elzárószert csak indirekt lehet, még pedig olyan féleségek természetével, melyek erős ellenállással bírnak a rozsdával szemben.

Természetesen itt megint egy új kérdés merül fel, amely annak a feltételezését vonja maga után, vajjon az a féleség, mely egy vidéken rozsdáellenállónak van elismerve, más vidéken ezen tulajdonságát megtartja-e? Ez pedig sokak nézete szerint nem valószínű.

Eriksson ezirányban pl. oly buzaféleségekkel tett kísérletet, melyek a sárga rozsdá iránt nagyon érzékenyek találtak, pedig ezek Észak-Amerikából származtak, hol a sárga rozsdá egyáltalában nem ismeretes. Ugyanez az eset áll fenn a Skintesz árpaféleséggel, mely Ausztráliából származott át hozzánk.

Érdekes dolog, hogy a *Triticum dicossum* var. atrum a legutolsó 10 év alatt a sárga rozsdá iránti érzékenységből sokat veszített, míg a barna rozsdá iránti érzékenysége fokozódott.

Traunstein Géza.

GAZDASÁGI JOG.

Rovatvezető: dr. Szilárd Ferencz.

Vitás kérdések a haszonbérlet köréből.

(Válasz S. J. ur kérdéseire.)

1. *Legelő feltörése.* Ha a haszonbérleti szerződés a rét és legelő feltörését nem említi és attól a haszonbérlet el nem tiltja, jogában áll-e a bérletnek a legelőnek egy részét, amely másrészt nem értékesíthető, feltörni és takarmánynyal bevetni?

Mint minden hasonló kérdésben, úgy ebben is kodifikált magánjog és külön haszonbérleti törvény hiányában csak a külföldi jogokra, a házagos birói gyakorlatra és részben a magyar magánjognak 1900-ban közzétett tervezetére vagyunk utalva.

A külföldi jogok közül talán egyedül a napolesni kodex tiltja el a haszonbérlet a mivélési ágak megváltoztatásától. Legalább is így szokták többnyire annak 1728. §-át értelmezni, amely a haszonbérlet kötelező gazdálkodás módjára nézve tartalmaz általános elvi kijelentést.

Birói gyakorlatunknak nagy egészben az az elvi álláspont képezi az alapját ennek a kérdésnek elbírálásánál, hogy a haszonbérlet a minél nagyobb haszonra törekvő modern és szabad gazdálkodásban csak az az egy szempont korlátozhatja, — természetesen ott, ahol a

szerződés különös tilalmakat nem tartalmaz, — hogy gazdálkodásával a földtöket ne csorbítsa, vagy bármilyen más tekintetben a haszonbérbeadót a termőerő csökkentésével ne károsítsa.

Ez liberális és helyes felfogás és ezt magvasan talán azzal lehetne kifejezni, hogy külön tilalom hiányában a haszonbérlet a mivélési ágakat is megváltoztathatja, tehát réteket és legelőt is feltörhet, ha a mivélési módok ezen változtatása a gazdasági tudomány szempontjából indokolt és a gazdaság állapotára, illetőleg termőképességére a haszonbérleti időn túl hátrányos befolyást nem gyakorol. Ezt a felfogást tükrözi vissza a kir. Kuria 1890. évi augusztus hó 21-én 7197. szám alatt hozott határozata, amelylyel a haszonbérletnek a haszonbérletből való kimozdítását helybenhagyta többek között azon indokból, hogy rét- és gyepterületeket tört fel, azonban olyanokat, amelyek szántóföldnek egyáltalán nem alkalmasak, míg kaszálól és legeltetésre jól használhatók és hogy ezen felszántás által a rétek tetemes értékcsökkenést szenvedtek s évek kellenek hozzá, míg a feltört rétek újból begyepesednek s előbbi állapotukat és értéküket visszanyerik. Első tekintetre látjuk, hogy ezen indokolásnak a súlypontja azon nyugszik, hogy a haszonbérlet az okszerű gazdálkodás elvei ellen járt el és okszerűtlen eljárásával kárt okozott. Az okfűzésből tisztán kiviláglik, hogy a kir. Kuria nem hagyta volna helyben a haszonbérlet kimozdítását, ha azt látta volna, hogy a feltört területek csakugyan nem voltak alkalmasak arra, hogy kaszálól vagy legelőül szolgáljanak, vagy ha szántóföldde való átalakításra alkalmasnak bizonyultak volna. Nem mozdította volna ki a haszonbérlet akkor sem, ha nem bizonyult volna be, hogy a feltörés által az illető területek értékcsökkenést szenvedtek, hogy tehát a haszonbérlet a feltörés által nyilvánvalóan kárt okozott és végül, ha nem játszott volna közbe az a körülmény is, hogy a feltört területeknek régi állapotukba és értékükbe való visszahelyezéséhez évek szükségesek.

Birói gyakorlatunk helyes felfogása szerint tehát a haszonbérlet nem követ el szerződészegést, ha a legeltetésre nem alkalmas legelőt feltört, feltéve, hogy az mint szántóföld megfelelőbben használható s feltörése nemcsak értékét nem csökkentti, hanem hasznavehetőségét emeli; feltéve továbbá, hogy a feltörés a jövőre nézve semmi káros kihatással nem jár. Szerződés ellen cselekednék pl. az a haszonbérlet, aki futóhomokos legelőt fosztana meg gyeptakarójától s ezzel a biztos károsodásnak egy forrását nyitná meg.

Ezzel a liberális birói felfogással szemben részben visszaesésnek kell tekintenünk a polgári törvénykönyv tervezetének 1584. §-ában foglalt amaz intézkedést, hogy a haszonbérlet tárgy gazdasági rendeltetésén a haszonbérlet oly változtatást, amely a gazdálkodás módjára a haszonbérleti időn túl is kihatna, csak a haszonbérbeadó beleegyezésével tehet. Ezt a tilalmat így egész terjedelmében fentartani nem volna helyes, mert méltánytalan dolog a haszonbérlet annak a lehetőségétől megfosztani, hogy minden területet a talaj és minőség fekvésének megfelelőleg a lehető legnagyobb haszonnal

művelhessen. Méltánytalan dolog őt arra kényszeríteni, hogy rossz rétet vagy legelőt mint ilyen fentartani legyen kénytelen, holott az mint szántóföld esetleg sokkal jobban lenne hasznosítható. Egyébiránt hosszabb tartamu haszonbérleteknél ezen törvényes tilalomnak sem volna nagyobb jelentősége, mert a haszonbérletnek esetleg módjában állana a haszonbérlet lejártával a területet a régi állapotba visszahelyezni, illetőleg újból legelővé, vagy kaszálóvá alakítani.

Mindent egybefoglalva, tehát a dolog úgy áll, hogy a haszonbérlet a legelőnek másként nem értékesíthető részét feltörheti és takarmánynyal bevetheti és ezt különösen teljes nyugalommal megcselekedheti akkor, ha módjában áll a haszonbérlet lejártával esetleges kívánatra az illető területet, mint a régihez hasonló értékű legelőt visszaállítani.

2. *A haszonbérlet favágási joga.* A haszonbérlet a bérbirtok fát leltárilag át nem vette, a szerződés a fákról említést nem tesz, van-e joga a haszonbérletnek szerszámát vágatni és ugyanaz az ellopott fákért felelősségre vonható-e?

Általános jogelv szerint a haszonbérlet a haszonbérlet birtoknak mindennemű gazdasági haszonvétele megilleti, amennyiben a szerződés ebben őt nem korlátozza. Ebből az általános jogszabályból folyólag a haszonbérlet jogos igényt tarthat a birtokon levő faültetvények haszonvételeire is és pedig az évi növekedés arányában és az okszerűen üzőtt fatermelés elveinek megfelelőleg. A birtokon levő fákból tehát megfelelő turnus szerint annyit és ott vágathat ki, amennyi egy évi gyarapodásnak megfelel és ahol azt a legcélszerűbben teheti. Hogy ennek az évenkénti vágásnak a keretében a gazdaságnak szerszám-fa-szükségletét is ki-elégítheti, az nagyon valószínű. Ha szükséglete ennél többre terjed, ez a haszonbérlet a turnust meghaladó tarolásra fel nem jogosítja.

A lopásokat meggátolni a haszonbérlet kötelessége s ami fát ellopni enged, az az ő kára, vagyis annyival kevesebbet szabad neki a maga részére vágatni, amennyit ellopni engedett, mert a haszonbérbeadó a haszonbérletnek mulasztása folytán nem károsodhatik. Felelősségre, illetőleg kártérítésre a haszonbérlet ezen a czimen a haszonbérbeadó csak akkor vonható, ha reá nézve az ellopott fák különös értékkel avagy jelentőséggel bírnának. Ilyen eset volna pl. ha a tolvajok határjelző fákat, különösen értékes műfát, vagy pl. egy park díszfáit lopnák el, mert ezek nem tárgyai a rendes évi vágásnak és megőrzésük tekintetében a haszonbérlet gondosság kötelezi.

A haszonbérletnek favágási jogát illetőleg rendszeren követni szokott birói gyakorlatnak illusztrálására idézzük itt a kir. Kuria 1892. szept. 6-án kelt 7623. számú határozatából a következőket:

A haszonbérlet a fákra nem illet meg több jog, mint hogy azokból a gazdasági czélnak megfelelő módon időközi vágatást eszközölhessen. Felperest el kellett utasítani abbéli kérelmével, hogy alperesek a kivágott fa értékének megtérítésére köteleztessenek és a további vágatástól eltiltassanak, mert a haszon-

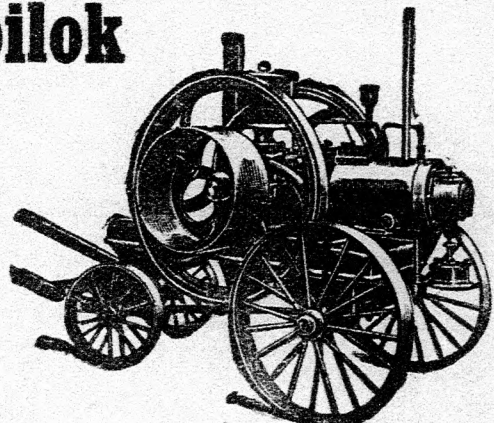
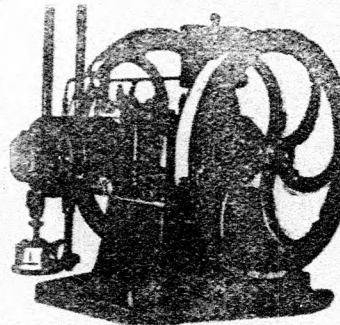
Wohanka-féle nyersolaj-motorok és lokomobílok

nem benzinnel hajtának, tehát a pénzügyi ellenőrzés, adómentes benzín kérvényezése stb. nem szükséges.

Üzemköltségek: a motor nagyságához képest óránként és lóerőnként 2¹/₄—1¹/₂ fillér SZAVATOSSÁG mellett. Rendkívül csendes és egyenletes járása, tehát minden üzemre alkalmasak. Nincsenek szelepek, sem gyújtócső, sem lámpa, tehát tűzveszély és robbanás kizárva.

Teljes malomberendezések és malomszükségletek. Kimerítő felvilágosítást ingyen és bérmentve ad.

Wohanka és Társa Budapest, VI., Váci-körút 76. Hazai gyártmány.

bérlet
korlátoz
állagár
pótolta

3. E
haszon
állapot
ckoza
állítani
gerend
tozik-e
ból hel

A ha
nek ko
legend
ez nag
tott az
és éven
által, a
haszon
tar új

A pol
ezt ugy
sági ép
ellenben
helyreál

Néze
gerendá
adó tar
nek az
használ
értelmez
ki, az
amely a
az utóbb
anélkül,
minősít
munkát,
bérlet h
szerződés
szentesít

282.
szinem
felett s
nirózott,
is magt
kátrányk
őhajtaná
anyag e
szerkeze
hornyolt
pedig kö
zszindely
Haszn
vagy ese
papírlent
utóbbit
mennyib
két anya

különle
tartó
igény
L
BU

bérlők az őket megillető haszonélvezeti jog korlátait tul nem lépték, amennyiben az általuk eszközölt vágás ritkításnál nem egyéb, a faszorok állagának sérelmére nem válik és utánnövésével pótolhatók.

3. *Épületek helyreállítása.* A haszonbérlet a haszonbérlet lejártával az épületeket használható állapotban tartozik visszaadni, de elemi csapás okozta károkat helyrehozni, az épületeket helyreállítani nem köteles. Az egyik épületnek egész gerendázatát kirágja a szű. Kérdés, vajon tartozik-e ezen épületet a haszonbérlet a sajátjából helyreállítani?

A haszonbérlet épületfentartási kötelezettségének korlátait ebben az esetben a szerződés elegendő világossággal írja körül. Megegyezik ez nagyjában a bírói gyakorlat által megállapított azon általános szabálytal, hogy a kisebb és évenként szükséges javítások a haszonbérlet által, a szükséges nagyobb javítások pedig a haszonbérbeadó által eszközölendők. (Döntvény-tár új folyam XVIII. 30.)

A polgári törvénykönyv tervezetének 1583. §-a ezt úgy fejezi ki, hogy a lakóházak és gazdasági épületek rendes tatarozása a haszonbérlet, ellenben a rendkívüli javítások és nagyobb helyreállítások a haszonbérbeadót terhelik.

Nézetünk szerint azon épületet, melynek gerendázatát a szű tette tönkre, a haszonbérbeadó tartozik helyreállítani, mert a haszonbérletnek azon kötelezettsége, hogy az épületeket használható állapotban tartozik átadni, helyes értelmezés szerint csak a tatarozásra terjed ki, az elromlott épületek helyreállítása alól, amely amúgy sem a bérlet terhel, a szerződés az utóbbit expressis verbis is felmenti és így anélkül, hogy a szűrást elemi csapásnak minősítsék, nyugodtan arra adhatjuk a volument, hogy ezt a szűrást épületet a haszonbérlet helyreállítani nem tartozik. Így szól a szerződés és így szól a bírói gyakorlat által szentesített szokásjogi szabály is. Sz. F.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

282. kérdés. Két istálló és egy szekérszínem kátrány-papirlemezzel van fedve deszka felett s egy a két istálló bolthajtásos és betonozott, valamint a szekérszín deszkapadlása is magtáru szolgál. Minthogy azonban a kátránylemeztetők gyakori javítását elkerülni óhajtanám, mi volna a legmegfelelőbb fedési anyag e tetőkre, tekintetbe véve, hogy a fedélszerkezet papirlemez számára készülvén, a hornyolt cserepet sem bírná meg esetleg, mely pedig könnyebb fedőanyag a közönséges cserépszindelynél.

Használhatnám-e az Eternit palát, Ruberoidot, vagy esetleg mást és mi módon, egyszerűen a papirlemezre reáerősítve vagy le kell-e ez utóbbit előbb dobni a deszkáról, továbbá mennyibe kerül 1 m² tetőfelület befedése mindkét anyaggal, minden hozzávalóval és munkával

együtt? Mennyi ideig tart a Ruberoid és meddig az Eternit? S. K. br.

283. kérdés. Van egy 1903-ben ültetett spárga-ültetvényünk, amely eddig három tavaszon át szépen hajtott, szép egészséges és vastag hajtásokat nevelt és az idén tavasszal várom a hajtások megindulását, de április közepéig hiába, akkor kezdett egy-egy tö hajtani, de a hajtások nagyon gyengék voltak és ezek közül is, amikor azok körülbelül 7 cm. magasra fejlődtek, körülbelül fele fonnyadni kezdett és elpusztult; a tövek 25% eddig egyáltalában nem hajt és nagyon sok tövön azt látom, hogy minden hajtás a fejével lefelé görbülve bujik ki a földből és másodnapra elszárad.

A spárga-ültetvény 40 cm. mélyre lett ültetve, eddig nem lett vágva; a talaj sárga homokos agyag, meglehetősen magas fekvésű. Minek tulajdonítható ezen baj és mi ellene a védekezés? A. J.

284. kérdés. Községünkben egy gépész gőzcsepplőgépet vett és a község belterületén akar vele részért csépelni, pedig a vármegyei szabályrendelet 17. §-a nyíltan kimondja, hogy a község belterületén gőzgéppel csépelni tilos; erre vonatkozólag azt mondja a gépész, hogy miniszteri engedélyt eszközölt ki. Lehetséges-e ez vagy nem, hogyan akadályozhatjuk meg? Megjegyzendő, hogy van engedélye a törvénytelen miniszteriumtól. Nagyigmándi gazdakör.

285. kérdés. Milyen tűzmentes anyaggal lehetne egy gazdasági felszer tetejét fedni úgy, hogy az a törvényes szabályoknak megfeleljen és cserép- vagy bádogtetőnél olcsóbbba kerüljön? A felszer idegen területen a faluban építendő és 10 év múlva hontandó. L.

286. kérdés. Bérletünk nagyközség közelében fekszik, az urasági lak benn van a községben, minden néven nevezendő adót fizettünk, utadót is, ennek dacára a községi előjáróság az utak kavicsoztatását követeli tőlünk, mely törvénytiszakasz alapján követelhetik s ha követelhetik — mennyit? H. T.

287. kérdés. A tavasszal egy 22 méter hosszú és 11 méter széles lakóházat építettem. A falak külső magassága a föld szintétől az ereszig 7 méter. A külső falak és az épület hosszában végighúzódo középső főfal köböl téglia hozzáadásával van építve s vastagságuk 60 cm., míg a többi közbeeső mellékfalak kizárólag téglából vannak építve s egy részük 30, más részük 15 cm. vastag. Az építkezéshez közönséges meszhabarcot használtam. A házra az ugynevezett „Mansard“-fedelelet építettem, még pedig költségkimelés szempontjából nem fenőtől, hanem egy régi lebontott épület meglévő tölgya-anyagából, ugyancsak tölgyfából vannak az egymástól egy méteres távolságban elhelyezett mennyezetgerendák is.

Ezek előrebocsátása után kérdem, hogy a fent körülírt falak megbírják-e ezen nehéz tölgyfafedelelet s nem kell e attól tartanom, hogy a falak idővel összeroppedeznek a nagy teher alatt? P. P.

288. kérdés. Miként lehet legcélszerűbben és házilag vízmentes ponyvák foltozása után a

foltokba felhasznált zsákvászon vizmentessé tenni? F. T.

289. kérdés. Ha valaki egy birtok átadása előtt utódja felkérésére löherét vet árpája közé, pénzértékben kifejezve mennyi minőség- és mennyiségbeli kárt okoz az árpában, eltekintve a mag és vetési költségektől: humózus, jó sör-árpát termő vályogtalajon? S. J.

290. kérdés. Ezelőtt 4 évvel építettem egy 2 emeletes magtárt, mely tölgyfagerendákon nyugvó puhafa deszkázattal (padozat) van berendezve. Ezen tölgyfagerendákba s a padozatba a szű belévette magát s a farészeket liszté örli s ezáltal nemcsak hogy gyors romlásnak van a fa kitéve, de a magtárban és az alatta lévő kocsiszinben ezen szű által folyton örölt lisztől minden poros, tisztátalan lesz.

Miképpen akadályozhatnám meg a szűnek további káros munkáját. A fának karbolineummal való befestése nem használát, van-e más valamilyen szer, mely a szűt a fában elpusztítaná? Ifj. M. K.

Feleletek.

Kátránylemez-tetők átfedése. (Felelet a 282. sz. kérdésre.) Régi s bizonyára már megromlott kátrányos lemez fedelének átfedésére tényleg csak

a) a bádog, esetleg az „Aradi“-féle bádoglemez;

b) az aszfaltlemez;

c) a „Ruberoid“, vagy mint nálunk nevezik „Anduro“;

d) s végül a pala s köztük elsősorban is az „Eternit“ jöhet szóba.

Költség tekintetében legjutányosabb a valódi aszfaltlemez melynek ára minden anyaggal s munkával együtt körülbelül 1:40—1:50 korona m²-kint és az „Anduro“, melyért most manapág még konkurrenzia nélkül áll — elkérnek 1:80—2— koronát is.

Tartósság vizáthatlanság és tűzbiztonság tekintetében mindkét anyagot jó lélekkel ajánlhatom. Mindkettővel évek óta dolgozom, évente több 1000 m²-t felhasználva és panaszra mindeddig nem volt okom. Ugy az aszfaltlemez mint az Anduro egyenest a régi lemezre kerül s legfeljebb csak a már elkorhadt háromszögű léczek pótoltnak új léczekkel. Elkészülte után az aszfaltlemez vörös kátrányfestékekkel mázolható be, ami a konzerválás szempontjából ugyan nem okvetlenül szükséges, de elfödve a kellemetlen fekete színt, a tető s az épület csínosságát felette emeli.

Az aszfaltlemez minden további mázolás, konzerválás nélkül is jó állapotban marad 20—25 évig is. Biehn J. gyár pl. minden ráfizetés nélkül jót áll, hogy az általa fedett tető egyszeri átfedésnél 5 év, kettős fedésnél 10 év múlva teljesen hibátlan állapotban adja át.

Az „Anduro“ tartóssága is legalább ekkora, bár tényleges tapasztalatok még hiányzanak, lévén az anyag még újabb keletű.

Jó eredménnyel alkalmazható továbbá az „Aradi“-féle szab. tetőlemez, melynek ára négyszögmetérenként a kivitelt s a munka

„Dernit“

törv. védve.

Asbeszt kéreglemez,

különleges tetőfedési anyag, szürke palaszínű, kátránymentes, tartós, ruganyos, szagtalan, vízhatlan, mázolás nem igényel.

Minta és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Asbeszt tetőmáz

régi avult fedőlemez, zsindey- és cseréptetők tetősére és mázolására.

LUKÁCS ÉS MEITNER aszfaltmü, fedőlemez és vegyészeti termékek gyára

BUDAPEST, V., Váci-ut 118. sz.

Sürgőnyczim: DERNIT, Budapest.

négyszögárhoz képest 3:40-4:50 korona között váltakozik.

A palához hasonló anyagok közül kétségkívül az „Eternit“-et illeti meg az elsőség, mely az utóbbi években már erős tért hódított.

Gazdasági építkezéseinken ugyan még csak igen elvétve láthatjuk, aminek oka azonban nézetem szerint kizárólag csak kissé magas árában keresendő. Egy négyszögméter tetőfelület belekerül direkt a lécezésre vagy deszkázásra fedve 3:20-3:40 koronába, aszfaltlemez alátéttel pedig 3:80-4 koronába.

Tartósságáról hosszabb ideit tapasztalat ugyan még hiányzik, de ismervé az anyagot s megvizsgálva több 5-6 év előtt fedett tetőt, tűzbiztonságához, viharálló képességéhez s állóképességéhez kétség sem férhet.

Száhlender Gyula.

Spárgatelep pusztulása. (Felelet a 283. sz. kérdésre.) Láttatlanban nem tudjuk biztos okát adni annak, hogy egy hároméves eddig jól diszáló spárgatelep pusztulásának mi lehet az oka és így csak feltételekből indulhatunk ki.

Midőn ezek főbbjeit az alábbiakban felsoroljuk, megjegyezni kívánjuk, hogy az előadandók nyomán a valódi okot magának a kérdéstevő tulajdonosnak kell megállapítani, amely szerintünk első sorban is művelési hiba lehet. Nevezetesen: a) őszzel vagy most tavasszal közönséges és nem ásovillával felásták a telepet és elbőkdösték a spárgatöveket. b) Meglocsolták tulsok trágyával, amely a töveket kiégette. c) Az őszi vagy téli sok esők átáztatták a talajt és a trágyával őszzel be nem fedett talaj annyira átfagyott, hogy a spárgatövek is szenvedtek miatta, az sincs azonban kizárva, hogy a tulnedvesség következtében a tövek kipállottak. Ha az előadottak egyike sem találna, úgy tovább kell kutatni, mivel az sincsen kizárva, hogy telepén tanyát ütöttek a mezsei egerek, vagy poczkok, amelyek jobb hiányában, a spárgatöveket is meg szokták rágni. Lehet, hogy az előző évben a spárgalégy és spárgabogár vagy akár a spárga rozsdagomba annyira elszaporodott, hogy a spárgatövek nem bírták magukat a kellő tartaléktáplálékkal ellátni és ennek következtében részben télen át kipusztultak, részben erőtlén, beteges hajtásokat fejlesztenek. Ha a spárgatelep pusztulásának oka az előadottak nyomán esetleg megállapítható, akkor az orvoslás módját sem lesz nehéz megállapítani. Ha pedig ez nem volna sikeres, úgy nem marad más hátra, mint spárgatelepét máshova áthelyezni, illetőleg újból készíteni és akkor alaposan a talajt is szorgalmasan venni, mivel ennek helytelen összetétele vagy szikes volta is oka lehet a spárgatövek pusztulásának. A. D.

Cseplés a község belterületén. (Felelet a 284. sz. kérdésre.) A miniszterium nem ad engedélyt senkinek arra, hogy valamely község belterületén gőzgéppel cseplést végezhesen.

Az illető gépész valótlanúságot mondott akkor, amidőn az ilyen engedély bírást állította. Ez tűzrendészeti kérdés s kizárólag a járási főszolgabíró ügyköréhez tartozik.

A vármegyei szabályrendelet 17. §-ára való hivatkozással adnak be panaszt a főszolgabíróhoz, addig is, míg a hatóság az ügyben dönt, a cseplést a községi előjárás hivataltól saját hatáskörében is betilthatja.

Hollady Nándor.

Ideiglenes felszer befedése. (Felelet a 285. sz. kérdésre.) Tekintve, hogy a felszert 10 év múlva leontani szándékoznak, nézetünk szerint csak a II. min. olcsó aszfaltlemezfedés jöhet szóba. Ennek négyszögmétere kb. 1:0-

1:10 koronába kerül s a 10 évet minden fenntartás nélkül is kibírja. Sz. Gy.

Közmunka szolgáltatása. (Felelet a 286. sz. kérdésre.) E czímen a törvény háromféle kötelezettséget ró az adózó közönségre és pedig:

1. Utadót fizetünk kizárólag készpénzben a törvényhatósági (megyei) utak fenntartására. Ez nagyobb adótételeknél (30 koronán felül) az egyenes állami adó után 10%-ot tesz ki.

2. Községi közmunkát teljesítünk a községi közdülő utak fenntartására. Ez legtöbb községben az 1890. évi I. t. cz. 49-50. §§-ai szerint felerészben készpénzben megváltandó, másik felerészben pedig természetben ledolgozandó, amint ezt a megyében érvényes szabályrendelet szervezi.

Az említett törvényszakaszok szerint minden egyes vonóállat után évenként legfeljebb két igás napszám szolgáltatandó, tehát minden kettes fogat évenként 2 napot dolgozik közmunkában.

3. Az előző pont szerint tartandók fenn a tisztán községi belső utak is. Hollady Nándor.

Tölgyfából készített fedélszék és födémgerendázat nyomása. (Felelet a 287. sz. kérdésre.) Feltételezve, hogy a fedélszék jól van konstruálva és lekötve, úgy, hogy az csak a súlyával terheli a falakat, de oldányomást egyáltalában nem gyakorol, már így láttatlanban is meggyújthatjuk, hogy az adott falméretnek inkább túlerősek, mint meg nem felelők s rendes viszonyok között a falak szétrepedése teljesen ki van zárva.

A tölgyfa fedélszék s padásgerendázat súlya kétségkívül elég tekintélyes, de tekintve, hogy 60 cm. vastag fő- és közfalakra akár még két emeletet is ráépíthetünk, a falakra káros hatást nem gyakorolhat. Ha azonban bizonyos jelekből azt látná, hogy aggodalma még sem indokolatlan, úgy a hiba vagy magában a fedélszék szerkezetében vagy a falazás tökéletlenségében, de esetleg még a kellő alapozás hiányában is kereshető. Száhlender Gy.

Vizmentes ponyvák foltozása. (Felelet a 288. sz. kérdésre.) A vizmentes ponyvák foltozására használt vászonfoltozat házilag úgy tehetjük legegyszerűbben vizmentessé, hogyha az illető foltozat és annak környékét, valamint a vizmentes ponyva törési helyeit, ahol a víz mégis csak beszívároghat, enyhé hőnél megolvasztott szurokkal vagy pedig aszfalttal egy ecset segítségével jól bemázoljuk. K.

Mennyi kárt okoz a sörárpa közé vetett löher? (Felelet a 289. sz. kérdésre.) A sörárpa közé vetett löher által okozott mennyi- és minőségbeli kárt pénzértékben s pedig általános érvényű tételben kifejezni nem lehet, mivel ez a kár az időjárási viszonyok szerint nagyon különböző lehet. Száraz időjárás esetén a löherre kárt nem szokott okozni, ellenben esős időjárásnál tulnóheti és elnyomhatja az árpát, de ez esetben is az okozott kár csak kísérleti alapon lenne megállapítható oly formán, hogy löherrel vetett és anélkül vetett hasonló talajú árpa-termések hozama és annak értéke összehasonlíthatnák, mi tekintetben azonban tudommal kísérletek még nem történtek s azért fenti kérdésre még tájékozható válasz sem adható.

Különbö ha a löher az árpa közé az utód fölkerésére vetett, kártérítési igényről szó sem lehet s így nem értem, hogy a kérdés-tetőt ezen kérdés felvetésére tulajdonképpen mi indította? Hensch Árpád.

Szű irtása. (Felelet a 290. sz. kérdésre.) Kiterjedtebb faszervezeteket a szűtől megvédeni elég könnyű dolog, mert ha a kellő időben

vágatjuk a fát, kergét lehántatjuk, esetleg még kátránnyal vagy karbolineummal hemázzoljuk stb. stb., biztosak lehetünk, hogy a szű nem keresi fel a fát.

Hanem ahol egyszer már benne van, onnan bajos, vagy talán nem is lehet kiűzni. Én legálább megkísérlettem sok mindenfélét, de vajmi kevés eredménnyel. A legtöbb hasznát még egy olyan máznak láttam, mely a fa összes pórusait, hézagait betömi, a szűjárásokat tehát ugyszólván légmentesen elzárja. A védekezés e módja azután meglehetősen drága mulatság, amennyiben egy forrón felkent kátrányréteg-lől s két kátrányfesték-rétegből áll és ezért inkább csak kis felületeknél jöhet szóba. Én pl. ajtótokoknál alkalmaztam vagy öt évvel ezelőtt.

Hogy elpusztult-e a szű a fában, azt megállapítani nem tudom, de annyi bizonyos, hogy a „liszthullás“ elmaradt. Mindenesetre érdemes volna a m. kir. rovarügyi állomás (Budapest, II., Debrői-u. 13.) véleményét is megkérni. Sz. Gy.

Anglia földművelésügye az 1905. évben.

(A földművelésügyi m. kir. miniszter londoni gazdasági szakudósítójának jelentése.)

III.

Az állattenyésztés jelen virágzása azonban a komolyágnak, gondnak és czéludatos törekvésnek köszönhető s így csak bántó hatású, ha e teremtő tényezők közé olyanok is beférkőznek, melyek nem tisztán az igazi czélt s a közérdeket szolgálják.

Az állattenyésztést és annak fejlődését Nagy-britanniában a következő szám adatok hozzák kifejezésre, míg az egyedek minőségét a később közölt értékesítési árak sejtetik.

Állatállomány.

	1904-ben	1905-ben
Ló	1.560,236	1.572,433
Szarvasmarha	6.858,352	6.937,020
Juh	25.207,178	25.257,196
Sertés	2.861,644	2.424,919

A szaporulat, kivéve a sertésállományt, hol látszólagos visszaesés mutatkozik, általános. A lónál 12,197 drb. Szarvasmarha 128,668 drbal van több, mint az előző év ugyanazon szakában. Ekkora marhaállomány, mióta a statisztikai feljegyzések megkezdődtek, még sohasem volt Angliának. Szaporulat mutatkozik a juhnál is, mely körülmény azon okból feltűnő, mivel ellenében van az állattenyésztés ezen részét illetőleg az egész művelt világban szereshető tapasztalatokkal. A föld juhállománya erősen megfogyott s nem más a helyzet Angliában sem. Ha visszafelé nézzük meg a statisztikát és tapasztaljuk, hogy alig több mint pár év előtt 2.000,000 drb juhval volt több Angliában, mint jelenleg, akkor azt is megértjük, hogy a most észlelt 50,000 drb szaporulat további reményekre miért nem jogosít.

A sertésállományról mutatkozó kedvezőtlen különbség nem aggodalmat keltő, mivel nagy részben onnét van, hogy a tenyészállatok iránti erős és egyre fokozódó kereslet igen nagy tömegeket juttat külföldre a szaporulatból.

A tenyészállat-forgalom évről-évre észlelhető élénkülése egyszersmint az itteni állattenyésztésnek iránytűje is. Husállatok tenyésztése a tengerentúli behozatal versenye alatt erősen szenved s körülbelől ugyanez mondható a tejelő

GŐZEKE-alkat-
részek **Szilágyi és Diskant gépgyára, Miskolcz.**
Egyedüli magyar gyár gőzeke-részletek készítésére berendezve.

Mindenféle gőzekhez mint ekevasak, kormányok, fémtollatnyuk, dugattyuk, azél és fémöntvények, eke- és gőzgéprezsieltek, gőzeke-sodronykötelek.
Mindenféle gyártmányú Sack-éke részletek, vetőgéprezsieltek; locomobilok, cseplőgépek javítását, tűzszekrényeket, kazánkovács-munkálatokat, olcsón készít és szállít

Használt tej- és vajgazdasági gépek jó karban és olcsón eladóak.

állatok
tinentál
A ter
zeti m
oldalai
ily álla
szintén
zolja
szerte
Külö
érdekl
az egé
az orsz
ezenkiv
Történi
kottabb
eladásá
sek eg
tavasz
newmar
leginká
egyéves
év e tel
tekeny
évesek
árverés
92 687
árnak f
guine v
nénye s
apamén
hazánk
a nyár
el (400
meg s u
alkalom
4500 gu
két mas
guineirt
Tenyész
körülbel
eladott
font ste
vásár k
felül).

Jó vo
éppen a
határolt
árakat é
Az á
észlelhe
az eddig
kozott.
eredmén
tegedése
és az 19
16 beteg
tak az e
szám, m
úgy az
heti álla
fel, mely
előző év
lassanké
óta nem

Az év
együtt,
lésügyn
messzen
táplálni
liberális
vitalis é
Tiszte
zárhatn
nézve je
György
mivelés
konyság
minőket
jelöl az
letnek, a
sággal o
kálása i
meglepet
Az adó

állatok tenyésztését illetőleg is, tekintettel a kontinentális versenyre.

A tenyészállat-nevelés azonban nemcsak kifizeti magát, de jutalmaz a gazdasági élet más oldalain egyre jelentkező veszteségeikért is. Az ily állatok iránti keresletet illetőleg az 1905-ik év szintén igen jó volt s az elért árak eléggé igazolják az angol állattenyésztés jelene iránt világszerint érzett elismerést és tiszteletet.

Különösen a telivér lovak eladása általános érdeklődés tárgya. Az ily eladásoknál jelen van az egész környék s igen sok érdeklődő érkezik az ország távolabbi részeiből is. Képvisele van ezenkívül a vevők közt a legtöbb modern állam. Történnnek bár eladások az istállóiból is, legszokottabb mégis az aukció, mely eljárás egy évesek eladását illetőleg mondhatni szabály. Árverések egész éven tartanak, leginkább mégis tavasz idején és őszkor. Az ascoti, doncasteri és newmarketi ezek közt a legnevezesebbek és leginkább látogatottak, a doncasteri főleg az egyévesek forgalma szempontjából. Az 1905-ik év e tekintetben is sikeres volt. Az eladók jelentékeny összegeket tettek zsebre s kivált az egyévesek igen magas árakon keltek. A doncasteri árverés négy napja alatt 281 telivér cserélt gazdát 92 687 guinee összegben, mely 330 guinee átlagos árnak felel meg. Az elért legmagasabb ár 2000 guinee volt. A newmarketi őszi árverés nagy eseménye a Delannay eladása volt. Körülbelül legjobb apamén az egész évjáratban. Ez az a mén, melynek hazánk köztenyésztési céljaira való megszerzése a nyár folyamán tervezetett. 7,500 guinee-ért kelt el (400,000 K.). Egy francia tenyésztő vásárolta meg s úgy mondják, nem volt drága. Ugyanez alkalommal „Roquebrune”, egy 12 éves kancaza 4,500 guinee-ért egy belga tenyésztő tulajdonába, két másik kancaza pedig, egyik 810, másik 650 guinee-ért a német kinostár birtokába került.

Tenyészszarvasmarhák, főként shorthornok, körülbelül 45 árverésen kerültek eladásra. Az eladott állatok száma 2,200, az elért átlagár 38 font sterling volt. A legmagasabb ár, melyen vásár kötött, 470 guinee volt (12,000 koronán felül).

Jó volt az őszi kos-árverés is, míg kanokért, éppen a rendelkezésre álló alkalmas egyedeknek határolt számára való tekintettel, páratlanul jó árakat értek el.

Az állategészségügy terén kielégítő javulás észlelhető; — a ragályos betegségek fellépése az eddig észleltnél csekélyebb területre szorított. A sertésvész elleni küzdelem kedvező eredménye gyanúnt feljegyezhetjük, hogy a betegedések száma az 1904-ben bejelentett heti 23 és az 1903. évi heti 29 esettel szemben csupán 16 betegedés. Az antrax-esetek gyérbbek voltak az előző év eseteinél, 19 levén a heti átlagos szám, meghaladták azonban ezen mennyiséggel ugy az 1903., mint az 1902. évi 20, illetve 14 heti átlagot. A juhhimlő heti 18 átlagot tüntet fel, mely szintén kedvező fejlődés a közvetlen előző évvel szemben. Száj- és körömfájásnak lassanként emléke is elhalványul, 1902. évi tavasz óta nem észleltetett.

Az év vége Angliának új kormányt s ezzel együtt, Carrington lord személyében, a földművelésügynek új vezetőt és gondozót hozott. Valami messzemenő reményeket az új kormány iránt táplálni alighanem csalódásra vezetne; az angol liberális irányzat céljaival a földművelésügyek vitális érdekei alig összeegyeztethetők.

Tiszteletteljes jelentésem végére értem s alig zárhatnám azt az angol felfogásra és közéletre nézve jellemzőbben, mintha felemlitem itt Hennig György ismert filantróp által az angol földművelésnek nyújtott nagyszerű ajándékot. A jótékonyág általában legszebb virágait fejleszti, mindket a világ valaha látott. Karacsony táján, jelölül az ezen ünnep iránti általános nagy tiszteletnek, a jótékonyág alig ismer határokat, valóságos orgiákat ül. Hennig adományának publikálása is e napra esik s itt sokkal csekélyebb meglepetést keltett, mint ahogy feltehető volna.

Az adománynak lényege: a munkanélkülieknek

a földművelés számára való megnyerése, a földhöz való visszavezetése. E célra 2,500,000 K.-t bocsátott rendelkezésre, mely összegnek elhasználásával kisbirtokok létesítenének munkanélküli családok részére. Az ily birtokok vételára, beruházás és forgatóke, igen csekély részletekben 25 év alatt törlesztetnék. A visszafizetett összegek s végül az egész adomány aztán egyik londoni munkáskórháznak jutna.

Booth tábornok, az üdv hadseregének parancsnoka, kinek az összeg rendelkezésére bocsátott s mely hadseregnek a tervezett kivitele feladatává tétetett, a következő levélben jelentette be az eseményt a királynak.

Felség! Tisztelettel és őszinte örömmel jelentem Felségnek, hogy Henning Gy. ur bőkezűsége folytán egy alap bocsátott rendelkezésemre oly czélból, hogy annak felhasználásával a honi telepítés fontos kérdése kisérlet tárgyává tétessék. A terv, mely az adományhoz fűződik, ugy hiszem alkalmas arra, hogy a legszegényebb, nélkülözést szenvedő néposztály szomorú helyzetén segítsen s sikeres megvalósítása esetén — mely sikerben nem kételkedem — sok olyan egyént tesz elégedett paraszt-birtokossá, kik jelenleg a nagyvárosoknak állandóan szükséggel küzdő proletárjait képezik. Az összeg, melyet Henning ur rendelkezésére bocsátott s mely 4,000 £ os részletekben a Felségd nevével viselő kórház részére lesz a vezetésem alatt álló üdv hadserege által befizetendő, 100,000 £. Bizom benne, hogy társadalmi életünk ezen fontos kérdésének megoldására irányuló fáradozásunk Felségd érdeklődésével találkozok s hiszem, hogy Henning urnak azon bölcs és nemes czélzata, hogy a Felségd nevével viselő kórház gyarapíttassék, Felségd elfogadására számíthat. Könyörögve, hogy Felségd cselekedeteit a Mindenható keze vezérelje, maradok Felségd hűséges szolgálója William Booth.

Ez az adomány lényege. Szép és naiv. Könnyű megjósolni, hogy egy, a munkától elszakott, a földművelési munkákkal nem is mindig ismerős, henye városi lakosság egy ily tervezett kereteinek kitöltésére nem lesz alkalmas és a kis új farmok legnagyobb része rövid időn gazdát cserél.

Szállítási határidő a vasutnál.

Nem lesz érdektelen a gazdáknak nézve meg tudni azt, amit soraimban a vasutak szállítási határidejére vonatkozólag a következőkben előadok.

Sok ember azt hiszi, ha valamely küldeménye sürgős továbbítást igényel, vagy valami czikkben beállott hiány sürgősen pótlandó, czélt ér azaz, ha a küldeményt szállítási érdekvallással adja fel, illetve a sürgősen szükségelt czikket szállítási határidőbiztosítással adja fel a vasutra.

Ez a feltevés téves. Mert a vasutnak a szállításra engedélyezett időt az „Üzletszabályzat” szabja meg és ez az üzletszabályzat szerint kiszabott szállítási határidő egyforma az érdekvallással feladott áruknál és a nem biztosított áruknál.

A különbség a kettő közt csak annyi, hogy szállítási határidőbiztosítás mellett — ha a határidőt: túllépik — e czímen a kártérítési összeg kétszerannyi, mint akkor, ha a küldemény nem adatik fel biztosítás mellett.

Ez azonban — mint az egész eljárás és az összes üzletszabályzati határozmányok, amelyek a szállítási határidő kiszabása, betartása és elmulasztása körül érvényben vannak — csak illuzórius rendelkezés és chaotikus fogalom.

Már maga a szabályzati határidőkiszabás is amellől bizonyít, hogy a vasutaknál kevés a hajlam szállítási határidő elmulasztási esetek lehetőségét konzerválni, mert oly terminusokat engedélyez az üzletszabályzat, hogy különös akadályok közbejötté nélkül szinte lehetetlen ezeket a határidőket túlháladni.

Az üzletszabályzat 63. §. rendelkezése szerint a teherárak (akár csak darabáru, akár teljes

kocsirakományú áru) szállítási határideje a következő időrészekből áll:

(Ismételtem az mindegy, akár szállítási érdekvallással lett feladva az áru, akár nem.)

1. Az a nap, amelyen az áru feladásra kerül, nem számítatik a szállítási határidőbe, mert az üzletszabályzat 63. §. (4) pontja értelmében csak a feladást követő éjféltől kezdődik a szállítási határidő.

2. Amde ezen §. (1) pontja szerint a tényleges feladást követő éjféltől számítva még 2 teljes nap van engedélyezve kezelési időnek a feladási állomáson.

Tehát idézett szabály értelmében 3 teljes nap mulhatik még, mielőtt az áru a feladási állomást elhagyja.

Most következik a tényleges elszállítás és arra engedélyezve van:

3. Az első 100 km. távolságra 1 nap és

4. minden további megkezdett 200 kilométerre 1—1 nap.

5. Minden idegen vasutterületre vagy ugyanazon vasutgazgatóság egy másik vonalára való átmenetnél (mint például egyik budapesti állomásról a másik budapesti állomásra) mint póthatáridő 1/2 nap, vagy esetleg 1 egész nap.

Már most illusztráljuk ezt egy konkrét példával, hogy szemmel is láthassuk azt a bizonyos lólábat:

Budapest-józsefvárosi, vagy dunaparti pályaudvarról Balassa-Gyarmatra, — miután Aszódon át vezet a rövidebb utvonal — az össztávolság 108 kilométer.

Ha Budapest-józsefvárosi pályaudvaron feladunk 1 kocsirakomány árut hétfőn reggel 8 órakor, mennyi szállítási határidő van engedélyezve a 108 kilométer távolságra eső Balassa-Gyarmat állomásra érkezéséig, illetve mikor jár le a szabályzat szerint engedélyezett szállítási határidő?

A hétfői nap mint feladási nap nem számítatik ...	1	nap
Ez után kezelési idő ...	2	"
Az első 100 kilométerre ...	1	"
A fennmaradó 8 kilométerre mint megkezdett további 200 kilométerre ...	1	"
Az aszódi átmenetre ...	1/2	"
Összesen ...	5 1/2	nap.

Ha ennyi idő alatt, vagyis hétfő reggel 8 óráig szombat déli 12 óráig az áru megérkezett Balassa-Gyarmatra, a szállítás nem tekintetik későnek, még akkor sem, ha az áru esetleg romlandó volt és tényleg elromlott és még akkor sem, ha az áru a legnagyobb összegű érdekvallással lett feladva.

De még rosszabbul áll a dolog az ilyen viszonylatban feladott árunál, ha esetleg nem hétfőn reggel, hanem szombaton vagy kedden reggel kerül feladásra, mert akkor a szállítási határidő vasárnap jár le és az üzletszabályzat 63. §. (7) és (8) pontja szerint: „ha az árunak fuvarozás végéig történt átadását követő nap vasárnap vagy ünnepnap” . . . vagy „ha a szállítási határidő utolsó napja vasárnap vagy ünnepnap”, a szállítási határidő 1 nappal megtoldatik.

Tehát ez esetben 108 kilométer távolságra 6 1/2 nap szállítási határidőt engedélyez a vasuti üzletszabályzat.

Ezt ugyan még megértenők, bármennyire nem identikus a vasuti szállítás gyorsaságának fogalmával vagy a gőzerővel szállítás iránt támasztott követelményünkkel. De azért mégis kár volna a vasutintézmény ellen zúgolódnunk, mert azért mégis csak többet győz a gőzmozdony, mint egy sánta gebe.

Lássuk azonban ennek a szállítási határidő

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
 WIEN, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

megszabásának anyagi értékét, azt az értéket ugyanis, amit a szállító közönségnek megér?

Az igazság szolgáltatásában itt előbb konstatálni kívánom, hogy a szállítási határidő elmulasztása vagy túllépése darabárúknál is ritkán fordul elő, kocsirakományoknál még ritkábban. Hogy miért csak ritkán vagy még ritkábban, azt nem szabad a vasúti szolgálati kezelés gyorsaságának vagy a forgalom gyors lebonyolításának betudni, hanem inkább az alább felsorolt okoknak és szabályzati rendelkezéseknek.

Ha azonban szállítási határidő túllépés mégis előfordul, a vasutak az üzletszabályzat 87. §. (1) pontja értelmében a következő kártérítést nyújtják a szállító feleknek:

a) Ha az áru érdekebevallással adatott fel: mindennapi késedelemért a fizetett szállítási díj (a mellékletékek nélkül) $\frac{2}{10}$ -részét, úgy, hogy 5 napi vagy annál nagyobb késedelemért az egész szállítási díj térített vissza.

b) Ha az áru érdekebevallás nélkül adatott fel: mindennapi késedelemért a fizetett szállítási díj (a mellékletékek nélkül) $\frac{1}{10}$ -részét, de csak $\frac{5}{10}$ -rész maximumig.

Az a) pont alatti esetben, ha a kár beigazoltatik, a kár egész összege, — a b) pont alatti esetben, ha a kár összege beigazoltatik, az egész fuvardíj igényelhető.

Rendben találunk ezt a határozmányt, ha egy sorral alább a következő rendelkezés nem tenné illuzóriussá az egész intézményt:

"A kártérítés a most említett két eset egyikében sem haladhatja túl a bevallott érték összegét."

Ha tehát valaki például 100 K. érdekebevallással ad fel vagy kap egy kocsirakományt és fizet 300 K. szállítási díjat, az áru pedig késik 5 napot, mely esetben magáért a késedelemért visszajárna az egész 300 K. szállítási díj, sőt ha ennek tetejébe még 1000 K. kárt tényleg be is tud igazolni, még sem kap többet 100 K.-nál, mert csak ennyi lett szállítási érdek czímen bevallva. Ha pedig érdekebevallás nélkül adatott fel az áru és fizetett például 80 K.-t és az áru késik 10 napot és elromlott, értéktelenné lett egészen, amint az esetleg friss gyümölcsnél, friss főzelékeknel, tojás, vaj vagy egyéb romlanó árunál előfordulhat és habár esetleg 1000 K. kárt hitelesen be tud igazolni, a kártérítés maximuma mégis csak a fizetett szállítási díj, vagyis 80 korona leend.

Ennyiben áll a szállítási határidő törvényes megszabásának értéke, amelyet még csökkent az az ominózus rendelkezés is, hogy: "szállítási határidő túllépésért igényelt kártérítés iránt csak a kiváltás napjától számított 14 napon belül lehet reklamálni, a később beérkezett igény tekintetbe nem vétetik."

Ilyen jogvédelmet biztosít az üzletszabályzat és ennyi igazságot nyújt a nagyközönségnek a soronként variáló tendenciáival. Az egyik pontban kártérítési kötelezettségről szól, a második pontban csökkenti, a harmadik pontban teljesen visszavonni törekszik. A 14 napi betérjesztési határidő egy munkálkodó, sokoldalulag elfoglalt gazdaembernek vagy kereskedőnek, aki a fuvarozmányok átvizsgálásához csak hosszabb idő multával jut, olyan, mint a selyempapirból készült asztalkendő. Van is — nincs is.

Vége rátérnek azon módokatoknak felsorolására, hogy miképp haritják el a vasutak a gyakori késedelmeket (nem a tényleges, hanem a vasúti szabályzatok értelmében értendő szállítási határidő túllépéseket) és miképp teszik illuzóriussá még azt a kevés értéket is, ami az üzletszabályzat határozmányjaiban rejlik.

1. A fentebb felsorolt túlságos terjedelmes kezelési, futási és póthatáridőkkel való védekezéssel;

2. a vasár- és ünnepnapokkal, noha nálunk még a legszentebb ünnepnapon sem szünetel a vonatforgalom és végre

3. az üzletszabályzat 55. §. (3) pontjának mértéken túl való kiaknázása által.

Ez az utóbb említett 55. §. (3) pontja ugyanis feljogosítja a vasutakat arra, hogy a felügyeleti hatóság engedélyével olyan kocsirakományt árúknál, melyeknek azonnali elszállítási

tása nem lehetséges, a feladótól a következő nyilatkozatot vegyen: "Beleegyezem abba, hogy a szállítási határidő a küldemény tényleges elszállítását követő éjféltől kezdve számítassék."

Eltekintve attól, hogy ez a rendelkezés eredetileg csak forgalmi akadály vagy tartós vagonhiány esetére léptetett életbe és eltekintve attól is, hogy az említett üzletszabályzat IV. sz. határozménye szerint ezen rendszabály alkalmazása esetről-esetre külön kihirdetendő: már hosszabb idő óta azt tapasztaljuk, hogy akár van vagonhiány, akár nincs, akár kihirdetett, akár nem, az állomások ezt a záradékot minden kocsirakományt áruroló fuvarlevélben követelik a felektől.

Ezen eljárás mellett feketik az áru akár hetekig is a feladási állomáson és ha bármikor berakatik és elszállítatik, a szállítási határidőt még mindig megelőzi a feladás napja, a két kezelési nap és megtoldják még a póthatáridők. Hogy lehetne ilyen módon szállítási határidőtúllépést reklamálni és kártérítést igényelni.

Ezt az üzletszabályzatot és ezeket a szállítási viszonyokat kell az újabb gazdasági élet rendszeresítésének tervezetéből kiküszöbölni, mert az összes közgazdasági ágak műveleteiben csak akadályokat gördít a fejlődési processzus elé.

Az idő pénz és a munkáért egyenértéket kívánunk. A munka embere minden órát értékesíteni kíván és a mi szállítási szervezetünk napokat, heteket rabol a munka értékének körforgalmából.

Kérjük a földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszter urak figyelmét erre a tarthatatlan állapotra kiterjeszteni. *Wagner Henrik.*

Idei terméskilátások.

A m. kir. földművelésügyi miniszter e hó 8-án tette közzé a vetések állásáról szóló jelentését és számszerű becslését a remélhető terméshozadékról. Ezek szerint a búzából 37 millió métermázsával több, ellenben a többi gabonanemekből valamivel csekélyebb termés várható a tavalyinál. Mi ugyan a számszerű becslést ma még tulkorainak tartjuk, mert hiszen a vetések állása aratásig alaposan megváltozhatik. Mindazáltal már most, szokott táblázatos kimutatásunkban tüntetjük elő a termésbecslési adatokat, az 1900—1904. öt évi termésátlagokkal hasonlítva össze azokat. Ezek szerint:

	Búza	Rozs	Árpa	Zab	Összesen
	millió méter mázsá				
5 évi termésátlag 1800-tól 1904-ig...	41.5	12.9	12.8	12.1	79.3
1905. évi termés...	42.9	13.7	13.6	11.3	81.5
Százalékokban az 5 évi átlaghoz...	103%	105%	106%	93%	103%
1906. évi remélhető termés	46.6	12.7	12.7	11.3	83.3
Százalékokban az 5 évi átlaghoz...	112%	99%	99%	93%	105%

A termésbecslések szerint tehát a búzából igen jó, egészben véve pedig jó közép gabona-termés volt várható június elsején, a rendkívül kedvező májusi időjárás után. Azóta persze a terméskilátások alaposan megváltoztak, amennyiben az immár egy hetes hideg esőzés ugy a gabonában, valamint a lábon álló és minden azó takarmányban nagy károkat okozhatott. Különösen a megdőlés és a rozsdakozta megkárosodástól van nagy okunk tartani, amelyet a kővér búzavetések csak mérsékelten meleg, száraz és szeles időjárás mellett heverhetnének ki. Jólásokba itt természetesen nem bocsátkozhatunk, lehet még igen jó és lehet igen gyenge termés. A hivatalos becslésadatokat azonban üzleti számítás alapjául elfogadni legalább is tulkorai dolog.

A bevetett terület körülbelül azonos az 1903 évvel, vagyis a búzából körülbelül 6.0, rozsból 2.0, árpából 1.8, zabból 1.8 millió kat. hold. A holdankint remélhető országos átlag búzából 7.72, rozsból 6.41, árpából 6.95, zabból 6.31 mm.

A jelentés részleteit az időjárásról, károsodásról, a vetések állásáról és termésbecslésekről itt főlegesen tartjuk ismertetni, mert hiszen azokról minden napilap bőséges kivonatot hozott és a vetések vidékenkénti állásáról lapunk ugyis állandó külön rovatban számol be. Az egyéb terményeket illetőleg röviden főlemljük, hogy a repcearatás az Alföldön már megkezdődött, de általában igen gyenge termést ígér, a kapások és kerti vetemények, nemkülönben a komló szépen fejlődnek, a takarmányféleségek, ahol azokat még májusban betakaríthatták, bőséges termést adtak, a gyümölcsben a hernyó tett sok kárt, míg a szőlő szépen fejlődik és bőven hajtott fűrtöket.

M. T.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Gazdasági szakoktatásunkról	993
Anglia földművelésügye az 1905. évben	1002
Szállítási határidő a vasutnál	1003
Idei terméskilátások	1004
Állattenyésztés.	
Állattenyésztésünk fejlesztésének előfeltételei	995
Gazdasági gépészet.	
A mezőgazdasági célokra szolgáló motorokról	996
Gazdasági növénytan.	
A gabonarozsda a tudomány mai szemüvegén nézve	998
Gazdasági jog.	
Viták kérdések a haszonbérlet köréből	1000
Levelezékrény.	1001
Vegyesek.	1005

Meghívó. — A Duna-Tiszacsatorna. — Áthelyezések. — Kinevezés. — Eljegyzések. — A gazdák és az aratósztrájk. — Cselédjubiläum. — Az osztrák szeszkartell. — A dévidéki földművelők gazdasági egyesületének kirándulása Boszniába. — Pályázat gazdasági ösztöndíjakra. — 25 éves találkozó. — Komló- és sörárpakiállítás Berlinben. — Ügetőverseny és kanczacsikó díjazás. — A galicziai szeszgyártalajosok szervezkedése. — Állatorvosi szakülés. — Terményszállítások a hadsereg részére. — Mezőgazdasági kiállítás Nagyváradon. — Új mintagazdaság. — Németország sertésbevitel. — A szervezkedő gazdák.		1006
Kereskedelem, tőzsde.	1007	
Szerkesztői üzenetek.	1009	

Meghívó a Magyar Szőlő- és Gyümölcsstermelők Szövetkezetének 1906. évi június hó 23-án szombaton délelőtt 11 órakor Budapesten a szövetkezet helyiségében (Nagykorona-utca 17.) tartandó V. rendes közgyűlésére. Napirend: 1. Az igazgatóság jelentése. 2. A felügyelőbizottság jelentése, a mérleg megállapítása, a nyereség iránti határozat és felmentés megadása. 3. Sorsolás útján kilépett 4 igazgatósági tag választása (alapszabály 21. §.). 4. Esetleges indítványok. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése és az azok által jóváhagyott mérleg a szövetkezet helyiségében közszemlére ki van téve. *Az igazgatóság.*

A Duna-Tiszacsatorna tárgyában a kereskedelemügyi miniszter által egybehívott értekezleten az OMGE. megbízásából Mezey Gyula, a vágbalparti ármentesítő társulat igazgatója és Jeszenszky Pál titkár vesznek részt.

Áthelyezések. A földművelésügyi m. kir. miniszter Krick Aladár m. kir. jószágigazgatót a kishéri ménésbirtok igazgatása alól felmentette és a bábolnai ménésbirtok vezetésével bízta meg, Ruisz Gyula m. kir. jószágfelügyelőt pedig a bábolnai ménésbirtok vezetésével bízta meg, a kishéri ménésbirtok igazgatósága vezetésével bízta meg.

Kinevezés Herdlics intézetét gazdát Eljegyzés zaloghit Erzsikét sógorát neje He 28-án je Pál és

A ga megyei Keszseben a jóváhagyó összes egyrészt zése tá szorgalmában ben Ra Kálozda számos ségből rug azo tást nek nyi vezőbb tömegű a törvényon, P. Gazdaságyben intézne A J. Egyesülmány b iratban hogy a a katon szabads gépek f mellett sajtó osz rend ell az izgat tárgyalt tárggyük továbbá munkás adata, figyelmenánynylésségé kások reviziój

Barva gazdái rozták, legmélts is eleje rozat s ellenőr Bala keresztnek, h ellen, sujtaná kezlete amelyr Patakr Apsay

"Globe" Separator

Kinevezés. A földmivelségi miniszter *Kneusel-Herdliczka* Ernőt, a debreczeni gazdasági tanintézetbe beosztott ösztöndíjas gazdasági segédet gazdasági gyakornokká nevezte ki.

Eljegyzések. *Szelezky* Iván, a Magyar Jelzáloghitelbank tisztviselője eljegyezte *Lithvay* Erzsikét, *Rubinek* Gyula, az OMGE. b. igazgatója sógornejét, *Pilis-Szántón*. — *Bauer* Károly és neje *Hercska* Viktorin leányát *Paulát* május hó 28-án jegyezte el csikszentmihályi idősb *Sándor* Pál és neje *Dessewffy* Józsefa fia *Sándor* Pető.

A gazdák és az aratósztrájk. A „Fejérmegyei Gazdasági Egyesület” választmányára *Kenessey* Gyula indítványt terjesztett be, melyben a volt törvénytelen belügyi ügyvivő által jóváhagyott „Magyarországi Földmunkások Országos Szövetsége”-nek és annak alárendelt összes helyi csoportnak feloszlását javasolja egyrészt, másrészt a munkásviszonyok rendezése tárgyában törvényhozási intézkedéseket szorgalmaz. *Kenessey* indítványának megokolásában rá mutat arra, hogy Fejér vármegyében *Rácz-Almás*on, *Sárábán*, *Sárkeresztúron*, *Kálózdon*, *Ercsiben*, *Martonvásáron* és még számos más községben a földmunkás szövetségből kifolyó izgatás következtében sok száraz rug azoknak a munkásoknak száma, akik aratást nem vállaltak, bár a munkaadók hajlandóan nyilatkoztak a multaknál 25—30%-al kedvezőbb szerződési feltételeket megadni. Nagyobb tömegű aratómunkás szegte meg már eddig is a törvénytelen megkötött szerződést *Zámonlyon*, *Pákozdon* és másutt. A „Fejérmegyei Gazdasági Egyesület” igazgató-választmányára ez ügyben a vármegye közönségét kérte fel, hogy intéznie felterjesztést az illetékes miniszterekhez.

A *Jásznagykan-Szolnokvármegyei* Gazdasági Egyesület legutóbbi ülésén az igazgató-választmány beható vita után elhatározta, hogy feliratban kéri fel a földmivelségi minisztert, hogy a munkástartalék intézmény kiterjesztése, a katonaságnak mezőgazdasági munkára való szabadságolása, egyes középpontokon aratógépek felállítására iránt sürgősen intézkedjék. E mellett kéri az egyesület, hogy a szocialista sajtó osztálygyűlöletét szító, a fennálló társadalmi rend ellen irányuló izgatásai ellenőriztessenek, az izgatásokból kifolyó bűnügyek soron kívül tárgyalassanak a legsürgősebb munkaidő alatt népgyűlések ne engedélyeztessenek. Elhatározta továbbá az igazgató-választmány, hogy állandó munkásügyi bizottságot szervez, melynek feladata, hogy a munkásviszonyokat állandóan figyelemmel kísérje s tapasztalatait a választmányal, valamint a hatósággal közölje. Kötelességévé tették a bizottságnak, hogy a munkások helyzetének javítása s a cselédtörvény revíziója tekintetében javaslatot dolgozzon ki.

Baranya vármegye földbirtokosai, bérlői és gazdái értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy az aratómunkásoknak a lehető legméltányosabb bért fogják adni, hogy ezzel is elejét vegyék a sztrájk kitörésének és a határozat szigorú megtartását kölcsönösen fogják ellenőrizni.

Balassa-Gyarmatról jelentik: A nógrádmegyei keresztény-szocialisták teljes erővel szervezkednek, hogy védekezzenek a fenyegető aratósztrájk ellen, mely a munkát és munkaadót egyaránt sújtaná. Vasárnap Ersekvadkerten népes értekezletet, hétfőn látogatott népgyűlést tartottak, amelyre sokan jöttek *Csesztvérről*, *Dejtárról*, *Patakról*, valamint több más községből is. *Apsay* János népgyűlési szónok buzdítására el-

határozták, hogy egyesületeket alakítsanak. A mozgalom iránt nagy a rokonszenv.

Csongrád vármegyében szintén aratósztrájk volt keletkezésben. Az alispán azonban szigorú rendeletet adott ki a felbujtók ellen és most már zavartalanul kötik az aratási szerződéseket és remélhetőleg az aratás lefolyását semmi sem fogja megzavarni.

Cselédjubiläum. Szép ünnepség folyt le folyó hó 3-án, pünkösd első ünnepén *György Teréz* grófnő kisparkái uradalma parragi gazdaságában, ahol *Háder* Lőrincz fejősgazda szolgálatának ötvenedik évét ünnepelték. Az ünnepélyt megelőzőleg részt vett a cselédség a szent misén, mely után az egész templomi közönség a tisztikarral élükön a kastély elé vonult, ahol a közönségi jegyző az ünnepelt mellére föltűzte az állam által adományozott érdemrendet, majd pedig a grófnő öméltsága szép beszéd kíséretében 100 koronát nyújtott át neki. *György Teréz* grófnőnél fönn áll még a régi patriarchalis viszony, misem bizonyítja jobban, mint az, hogy cselédjei közül 6 már 40 évi szolgálati időnél többet számlál, 20 pedig szolgálatának 20-ik évét már fölühaladta. A jutalom átadása után a grófnő öméltsága vendégül látta az összes jelenlévőket.

Az osztrák szeszkartell ügyében az érdekeltek f. hó 2-án *Prágában* *Schwarzenberg* Frigyes herceg elnöke alatt tartott tanácskozásukon elhatározták, hogy szesztermelvényeiket a mezőgazdasági és ipari szeszgyárak által közösen alakítandó bizottság által értékesítetik s e bizottság fogja az értékesítési tervezetet kidolgozni. E bizottságba a mezőgazdasági szeszgyárak részéről beválasztva lettek *Kolowrat* Lipót gróf, *Solnar* központi igazgató, *Bauer* József kereskedelmi tanácsos, *Malinsky* dr., *Steindler* Mór, *Fröhlich* Gyula, *Fischl* jószágigazgató; az ipari gyárak részéről megválasztottak: *Krausz* Gyula udvari tanácsos, *Braun* Adolf (Kulin), *Calm* Ferdinánd (Jungbunzlau), *Grauer* Emil (Troppau), *morlethof* *Mauthner* Husó (Bécs), *Stern* Gusztáv (Bécs), *Wertheimer* Miksa. Az első ülését a fenti bizottság még másodikán délután tartja.

A Délvidéki Földmivelségi Gazdasági Egyesületének kirándulása Boszniába. Ez egyesület 40 tagja Boszniába kirándult. A kirándulókat a központi vezetőség részéről *Dold* István vezette. A kirándulásnak kettős célja volt: az egyik nemes cél volt az 1878-ban elesettek iránti kegyelet lerovása, a tömegsírok megtekintése, a másik az ottani gazdasági kultúrának és viszonyoknak tanulmányozása. A kirándulók a következő községekben fordultak meg: *Maglaj*, *Doboj*, *Groczanicea*, *Dolna-Tuzla*, hol a sírokat megtekintették és megkoszorúzták. A vidék különféle látványosságait megtekintették ugyanis *Dolna-Tuzla*n a szénbányákat és a bosznia-hercegovinai sóbányákat, a gyámjákat és a váromokat. A kirándulók mindenütt nyájas, barátságos fogadtatásban részesültek. A kirándulók június 2-án indultak el és 5-ön tértek vissza gazdag tapasztalatokkal.

Pályázat gazdasági ösztöndíjakra. A kolozsvári m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága az 1906/1907. tanévben betöltendő hét állami alapítványi ösztöndíjas (ingyenes) helyre pályázatot hirdet. Ezek a helyek a tanintézetbe belépő I. éves hallgatóknak vannak elsősorban fenntartva és azokat az alapítvány értelmében kizárólag csak az erdélyi részli megyékben (a tulajdonképpeni erdélyi megyékben és a volt „kapcsolt” részekben”, azaz a volt *Kraszna*-, *Közép-Szolnok*- és *Zaránd* megyékben és *Közár-*

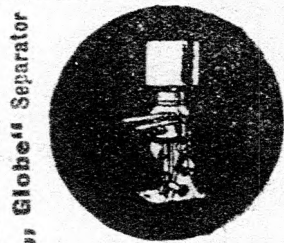
vidéken) született, iskolai tanulmányaikat jó sikerrel végzett, vagyontalan ifjak nyerhetik el. Az ösztöndíj áll: teljes élelmezés és lakásból, a tanintézeti konviktusban fűtéssel és világítással, ágyneműekkel és ezek mosatásával és betegség esetén ingyenes gyógykezelésből. A folyamodványokat a földmivelségi miniszterhez címezve, július 15-éig, a kolozsvári magy. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságához kell benyújtani.

25 éves találkozó. A magyarvári gazdasági akadémiának azon hallgatói, kik 1879., 1880., 1881. években az I., II., III., IV. szemesztert hallgatták, június hó 13-án Budapesten találkozót tartanak. Azon kartársakat, kiknek levélbeli értesítés küldhető nem volt, ez uton kéri fel a találkozó rendezésével megbízottak, hogy ha részt ohajtanak venni, ezen szándékukról *Serfőző* Giza gazd. egyesületi titkár — (Budapest, Vármegyeház) mielőbb értesítsék.

Komló és sörarpackiállítás Berlinben. A Német Mezőgazdasági Egyesület, a Német Komlótermesztők Egyesülete közreműködésével Berlinben folyó év október 6—14-ig sörarpacki és komlókiállítást rendez, amelyen ugy bel-, mint külföldi gazdák vehetnek részt. A kiállítás vezetősége, hogy még jobban megkönnyítse a kisebb kiállítók részvételét, a kiállított minták után fizetendő díjat 2 márkára szállította le. Ez évben is előreláthatólag 10,000 márka lesz a díjazásra szolgáló alap és ezenkívül számos ezüstérmét is fognak kiosztani. A kiállítással egyidőben sörfőzőgépek és sörgyári teher szállításra alkalmas lovak kiállítását is tervezik. A kiállításról tájékoztató nyomtatványok szétküldését már megkezdték. A kiállításra vonatkozó kérdések a résztvevni ohajtok részéről „Institut für Gärungsgewerbe”. Berlin N. 65., Seestrasse címre küldendők.

Ügető verseny és kanczacsikó-díjazás. Désen a Szolnokdombokavármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi szeptember hó 16-án Désen ügetőversenyt és kanczacsikó-díjazást rendez, amelyen kizárólag szolnokdombokavármegyei tenyésztők vehetnek részt saját nevelésű lovaikkal. A bejelentési határidő szept. 6. déli 12 óra.

A galicziai szeszgyártulajdonosok szervekedése. Galicziában a különböző érdekelt tényezők részéről már évek óta történnek kísérletek a mezőgazdasági szeszgyártási iparág egyesülésének megteremtésére. Habár egy ily szervezet megalkotása általánosságban sürgősnek van elismerve, nem lehetett eddig oly megfelelő alapot találni, amely ezen természetű ág érdekeinek minden tekintetben megfelelt volna. Csupán néhány hónapja annak, hogy az Osztrák Hitelintézet fiókjának ez év elején kinevezett igazgatója *Steczkowski* János dr., helyes irányban élénk akciót indított a galicziai szeszgyártulajdonosok egyesülésének megteremtésére. Cél tudatos működése és önzetlen törekvései, egy-néhány más alapítónak hasonlózó munkálkodásával együtt megteremtették gyümölcsüket, amennyiben jelenleg már a hitelintézeti fiók égisze alatt a galicziai szeszgyártási iparág évek óta tervezett egyesülése egészséges, ezen iparág érdekeinek megfelelő alapon létre is jött. Lembergben már a mult hét eleje óta serény működést fejtenek ki a mezőgazdasági szeszgyártulajdonosok egyesületének irócai. A röviddel ezelőtt megtartott első választmányi ülésen elnöké *Mycielski* Szaniszló gróft, helyettesül pedig *Zelenski* Lászlót választották meg. A választmány egyuttal *Wohlmann* Zsigmondot kereskedelmi és *Ajdukiewicz* Broniszládot ad-

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket készítő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj- és sajtgyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejgazdasági gép- és eszkozygár FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI. ker., Jász-utca 7. szám.

Különlegesség: „Svéd Globe Separator” Vajkivitel!

Arjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

Tejtelepek és tejszövetkozetek által termelt vaját és túrót évi kötés mellett korlátlan mennyiségben a legmagasabb áron vesszük át.

minisztratív igazgatónak nevezte ki, az egyesületi ügyész állásával pedig *Solovoj* László dr. lemergi közügyvédet bízta meg.

Allatorvosi szakülés. A Magy. Orsz. Állatorvosi-Egyesület f. hó 12-én d. u. 6 órakor a főiskola élettani tantermében tartja meg XL. szakülését, amelyen *Ladányi* Ábris fogja bemutatni a szarvasmarhák szívcsontját és *Tamás* János tart előadást az újabb hidraulikus sajtóló digesztorról.

Magyarország és Ausztria mindössze 935 drbot, a többi 82 drbotot más államok szállították. Mint e számadatokból látható, Magyarország és Ausztria az új konvenczióban megengedett kontingensét nem használta ki, amely azonban nem a felemelt beviteli vántétel következménye, hanem annak a körülménynek tudható be, hogy Németországban szinte abnormis alacsonyok a sertésárak. A berlini piacon 17'60 márkával alacsonyabb a sertés ára 100 kg.-ként,

bogár sok kárt okozott. Több helyen 2-3-szori ujravetésre volt szükség s dacára a legerélyesebb védekezésnek, a bogarak pusztítását kellően ellensúlyozni s csökkenteni nem lehet.

Kassa. Az egész májusban, habár gyakori pásztás eső gyakran volt, a korai tavasziak gyengék maradtak. E hónap elején kiadó és bőséges eső volt, mely ugy a tavasziak, mint a kapások és legelők fejlődését nagyban elő fogja mozdítani. Buza igen jó, rozs ritka, rétek jók, kapásnövények szépek. Szőlő közép-termetűt ígér. Gyümölcs kevés lesz. A gyümölcsöt a hernyók, a repát, káposztát a bolha és ormányos pusztította.

Léva. Az időjárás hűvös és borús. A buza- és rozstermés közepesnek ígérkezik, de az árpa- és zabtermés eddig rosszul mutatkozik, fejlődésükben megakadtak, jó meleg esőre volna szükség. Szőlő közepes termést ígér, gyümölcs nagyon kevés lesz.

Losonc. Ugy az őszi valamint tavaszi vetések állása jó.

Miskolc. Az időjárás hideg és szeles. A kisebb-nagyobb zivatarok nem ritkák. A vetések elég szépek, eddig semminemű kifogás ellene nincs. Ha a takarmányfélék a kora tavaszon kapták volna e sok esőt, sok takarmányra lett volna kilátás.

Nagykanizsa. Hideg, szeles eső uralkodik az utolsó napokban, a növényzet fejlődésében visszamarad; meleg idő kívánatos lenne; rozsdától lehet tartani.

Nagybeöskerek. Az időjárás, mely eddig képzeltet legjobban volt a vetések állására, ma már a 2 nap óta tartó folytonos eső miatt aggodalmat kelt a gazdák-nál aziránt, hogy a páratlanul szépen álló vetésre rossz befolyással lesz. A megyeszerzte már most is erősen észlelhető bérmozgalom komoly veszedelemmel fenyegeti az aratást.

Nagyvárad. A buza iránt a piacon semmi kereslet nincsen, mit nagyon befolyásol azon körülmény, hogy a malmok a malommunkássztrájk miatt üzemben nincsenek. A termények ára, a zabot kivéve, folyton hanyatlík.

Nagyszentmiklós. Az utóbbi 8 napon belül szeles és nagyon hűvös időjárás mellett pünkösdi első napján kevés ideig tartó eső volt, mely a szél által kiszáritott földeket meglehetősen megázta. A vetések a lehető leghosszban állanak, a zabot kivéve, mely némely helyen ritka. A buza 10-12 mm. átlagot ígér. A tengeri szépen fejlődik. Árpa különösen kitünően áll s bő termést ígér. A tengerit és burgonyát kapálják. Általában véve bőtermés kilátások vannak. A szőlőkben a tavasz folyamán a gyakori jégesés sokat ártott, legnagyobb kárt azonban a fekete tücsök okozott, elpusztítván az új szőlőkben a fiatal hajtásokat.

Nyitra. A búzából jó, rozsból közepesen aluli, árpából közép, hüvelyesekből jó s repából közepesen aluli termés várható. Meleg időjárás igen kívánatos volna, miután itt állandóan hideg, szeles időjárás van, helyenkint az esőhiány is káros befolyással van.

Pancsova. A vetések még szépen állanak, hacsak a tegnapi óta tartó eső kárt nem okoz; a szőlőkben, melyek virágnak, az eső sok kárt tesz.

Pápa. A napok óta tartó hideg idő ugy a gabona, mint a gyümölcsök fejlődésére káros hatással van, ha sokáig így tart, tetemes kárt okozhat.

Sopron. A hűvös, kedvezőtlen időjárás a termények fejlődését megakasztja.

Szatmár-Németi. Folyó hó 2-án óriási szélvihar volt, mely a búzák legnagyobb részét összekavarta és lefektette, azóta az időjárás esős, mely ha meg nem szűnik, az őszi ténekre nem lesz remény. A kapásnövények és egyéb tavasziak szintén hosszabb ideig nélkülözhetők az esőt. A baj azért nagy, mivel a buza éppen virágzása idején kapta az esővel és néhol jéggel fellejő szélvihart.

Versece. A dült búzák legtöbbször szépen felálltak, hűvös, de száraz idő mellett virágozott a buza s általános jó termésre van kilátás.

Zalaegerszeg. A kedvező időjárás következtében a gabonamentek jól fejlődnek. A gyakori eső miatt azonban a lóhere és réti széna betakarítása nehézségekbe ütközik. Ugy a lóhere, mint a rétszéna nagy mennyiséget és jó minőséget szolgáltat, mely az utóbbi az időjárás kétségesse tesz. A burgonyák töltögetése, a tengerik és a repák kapálása javában folyik. Némely helyen a munkások hiánya miatt a kapálások kissé meg vannak késve. A szőlő szépen fejlődik, s jó hozamot ígér.

Zenta. A buza egészséges színe mellett sűrű és erős, a múlt napi esőzés ugyan egy nagy részét ledöntötte, de miután a buza szára rendkívül erős és kemény, jó napos időre megint felkel. A kalászkodás és virágzás szabályos volt. Az őszi árpa minden várakozást felülmúl, de a tavaszi árpa, ugy mint a zab a fejlődésben visszamaradtak. Tengeri jól kikelt és már másodszer kapálják.

Terményszállítások a hadsereg részére. A m. kir. honvédsapatok részére 1906. évi szeptember 1-től 1907. augusztus 31-ig terjedőleg szükségelt s ajánlati uton fedezetet nyerő gazdasági termékek beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Katonai átvevő állomások

Termékek	Budapest	Kiskun-telegyháza	Kecskemét	Gyula	Jászberény	Debreczen	Zilah	Nagyvárad	A beálló szél- és téli feljes mérvéig
Zab q.	---	122	3060	322	122	4905	122	4476	---
Széna q.	7694	99	2482	261	99	3723	99	3462	---
Alomszalma q.	4752	61	1533	150	61	2299	61	2236	---
Ágyszalma q.	600	120	54	161	75	423	66	354	---
Kemény (üzifa) m ³	---	270	198	710	270	1057	256	1028	---
Közén q.	9250	---	150	---	---	---	---	---	---

Szállítási módokat, bánatpénz és az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a m. kir. budapesti I. honvéd ker. parancsnokság.

Mezőgazdasági kiállítás Nagyváradon 1906 szeptember 15-23. A kiállítás fővédnöke: *Darányi* Ignác v. b. t. t., m. kir. földmívelésügyi miniszter. **Védnökök:** *Glac* Antal főispán, *Fetser* Antal püspök, *Miskolc* Ferencz alispán, *Eadu* Demeter püspök, *Rimler* Károly polgármester, *Szemesvári* Pál v. b. t. t., püspök, *Tisza* István genf v. b. t. t. és *Winkler* József püspök nagyprepost. **Rendezi** a Biharvármegyei Gazdasági Egyesület a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete és a Baromfityesztők Országos Egyesületének hozzájárulásával. A kiállítás kiterjed a következő főcsoportokra: I. Élőállat és állati termékek; II. Mezei gazdasági termények; III. Szőlőművelés, borászat, gyümölcshésszet és kertészet; IV. Mezőgazdasági gépek és eszközök; V. Házi ipar és mezőgazdasági ipar; VI. Erdészet, vadászat. Gépek és eszközök, magvak, műtrágya, valamint a baromfi-kiállítás országos jellegűek, míg a kiállítás többi részei csak Biharvármegye és Nagyvárad város területére terjednek ki. Bejelentési határidő augusztus elseje. Utólagos bejelentések szeptember 1-ig azon esetben fogadtatnak csak el, ha esetleg a kiállítás területén még hely van. Díjak: Tiszteletdíjak, nagy díszoklevél, állami aranyérem, ezüstérem, bronzérem és dícsérő oklevél. Részletes tervekkel, bejelentési ívekkel és a kiállítás érdekében a kellő felvilágosításokkal a kiállítási iroda Nagyváradon mindenkor készséggel szolgál. A kiállítás tartama alatt az OMGE, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének központja a Biharvármegyei Gazdasági Egyesülettel országos gazdakongresszust rendez, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete pedig a III. kongresszusát tartja meg.

Új mintagazdaság. A m. kir. földmívelésügyi miniszter Vas vármegye Battyánd községének határában *Kühár* János birtokának népies mintagazdasággá leendő átalkítását engedélyezte s annak közvetlen felügyeletével *Török* Elemér intéző vég helyi lakost bízta meg.

Németország sertésbevitelének f. évi márczius és április hónapjaiban, tehát az új vámtarifa életbe lépése első két hónapjában 15 242 drb volt. Ebből Oroszországtól bevitt 14 225 drb-ot,

mint a bécsin, így természetes az a csekély bevétel amit Németországba szállítunk.

A szervezkedő gazdák. A földmívelésügyi miniszter a Homoródbene, Becsenyev, Körspatak, Küttőlökeménfalva, Agyagfalva és Kányád községekben megszalkult gazdaszövetségek, a monori községi gazdakör, a tótszentpáli, továbbá a mosniczai, temesgyarmatai, buziasfűrdői, szinnerszegi, omori, panyovai, dragsinai, végvári, németzentmihályi, németremetei és varadii gazdakörök alapszabályait jóváhagyta.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főczélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. Aki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó kölcsönével segíthet terhen. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s nérsékelte díjért minden a kölcsön körüli teendőket ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig 20, 30, 40, 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor minden díj nélkül visszafizetheti. Az intézet jelenleg 4%-os és 4 1/2%-os záloglevél kölcsönöket ad s a 4 1/2 százalékos kölcsönök egyik módozatát minden levonás nélkül készpénzben fizeti ki. **Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segítkezik. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást.**

Terméskilátások.

Baja. Tegnapi óta tartó nagy eső miatt a gabonák megdőlnek, ami a virágzásra káros befolyással lesz. Zab és tengerinek az eső használ.

Békéscsaba. A terméskilátások jók.

Győr. Az ideai termés kitünően ígérkezik. Az utolsó heti hűvös és nedves időjárás a növények fejlődésére igen jó hatással volt; panaszok nem hallatszanak.

Kaposvár. Napok óta hideg, szeles és esős idők járnak, a növényzet most már fejlődésküld, azonban a termés előreláthatólag nem lesz teljesen kielégítő a mennyiségre nézve. A cukorrépákban az ormányos

TATAI

darabos szén tojás és téglabrikett

locomobilnál, gőzekénél teljesen pótolják a porosz szenet, e mellett sokkal olcsóbbak, használatuk nagy megtakarítást eredményez. **BÁNYÁK: Tata, Királd, Sajó-Szt-Péter, Sajókaza, Tokod, — ebszőnyi felsőgallai mész.** Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat Budapest, V., Erzsébet-tér 10. sz.

Arad
Baja
Barcs
Békés-C
Eszék
Érsekúj
Győr
Kaposvá
Kassa
Kecskem
Léva
Losonc
Moson
Miskolc
Nagybe
Nagykan
Nagysz
Nagysz
Nagyvár
Nyitra
Pancsova
Pápa
S.-A.-Ujh
Sopron
Szatmár
Szent
Szolnok
Uj-Arad
Ujvidék
Versece
Zalaegers
Zenta

Buza
Rozs
Zab
Tengeri
Árpa

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

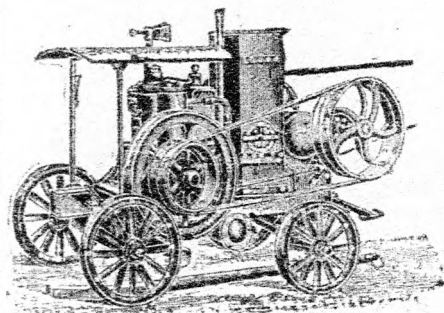
1906. június 7-én.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Husárak												
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm fillérekben				Élő súly mm. koronákban								
											marha-hus	borjúhus	sertéshus	birkahus	marha-hus	borjúhus	sertéshus						
						100 kilogrammonként						100 db		I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.		
Arad	14.80	12.00	13.20	16.80	13.00	8.00	8.50	300	—	5.00	144	128	200	160	160	140	120	85	75	100	80	100	80
Baja	14.60	11.90	13.20	15.90	12.60	—	—	240	200	4.50	138	128	148	140	132	120	128	—	—	102	94	108	100
Barcs	14.50	12.50	14.00	17.00	15.50	—	—	200	—	4.00	130	—	140	—	120	—	120	—	—	—	—	—	—
Békés-Csaba	15.20	—	14.40	—	14.40	8.00	8.00	220	180	4.00	120	—	160	—	138	—	120	70	60	80	70	90	80
Eszék	14.60	—	—	15.60	14.50	12.00	12.00	240	220	6.00	138	128	180	160	152	140	108	84	78	100	88	104	100
Érsekújvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr	14.90	12.90	14.60	17.40	13.50	4.00	3.60	270	240	5.00	144	136	200	160	160	140	—	84	76	108	96	110	92
Kaposvár	15.20	13.60	13.00	14.40	12.60	4.00	—	360	—	5.80	144	130	160	140	105	100	96	66	64	96	90	85	80
Kassa	15.20	11.00	14.00	15.00	15.00	3.00	4.00	250	—	5.00	160	152	160	150	160	150	—	82	78	80	76	88	80
Kecskemét	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Léva	14.40	12.20	14.20	17.60	14.80	6.00	6.00	220	180	5.00	128	120	160	140	140	132	—	76	68	100	92	110	96
Losoncz	14.40	11.60	15.00	17.40	15.00	5.00	6.00	200	160	4.00	136	128	152	144	144	136	—	68	56	96	88	128	120
Moson	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Miskolc	15.20	13.00	16.00	17.00	14.00	16.00	10.00	300	—	7.00	138	128	152	144	144	136	86	84	72	96	92	128	120
Nagybecskerek	14.50	12.00	12.60	14.00	12.20	6.00	7.00	240	200	5.00	128	120	160	150	162	144	112	68	62	80	75	110	100
Nagykanizsa	15.20	12.80	14.10	17.00	13.80	5.00	5.50	250	200	4.50	160	128	180	150	144	138	100	84	66	90	78	110	94
Nagyszécheny	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyszombat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyvárad	14.20	11.20	—	16.00	13.20	6.00	—	240	200	5.00	132	120	200	160	152	144	—	84	72	—	—	116	100
Nyitra	15.00	13.00	14.20	17.00	14.40	5.60	5.60	300	240	5.00	140	128	180	140	160	140	—	105	96	105	96	110	98
Pancsova	14.60	—	—	—	12.30	8.00	10.00	240	200	4.50	120	112	140	131	140	128	100	78	72	76	74	92	90
Pápa	15.20	12.40	15.00	16.80	14.30	4.40	3.20	240	200	8.00	128	120	180	140	144	136	—	82	70	110	94	110	96
S.-A.-Ujhely	14.50	11.70	13.50	16.70	13.60	5.00	6.00	240	180	5.00	126	128	152	144	144	104	—	82	52	112	106	108	98
Sopron	15.10	13.20	15.00	18.20	15.00	8.00	10.00	240	220	5.00	169	130	210	180	140	120	—	82	52	112	106	108	98
Szatmár	14.40	11.40	13.80	15.20	14.20	5.40	5.60	230	220	4.00	144	136	152	144	136	132	128	74	62	80	78	110	108
Szentés	14.50	—	15.20	15.60	14.20	6.00	—	210	200	4.00	120	—	140	—	116	112	110	74	62	80	78	110	108
Szolnok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uj-Arad	14.70	12.00	13.20	16.60	12.80	7.50	8.00	280	—	4.50	128	110	160	140	136	120	120	80	70	90	75	90	75
Ujvidék	14.60	—	14.00	16.20	12.40	10.00	9.00	240	220	5.00	128	120	159	140	130	120	100	68	64	83	80	96	92
Versecz	14.50	12.00	13.50	15.50	12.30	10.00	16.00	240	—	4.50	130	—	180	—	140	—	100	32	74	110	—	112	—
Zalaegerszeg	14.00	11.60	13.50	16.00	13.00	—	—	260	230	5.00	136	128	160	148	136	128	96	72	68	84	80	116	112
Zenta	15.00	11.40	13.00	15.60	12.40	6.00	7.00	300	200	4.00	120	112	160	154	140	136	100	78	58	88	86	104	100

Nemzetközi gabonapiacz 1906 június 2-től 1906 június 9-ig.

	Kelet	E f f e k t i v á r a k									Határidő	H a t á r i d ő s á r a k					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chicago
Buza	9	16.65	17.21	17.90	17.60	20.92	22.76	17.56	15.18	17.60	Jul.	15.94 ⁶	17.19	21.44	22.26	16.10	15.02
	2	16.40	17.30	17.80	17.60	20.92	22.72	17.56	15.18	17.60	Szept.	16.64 ⁶	17.21	20.76	21.22	15.74	14.86
												Jul.	15.70 ⁶	17.30	—	22.72	—
Rozs	9	12.95	—	14.00	15.17	17.98	14.80	—	—	—	Jul.	—	—	18.52	14.80	—	—
	2	12.90	—	14.10	15.17	17.98	14.56	—	—	—	Szept.	13.08 ⁶	—	18.16	15.04	—	—
											Jul.	—	—	—	14.56	—	—
Zab	9	18.00	—	19.10	17.90	19.34	—	—	—	—	Jul.	—	—	19.24	—	—	—
	2	17.60	—	19.10	17.90	19.34	—	—	—	—	Szept.	13.10 ⁶	—	17.70	—	—	—
											Jul.	—	—	—	—	—	—
Tengeri	9	13.15	—	13.90	17.45	17.34	—	11.32	9.92	9.45	Jul.	13.04	11.77	15.22	—	11.32	9.92
	2	13.15	—	13.90	17.45	17.34	—	11.08	9.80	9.45	Szept.	11.28 ⁷	11.63	—	—	11.22	—
											Jul.	13.15 ⁷	11.58	—	—	—	—
Árpa	9	14.50	—	14.00	—	—	—	—	—	—	Szept.	11.50	11.74	15.24	—	11.08	—
	2	14.50	—	14.00	—	—	—	—	—	—							

Jegyzet: ⁶) okt. ⁷) 1907 április.

OBERSSELI MÓTORGYÁR RÉSZV.-TÁRSASÁG OBERSSEL

Iroda és raktár: Budapest, VI., Ó-utca 6. szám. □ MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

LEGOLCSÓBB HAJTÓERŐ A „GNOM” BENZIN-PETROLIN-MÓTOR.

3000-nél több üzemb. ♥ Könnyen kezelhető. ♥ Vilányos gyújtással. ♥ Okl. gépész felesleges. ♥ Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. ♥ Magyar levelezés. ♥ Referenciák beszerezhetők: gróf Wenkheim Géza uradalmától, Csorvás (Békésmegye); gróf Wenkheim Frigyes uradalmától, Székudvar (Aradmegye); gróf Esterházy János uradalmától, Nyitra-Ujlak (Nyitramegye); gróf Esterházy László uradalmától, Sárosd (Fehérmegye).

Budapesti vágómarhavásár.

1906. június 7.

Főlhajtás összege:		Minőség szerint:	
Új főlhajtás	1725 drb	Elsőrendű hizott	474 drb
Mult vásárról visszamaradt	85 "	Másodrendű "	1228 "
Veszteglőből szerb	1810 drb	Alárendelt minőség	58 "
Összeg	1810 drb	Növendékmárha	52 "
Eladtalan maradt	85 "	Bivaly	52 "
Összeg	1810 drb	Összeg	1810 drb

Szarmazási hely szerint:		Nem szerint:	
Magyar eredeti	892 drb	Bika	81 drb
Magyar tarka	536 "	Ökör	1328 "
Szerbiai marhák	333 "	Tehén	401 "
Horvátországi marhák	46 "	Bivaly	52 "
Boszniai marhák	— "	Összeg	1810 drb

Á R Á K

(100 kilogr.-kint elősúlyban minden levonás nélkül állárakban.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	76-82	68-74	60-66
Tarka hizott ökör	80-86	70-79	62-68
Szerbiai ökör	73-78	68-72	62-67
Tehén	72-80	63-70	54-62
Bika	75-82	66-74	58-64
Növendékmárha	54-80	—	—
Bivaly	—	52-76	—

Irányzat: élénk, árak 2-3 koronával, némely esetben 4 koronával emelkedtek mm.-ként.

Budapest ferencvárosi sertéskonsumvásár.

1906. június 7.

Heti főlhajtás összege	Erősebb vagon	Beközött összesen darab	Sertésközvető-góhídra elszállított	Eladtalanul maradt
június 1-6.	68	2476	2698	62
június 7-ig				

Napi árak fillérekben

	1. oszt.	2. oszt.	3. oszt.	4. oszt.	5. oszt.	6. oszt.
1. jun. 1.	92-96	104-106	100-	—	—	—
június 7.	—	104-108	—	—	—	—
2. jun. 1.	—	122-128	122-130	120-132	—	—
június 7.	—	128-130	128-132	128-132	—	—

1) Az árak elősúlyban levonás nélkül értendők.
2) Az árak elősúlyban páronként 45 kg. ételsúly és 10% levonással, kilogrammokban értendők.
Irányzat: a vásár élénk, az árak változatlanok.

Budapesti kőbányai sertéspiacez

1906. május 31-től június 6-ig.

Állomány:	drb	Elszállítás:	drb
Sertésállomány volt mult hét végén	59803	Budapesti fogyasztásra	2395
8 héten érkezett Magyarországból	1132	Vidéki fogyasztásra	990
8 héten érkezett Szerbiából	4251	Bécsbe	—
		Ausztriába	238
		Zsirádkőgyárba	138
Állomány összege	65186	Összeg	3761
Elszállítás	3761		
Marad állomány	61425		

Hizott sertésárak:

(Mégállapodás szerinti súly és 4% levonással kgr.-ként)
Magyar öreg nehéz, párja 400 kg-on felül 114-118 fill.
(Az alábbi árak páronként 45 kg. súly és 4% levonással kilogrammonként.)

Magyar fiatal nehéz párja	300 kg-on felül	124-128 fill.
" közép	250 "	127-130 "
" könnyű	200 "	126-128 "
Szerbiai nehéz	300 "	124-128 "
" közép	250 "	122-124 "
" könnyű	240 "	120-122 "

Irányzat: a hizottsertés üzletirányzata változatlan.

Soványsertés-árak.

(Kredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos (VIII. ker. Bércsics-utca 12.) a „Köztelek” részére.)
1906. június 6

Sertésvészen átment	kilogrammig	fillér
"	80-100	140-132
"	100-120	132-126
"	120-140	126-118
"	160-200	118-112

Sertésvészen át nem ment

"	80-100	120-108
"	100-120	108-106
"	120-140	106-104
"	160-200	104-100

Árak elősúlyban kilogrammonként 4% engedmény.
Irányzat: lanya, az árak csökkennek.

Bécsi szurómarhavásár

1906. június 7.

Főlhajtás:	drb	Árak:	fillér
Magyarországból élő borjú	—	Angol husos ürök	—
leölt	3943	Első. hiz. ürök	64-68
Magyarországból leölt bárány	537	Gyapjas	—
Magyarországból leölt sertés	1163	Középm. hizott ürök	56-62
Magyarországból leölt juh	207	Kecske	—
Összesen	5847 drb		

Irányzat: gyenge, borjúk ára 4-6 fillérrel hanyatlott, hussertések ára változatlan, zsirsertéseké 2-4 fillérrel hanyatlott; juhek és bárányok ára a multéhoz képest emelkedett.

Bécsi juhvásár.

1906. június 7.

Főlhajtás:	drb	Árak:	fillér
Magyarországból	—	Angol husos ürök	—
Galiciából	540	Első. hiz. ürök	64-68
Osztrák tartományokból	—	Gyapjas	—
	—	Középm. hizott ürök	56-62
Összesen	540	Kecske	—

(Az árak kg.-ként állárakban, elősúlyban fogyasztási adó nélkül értendők.)
Irányzat: Szilárd, az árak 4 fillérrel emelkedtek.

Ingatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül).

Kiadvány a hivatalos lapból

Június 13. Temesvári kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Schwimmer József	10590
Június 16. Bpesti I-III. kir. bíróság	a tkvi ha-tóság	Peringer Ferencz	164270
Június 18. Zsolnai kir. bíróság	a tkvi ha-tóság	Rajecz-teplői czi fűrdő-váll. r.-t.	489872
Június 18. Szekesfehervári kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Szemere Ödönne	48572
Június 19. Budapesti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Weinreb Fülöp	653873
Június 19. Vajdahunyadi kir. bíróság	a tkvi ha-tóság	Makrai László	120006
Június 21. Budapesti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Weisz Sámuel	223930
Június 26. Budapesti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Weinreb Fülöp	1031271
Június 27. Budapesti I-III. ker. kir. bíróság	a tkvi ha-tóság	Finály Zsigmond	57200
Június 28. Szentgotthárdi kir. bíróság	a tkvi ha-tóság	Pázmány Dénes	40882
Június 28. Rimaszombati kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Tornyos Györgyné	160006
Június 30. Budapesti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Weinreb Fülöp	142973
Július 6. Kolozsvári kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Molnár Domokosné	46000
Július 13. Berettyóújfalui kir. bíróság	a tkvi ha-tóság	báró Bán-hidy Sándorné	226440
Július 21. Budapesti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	özv. Bartay Edéné	47168
Aug. 2. Szombathelyi kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Kaiser Nándor	41580
Aug. 23. Ipolysági kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Sembery István	195000

Szerkesztői üzenetek.

Sz. J. Homonna. Fajgalambokra vonatkozó kérdésére szívesen adnánk kimerítő választ, de nem volt az átiratban az a faj megjelölve, amely iránt különösből érdeklődnek. Ezért a legelterjedtebb fajok tenyésztői közül megemlítjük azokat, akik legtöbbet szerepelnek kiállításokon. Részleges felvilágosításokat készségesen és díjtalanul ad a „Baromfitenyésztők Országos Egyesülete” Budapest, (Köztelek). Postagalambok kaphatók Jándarek Venczel úrnál, Budapest, Futó-utca 41., mindennemű díszgalamb Perényi Zsigmond úrnál, Budapest, honvédelmi miniszterium, pávagalambok Szendy József szám-tanácsos úrnál, Mátysföld, magasröptű galambok Gasperez Géza úrnál, telefonhálózati főtiszt. Budapest, (telefon-hivatal), parókás galambok Feck Ferencz úrnál, Eperjes. Gazdasági galambok Madzinyi Gézáné úrnánál, Jánoshalma, (Bács m.), Vitkay Imrénél, Budapest, Vihar-utca (Koröczky-villa). Állami telepek fajgalambok tenyésztésével tudunkkal nem foglalkoznak.

F. B. Egerfarmos. A lábgyűrűk használata igen sok előnnyel jár. Lényeges dolog, hogy a baromfi lábán szilárdan — elveszthetetlenül — álljanak, továbbá, hogy megfelelő jelzés legyen rajtuk, Tessék a Magyar Mező-

gazdák Szövetkezetétől (Bpest, Alkotmány-utca 31.) továbbá Geitner és Rauschtól (Andrássy-ut S.) ajánlatot és mintákat bekérni s nekik a gyűrűkre rávésendő jelzést is beküldeni.

K. A. A kir. Kuria egy ízben a következőket mondta ki: Ha a tulajdonos az épületet a haszonbérletől leltár nélkül vette vissza és csak évek muva lép fel keresettel az épületek jó karba helyezése iránt, megnyugodottnak tekintendő az épületek tényleges állapotában. Ez a szabály alkalmazandó nézetünk szerint akkor is, ha az épületnek leltár nélkül való átadása óta csak közel egy év telt el, a haszonbérbeadó az állítólagos hiányokat az átvétel alkalmával konstataálni elmulasztotta, az épületeket az új haszonbérletnek átadta és az utóbbi azokat immár közel egy év óta használja. Olyan szakértői szemle alapján, amelyet most tartanának, az épületeknek egy év előtti állapotát konstataálni nem lehetne és így ebből az okból is nagyon problematikusá válik az, hogy a haszonbérbeadó kártérítési igényeit a haszonbérlet ellen sikerrel érvényesíthesse. Hogy a haszonbérlet a haszonbérlet tartama alatt az épületek állapotára való figyelemzetést nem kapott, ez a körülmény minden fontosságnak híjával van.

R. J. Érkész. Kérdéseire, azok sürgős volta miatt e rovatban válaszolunk a következőkben: 1. Kiszántandó luczernába most már csak csalamádét, kölest és más kései takarmányt vehet. Lapunk legközelebbi számában hozunk a tarlóvetésekről részletes ismertetést Kerpely Kálmán úrtól, tessék ezt figyelemmel kíséreni. 2. A megdült buza kedvező hűvös, szeles, száraz időjárással még felállhat, sőt esetleg gazdag termést is adhat, feltételezve természetesen, hogy a buza szárában nem tört meg. 3. A vadrepcevel fölvert búkkönyvet tessék mielőbb zöldtakarmányul lekasáltatni, természetesen szobolyoztatni és tarlóját azon fritsiben sekélyen lehántani és elfogasztatni. Ha a tarlóhántás közüldött, akkor szántassa azt középnyelven alá és ezzel a netán idő előtt megeredt és kikelt repcezemag teljesen megsemmisíteték.

F. M. Heves. A nyulazapuka bátran legeltethető, mert puffasztó hatása nincs.

T. G. Tab. Cikkek közöltetni fog.

Nem közölhetők. B. T. A burgonya felhasználása a keményítőgyártásnál; N. J. Szántóföldi zöldségtermesztés; Sz. G. Törött borok kezelése; Sz. I. A sertésvész legújabb gyógyszeréről; G. Gy. A mezőgazdasági munkaviszonyok rendezése közös szervezet alapján; A. J. A kivándorlás és munkás-sztrájkjal összefüggő elmélkedés; M. I. Tiszta jövedelemszámítás.

F. D. Dombegyháza. Gépek közvetítésével mi nem foglalkozunk, tessék a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez” (Budapest, V., Alkotmány-u. 31.) fordulni felvilágosításért.

Dr. R. Ö. Budapest. Tessék Dorner Béla urhoz Székelyudvarhelyre fordulni felvilágosításért (Székelyföldi kirendeltség).

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyárának
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!
EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen téglaczel-ekfej.
Pánczélaczel-kormánylemezek.
Magasított aczél-ekfej.
Porvédő kerekek.
Aczél gerendely.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fel-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
talajművelőgépeket terjedelmes ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Megrendeléseket elfogad a:
Katolikus Egyesületek Országos irodája
Budapest, IV., Molnár-utca 19.

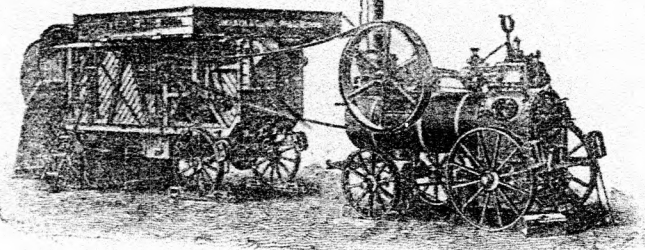
Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület
értékesítő osztálya, Veszprém.

Rövidített levélcím:
„AGRARIA” Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyezim: „AGRARIA” Budapest.

A mi főkülönlegességeink:

Cséplőgépek

kézi-, járgány- és gőzerőre

Ros-
ták**Lokomobilok**

gazdasági és ipari célokra

Kerekeken
12 HP.-ig
Fekvők
100 HP.-igUMRATH ÉS TSA BUDAPEST, V.,
Váci-körút 60.**PÉNZ**Olcso törlesztéses- és váltó-
kölcönöket pénzintézetnél
gyorsan lebonyolítunk.Nagyobb birtokot és erdőt
keresünk sürgős megvételre.

Ügynökök díjaztatnak.

Válaszbélyeg.

Neuschlosz Testvérek

törvénszékileg bejegyzett cég

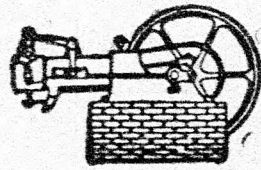
Budapest,
Andrássy-ut 15., I. em.

Telefon: 94-53. (Interurban.)

Szatmár,
Deák-tér 7. sz., I. em.

Telefon: 16. sz. (Interurban.)

Mindennemű gazdasági cikkek beszerzési forrása.

BECK ÉS GERGELY

Budapest, V., Váci-ut 12.

Benzinmotoros cséplőkészletek. ☞

☞ ☞ Teljes malomberendezések

benzin-, szivógáz- vagy más üzemre.

Teljes olajgyári berendezések. ☞

Elismert legjobb kivitelben szállítanak
s mindenkor raktáron megtekinthetők.

A szakkörök véleménye szerint

ez a jelenkor**BAZALTFESTÉK****LEGJOBB HOMLOKZATI FESTÉKÉ.**

Prospektussal és mintával franco és díjtalanul szolgálnak egyedüli gyárossal

LUTZ EDE ÉS TÁRSA

festékgár Budapest, VII., Örnagy-u. 4.

A tavaszi trágyázáshoz az elismert „Lóheró” védjegyű

THOMASSALAK

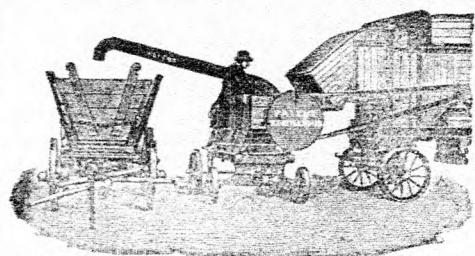
a legjobb és legolcsóbb

foszforsavas trágya.

Minden növényhez alkalmazható.

Árajánlatok, szakiratok és bármely irányban kívánt felvilágosításokkal
készséggel szolgál:**LÁSZLÓ MARCZELL**BUDAPEST, VIII. ker., József-körút 65. sz.
a csehországi Thomasművek magyarországi vezérképviselője.
Óvakodjunk a külföldi THOMASSALAK utánzatoktól.

HÁZI KEZELÉS.

☞ Jutányos árak. ☞

KEMNA J.

BUDAPEST • BOROSZLÓ

gőzeke- és gépgyáros ajánlja felülmulhatlan
gőzekéit, gőztühengereit és gőzcséplő-
géppel párosított szecskavágóit.Mindennemű felvilágosítással készséggel szol-
gál a magyarországi özégvezetőség.

BUDAPEST, Kossuth Lajos-utca 8.

Előnyös beszerzési mód.

Büttaszalhatu
gonyalevel
termények
kesítése. E
a/Rh. szár**Stein****Magy**

Alaptöke

birt

az ország

A bank
csönök kor
teszámítol

Jelenleg

Abaujmegye

Biharmegye

Biharmegye

Bereg megye

Hontmegye

Nógrádmegye

Nógrádmegye

Nógrádmegye

Nógrádmegye

Pestmegye

Pestmegye

Szolnokmegye

Vas megye

A bank le

ezen és má

Pá

A sár

szeptemb

végződő kez

osztódíjra

A kez

felelő szakis

kik ugy gya

gazdaságban

nyozása, fej

borjunevelés

A kez

a) Be

b) Va

igazolva, va

altal igazolv

Ki a

tartozik nép

c) Er

védhímlőltá

d) A

e) Er

f) Kis

vagy gyámj

lenniök, hog

sitendő fizet

fizetni.

A fol

miniszter ur

nyújtandók

Minde

párnahajat,

val hozni.

Sárvá

Büttner egyetemes szárítóján

aszalhatunk **csukorrépa-leveleket** és fejeket, tengeri-, cichoria- és burgonyaleveleket és szárazakat, lóherét, burgonyát, répát és egyéb mezőgazdasági terményeket. **Büttner csukorrépaszelet-szárítója.** Répagyökér értékesítése. **Büttner Rajnai Kazán- és Gépgyár T. K. S.** Uerdingen a/Rh. szárítótelepek különleges gyára. **145 telep üzében.**

Vezérképviselőség Magyarország és Ausztria részére:
Steiner és Wallesz, Bécs, I. Graben 16.

Magyar Telepítő és Parcellázó Bank Rt.

Alaptőke 5 millió korona újonnan szervezett birtokközvetítő osztály által

birtokok vételét és eladását

az ország bármely vidékén a legmértányosabb feltételek mellett közvetíti.

A bank egyben közreműködik az eladások finanszírozásában is kölcsönök konvertálásában, másodhelyű hitelek engedélyezése, vételárhatalékok leszámlolása útján.

Jelenleg a bank útján többek közt következő birtokok vehetők meg:

Abaujmege:	900 m. hold, áll. 14 km. urilak parkban, épületekkel	450,000 K
Biharmegye:	1070 m. h., áll. birtokon tiszták kerttel, épületekkel	580,000 "
Biharmegye:	825 m. h., áll. 3 km. tiszták kerttel, kitűnő épületekkel	350,000 "
Beregmege:	680 m. h., áll. 10 km., urilak kerttel, kitűnő épületekkel	210,000 "
Hontmege:	800 m. h., áll. 3 km., kastély, őspark, épületekkel	480,000 "
Nógrádmegye:	626 m. h., áll. 3 km., em. kastély parkkal, épületekkel	360,000 "
Nógrádmegye:	406 m. h., áll. 4 km., em. kastély parkkal, épületekkel	135,000 "
Nógrádmegye:	1025 m. h., áll. 5 km., em. kastély parkkal, épületekkel	360,000 "
Nógrádmegye:	570 m. h., áll. 5 km., kastély, őspark épületekkel	250,000 "
Nógrádmegye:	250 m. h., áll. 1 1/2 km., kastély, őspark épületekkel	140,000 "
Pestmege:	1500 m. h., áll. 3 km., kastély, őspark épületekkel	600,000 "
Pestmege:	768 m. h., áll. 4 km., kastély kerttel, épületekkel	400,000 "
Pestmege:	409 m. h., áll. 4 km., urilak kerttel, épületekkel	210,000 "
Szolnokmege:	652 m. h., áll. 8 km., tiszták kerttel, épületekkel	300,000 "
Szolnokmege:	320 m. h., áll. 5 km., tiszták kerttel, épületekkel	175,000 "
Vasmege:	2500 m. h., áll. 6 km., kastély, park épületekkel	1.150,000 "

A bank levélbeli v. szóbeli megkeresésre (Budapest, Nádor-u. 9.) ezen és más birtokok ügyében készséggel ad részletes utbaigazítást.

Pályázati hirdetés.

A sárvári m. kir. tejjgazdasági szakiskola igazgatósága a **folyo évi szeptember hó 15-én** kezdődő és következő év szeptember hó 14-ig végződő kezelői tanfolyamon rendszeresített 20, azaz husz 360 koronás állami ösztöndíjra ezennel pályázatot hirdet.

A kezelői tanfolyam célja: tejjgazdaságok számára megbízható és megfelelő szakismeretekkel bíró vaj- és sajtmestereket (munkafelügyelőket) képezni, kik ugy gyakorlatilag, mint elméletileg kellő módon értenek az intenzív tejjgazdaságban előforduló minden munkához, u. m. a tehének ápolása, takarmányozása, fejése, a tej vizsgálata, kezelése, vajja és sajta való feldolgozása, borjunevelés és hizlalás, sertésenyésztés és hizlaláshoz.

A kezelői tanfolyamra vonatkozó felvételi feltételek a következők:

- Betöltött 18 éves életkor.
- Valamelyik hazai földmivessziskola sikeres bevégezése bizonyítvány által igazolva, vagy legalább is 1/2 tejjgazdasági gyakorlat hitelesített bizonyítvány által igazolva.
- Ki a tejjgazdasági gyakorlati bizonyítvány alapján kíván belépni, az tartozik népiszkolai bizonyítvány által igazolni, hogy írni, olvasni és számolni tud.
- Erdős, egészséges testalkat, valamint az 1887. évi III. t.-ez értelmében védhimlőoltást igazoló orvosi bizonyítvány.
- A magyar nyelv bírása.
- Erkölcsei bizonyítvány.
- Kiskorúság esetén a kezelői tanfolyamra belépni öhajtnának szülei vagy gyámjainak beleegyezését kell bírniok és ezek részéről biztosítva kell lenniök, hogy a tanév alatt szükségességgel el fognak láttatni s az esetleg teljesítendő fizetéseket a szakiskola pénztárába, az előirt időre mindig be fogják fizetni.

A folyamodványok folyó évi július hó 20-ig a m. kir. földmivesszügyi miniszter ur öngyméltóságához czimezve a földmivessziskola igazgatóságához nyujtandók be.

Minden tanuló köteles rendes ruházaton kívül egy párnát, legalább két párnahajjat, 2 lepedőt, 6 törülközöt és 10 drb mellig erős vászonkötényt magával hozni.

Sárvár-Láncz-Pusztá, 1906. évi június hóban.

5422

! Utólrhetetlen teljesítésben és könnyű járásban!

Uj gabona-aratógép „Handy“

Szénaforgatók — Lógereblyék

Uj fűkaszálo „Darling“

UMRATH és Tsa BUDAPEST, V., Váci-körút 60.

Gőzcséplőkészletek 12 HP-ig — Ipari mozdonyok 100 HP-ig.

„Paragon“ gépszir

csontolajjal sürítve.

A legjobb kenőanyag, cséplőgépek, csapágyak stb. kenésére. Kapható:

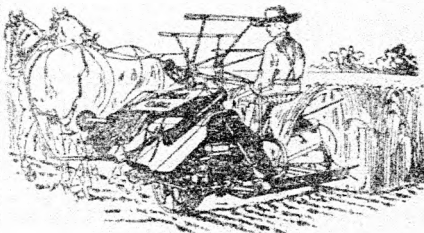
SCHOTTOLA ERNŐ cégénél BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 2.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

A legnagyobb kitüntetés

melyben valaha kiállító részesült, a párisi világkiállítás alkalmával a chicagói „Deering“ aratógépgyárnak és közreműködőinek jutott osztályrészüül, a meny-nyiben a francia kormány által adományozható legmagasabb kitüntetések közül a

„Deering“ aratógépgyár

nyerte el a legtöbbet és a legnagyobbakat. A Deering-gyár által gyártott FÜKASZALÓGÉPEKET, MAROKRÁKÓ ARATÓGÉPEKET, KÉVEKÖTŐ ARATÓGÉPEKET és egészen vasból és aczélból készült SZÉNAGYÚJTÓGÉPEKET, valamint az elismert legkötünőbb EREDETI SACKEKÉKET, BORONÁKAT, KAPÁLO- és TOLTOGATÓ EKÉKET, KAPÁLOGÉPEKET, más egyéb talajmivesszi eszközöket és gépeket és a legtöbbet szerkezteti

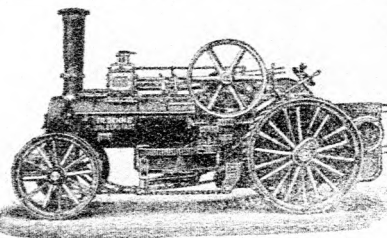
„Westfália“ műtrágyaszórógépeket

állandóan nagy készletben tartja raktáron és jutányos árak mellett ajánlja

PROPPER SAMU a chicagói „Deering“ aratógépgyár és a Sack Rudolf-féle piagwitz-lipcei mezőgazdasági gépgyár kizárólagos képviselője BUDAPEST, V., Váci-körút 52.

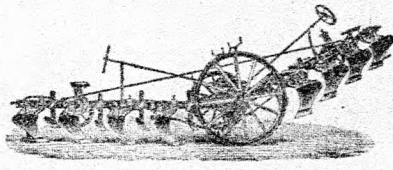
Arjegyzékek és felvilágosítások kívánatra készséggel adatnak.

Déhne Frigyes gőzeke-gyáros Halberstadtban, Németország.

Ajánlja szabadalm. és fontos **COMPOUND** mozdonyu gőzeke-készleteit, újításokkal bíró mint a jelenkor legkötéletesebb, legkönnyebben kezelhető gépeit, kedvező lefizetési feltételek mellett. Mindennemű felvilágosítással a gyár magyarországi alanti vezérképviselő-sege szolgál:

TIMÁR EDE Budapest, V., Lipót-körút 28. sz.

Feyer tanár

folytonégő barnaszén-tüzelésű töltőkályhái.

== Bármely hazai szénnel fűthetők. ==
Mindenféle igényeknek megfelelnek.
Nincs többé szükség drága külföldi szenekre.

Arjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küld

Lossinszky Imre okl. gépészmérnök

műszaki irodája, Budapest, V. ker., Lipót-körut 7. sz.

Munkácsy-féle szab.

takaréktűzhelyek.

1904. Földmívelésügyi miniszt. 600 k. első díja.

1904. Veszprémmegyei gazdasági kiállítás **Aranyérem**

1904. Hódmezővásárhelyi gazdasági kiállítás **Elismerő oklevél.**

Mindenféle igényeknek megfelel, készül 22-féle nagyságban

== csempeburkolattal is. ==

Magánjáró gőzcséplőkészleteket,
vetőgépeket,
szénagyűjtőket,
szab. burgonyakiemelő-gépeket,
szab. burgonyaosztályozó-gépeket

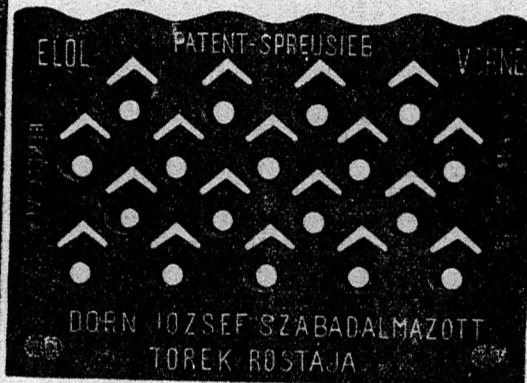
és mindenféle egyéb gazdasági gépet szilárd szerkezettel és szolid kivitelben szállít:

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szabad. gazdasági gépgyár, érez- és vasöntőde

Gyártelep: POZSONY, BUDAPEST, VI., Váci-körut 59.

Dorn József-féle szab. törekrosta

mindennemű eséplőgéphez, pótszalmarázóhoz, alsó tisztító szerkezethez.

Körülbelül 6000 darab forgalomban.

1905. évi augusztus hónap mélt. gróf Wenckheim csorvási uradalmában 500 kereszt buza cséplésnél 247 kg. szemet takarított meg a farostával szemben, amit a Békésmegyei Gazdasági Egyet igazol. Bel- és külföldi gyárosoknak szállítom. Szab. törekrostáért teljes felelősséget vállalok.

Ajánlom új szabadalmazott **pótlevegítőt** minden

nemű kályhára, 50% tüzelőanyag-m takarítás, kellemes tartós meleg, minden kályha légfűtés lesz.

Prospektussal, bővebb felvilágosítással szolgál

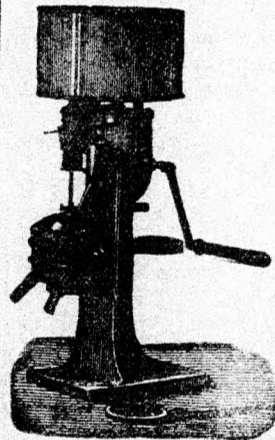
DORN JÓZSEF gépműhely-tulajdonos, BÉKÉS-CSABÁN.

1/2 éves véssen átment szöke mangalicza
tenyészkánok és koczák

== kaphatók ==

Kornstein Testvérek-nél

Pata-Pusztán (Nagyszalonta).

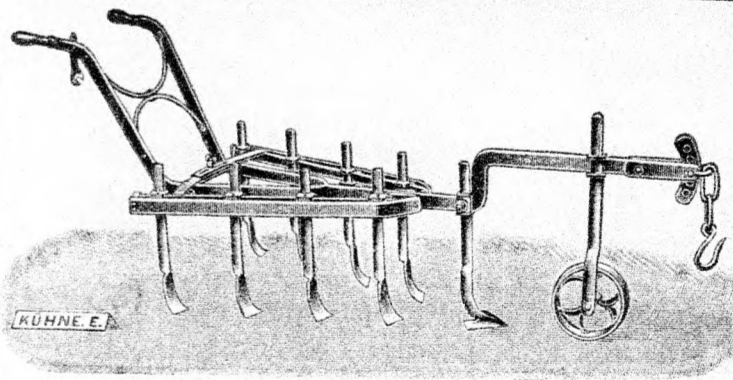
Eredeti „MELOTTE” tejcentrifugák

a világ legrégibb és legjobb tejföldözőgépei!

Játszi könnyű kezelés. Legcsakélyebb kopás. Legélesebb lefűzőzés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 125,000 darab van napi használatban az egész világon. Óránkénti munkaképesség 125-500 liter kézi hajtásra.

Magyarországi képviselő

GEITTNER és RAUSCH
BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 8.

== Szénagereblyék, Szénaforgatók, ==

„Osborne” kévekötő és marokrakó aratógépek,
fűkaszázó gépek stb.

Főraktár:

BUDAPEST, VI, Váci-körut 57/a.

Fiókraktár:

TEMESVÁR, Gazda-udvar.

KÜHNE E.

hazánk legrégibb mező-gazdasági gépgyára által

MOSONBAN

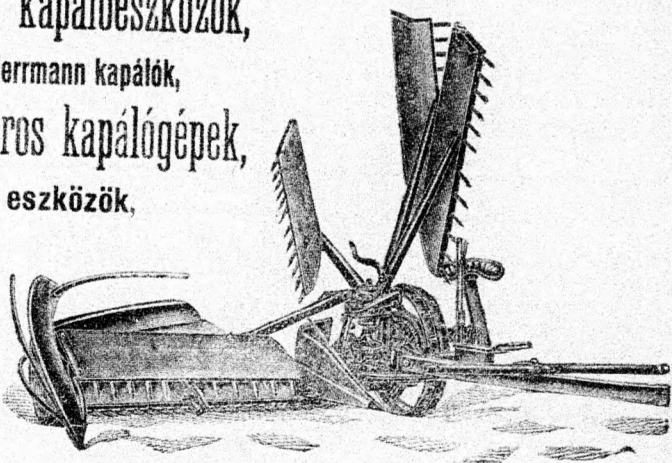
elismert gondos kivitelben szállítanak:

mindennemű egysoros kapálóeszközök,

Columbia Cultivátorok, Herrmann kapálók,

eredeti Laass-féle 6-soros kapálógépek,

Burgonyamivelő eszközök,

Elas
Köze
urad

Töröks
törzsmén
fiatalabb
órakor

G
ajánlom m
eszközökh
1-2 éve
mindig a le
egy vásáro
hetem.

Sürgöny

Élelm
től
köz
% me
gostán
gotál
ingyen
és ne

Azonn
v st

Képviselet: S
Budapest,

Hagyaték
tel ter
vagy meg
ingatlan

köl

bármely
kamat m

hagyaték
nében eszkö
kat a tény
és telekkör
kapesán „J
Budapest, D

Eladó egy négy éves, 175 cm. magas pinzgau (nori) **tenyész-mén.** 5421

Közelebbi adatokkal szolgál: **Stephani Ervin** uradalmi intézősége **Fülek, Nógrádmegye.**

Eladó birtok

Horvátországban, közel vasut- és városhoz, országút mentén, 1700 kat. hold sik szántó és rét, igen termékeny vidék, intenzív kezelés alatt, jó karban levő épületekkel, szép urilakkal, 380.000 ft.

BEYER KÁROLY, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.
Telefon 12-85.

Ménes-feloszlatás.

Törökszentmiklóson **Polgár József** magas angol félvér törzsménesét feloszlatni szándékozván, úgy anyakanczeit, mint fiatalabb lovait s esikőit **1. évi június hó 7-én délelőtt 9 órákor** kezdődő s bent a községben tartandó nyilvános önkéntes árverésen eladásra bocsátja. 5420

= Kartellen kívül =

szuperfoszfátot és thomaz-salakot legolcsóbban szállít **Fiuméből**

Steiner és Wallesz, Wien, I., Graben 16.

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem **jármos és beállítani való ökrökben**, ugyszintén **1-2 éves ökrök tinókban** és mindenféle sulyu sovány sertésekben mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerettségemnél fogva úgy vásárokrá, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetíthetem. 5018 Kiváló tisztelettel

Sürgöny és levélcím: **VERMES LIPÓT, Kolozsvár.**

Birtok-bérbeadás.

Nógrádmegye Ebeczk község határában bérbeadó 1031 katasztrális hold föld, szántó, rét, legelő és erdő. Gyönyörű fekvésénél fogva ugy szemtermelésre, mint állattartásra kiválóan alkalmas. Jelenleg is intenzív kezelés alatt áll. Bármikor is megtekinthető Balassa-Gyarmattól 13 km. Fölvilágosítással szolgál: 5425

Ciner György, Ebeczk, u. p. Zsély.

Élelmi szerek értékesítését eszközölk az előirt %/o mellett. Felvilágosítást és csomagolást utasítást V ingyen nyújt tagok és sem tagoknak.

Azonnali közpénz-átvétel.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK

ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETITŐ

Budapesti Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.

SÜRGÖNYCZIM: AURORA-BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad: Husneműket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leült állapotban, V tojást, vaját, halat, burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt sth. V

KOCSI-GYÁRTÁS.

Budapesti kovács- és kocsigyártó-ipar-testület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucsernok Szövetkezet

Budapest, VII., Kerepesi-ut 72. ajánli mindennemű hintőkocsit.

Minden gazda, mielőtt **cséplőkészletet** vásárol, szerezzen be arjegyzéket és kérjen kimerítő felvilágosítást a „Kosmos“-féle motorokról, melyek benzin- és nyersolajhajtásra legalkalmasabbak.

Képviselet: **SZABÓ BÉLA UTÓDA cég**
Budapest, V., Lipót-körut 17. szám. 5014

LEGYEK

istállóból, konyhából, mézszárszékéből, vágóhidról biztosan elűzettek, ha

Légy-Bonodorról meszeljük, (legjobb már tavaszkor), 1 kg. elegendő 25 m²-méterre. 5 kg. leirással 6 korona, franko, utánvétellel.

FODOR F. ENCSZ Budapest, VIII., Kiefalady-utca 40. sz. 5492

480 holdas

jó birtok Dunántul 95000 forintért eladó. Felvilágosítással szolgál **Österreicher Bernát** Nagykáncsán. 5318 h

A MASTIN

doktor Trnkóczy krajnai hízaló- és védőszere. Kapható minden kereskedőnél. Legmagasabb kitüntetésekert nyert — Ezer és ezer előrelátó gazda tudja minden haszonállatnak és kőszönő-levelekben másoknak is ajánlják.

5 doboz posta útján 2 K. 70 fil.

TRNKÓCZY gyógyszerháza, Laibach.

Magyar motor gyártó vállalat **KORANYI és TÁRSA**

BUDAPEST, Aggteleki-u. 2. Leggazdaságosabb üzemű — Korányi-féle benzin- és nyersolaj.

MOTOROK

Költségvetés díjtalan. Állandó autómobil kiállítás

Hagyatékokra, avagy haszonélvezettel terhelt, továbbá elidegenítési, vagy megterhelési tilalom alatt álló ingatlanokra s egyéb értékekre

kölcsönöket

bármely összeg erejéig mérsékelt kamat mellett gyorsan engedélyez,

hagyatékok lebonyolítását méltányos feltételek ellenében eszközöl egy külföldi pénzcsoport. Ajánlatokat a tényállás pontos körülírása és a hagyatéki és telekkönyvi iratok másolatának bekezdése kapcsán „J. Z. 1029“ alatt Haasenstejn és Vogler, Budapest, Dorottya-utca 9. szám továbbít.

HAJÓS és TÁRSA

okleveles mérnökök motor és motorjármű vállalata

Szigeti-u. 9. BUDAPEST V. Szigeti-u. 9.

Benzinmotoros cséplőkészletek

benzin- és szivógáz- **MOTOROK.**

Luxus- és teherszállító **automobilok.**

Kitűnő gyártmányok

Arjegyzék és költségvetés ingyen. 5340

OLVARTOS MÓSHATÓ CSISZÁLLÓ

ÁLLAPÍJÓ ÉS ELŐREHŐ KÉNTETÉZŐ

ELŐRÉ ÉS ELŐRÉ HÁZLATOKOR ÉRŐRŐRRE SZÁLLÓ

PEP

PORCELLÁN-EMAL-FESTÉK

színezéshez teljesen kész vakolatba fóra és vesre 200 ml. 1000 ml.

LUZT EDE és TÁRSA

FESTÉKGYÁRAK BUDAPEST, VII. 5340-5341

Elpusztíthatatlan minőségű juta-, len- és kender-
zsákok,
vannatlan vitorlavászon és juta kazal, gép- és szekértakaró
ponyvák
bármily nagyságban gyári áron,
kölcsönzsákok minden célra,
kölcsönponyvák vasuti koci és asztagtakaróhoz legmérsékeltőbb kölcsönj ellenében; **vizmentes esőköpenyek** igen jutányos áron,
szőfőlkötöző jutafonalak la egyszerűhasznált, egyként 45 fill., kötélárak, lópokróczok, **egyszerhasznált jutacsomagoló vásznak.** Hungária
kévekötelek. Minden anyag töltésére alkalmas **egyszerhasznált zsákok vétele és eladása:**
Nagel Adolf
zsák- és ponyvanagyrtár és kölcsön-intézetében
Budapest, V., Arany János-utca 10.
Sürgönyozim
Nagel, Budapest.
Vidéki telefon: 35-92.
A dombóvári uradalomhoz tartozó szakcsi major gazdaságban, a bérlet megszűnése folytán eladásra kerül juhászati felszerelés, vetőgépek, traktor, morzsolók, mázsák, daráló, szecskavágó és többféle felszerelés. Bővebb felvilágosítást nyújt: Wurm Ödön szakcsi major, u. posta Szakcs.

Fiedler János
Ienfonógyára
Komárom vesz nyers lenkórót
szál nyéréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt **lenszalmát,** tetszés szerinti mennyiségben és **elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.**
Eladó jutányos áron egy kiváló jó karban lévő magyar által 10 16-eres cséplőgarnitúra a kielánczi gazdaság felparcellázása miatt. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos Pék Manó Budapest, V. ker., Tinkő-utca 5. 3067

SCHMIDT M.
szőgyártó, nyerges és bőrdíszítő Budapest,
VIII. ker., Kerepesi-ut 25. sz., a Vas-utca sarkán.
Ajánlja saját gyártmányú **kocsizó- és lovagló szer- számaikat, utazó- és kézi- bőrdíszítőket, női kiegészítőket, pénz-, szivar- és cigarettá- stb. tárczákat.** Árjegyzék ingyen.

Államilag ólomzárolt: löherét és luczernát, minden- nemű vetőmagvakat Gépolajat Gépkendőcsőt Kocsikenőcsőt Vaselint Petróleumot Kőkővet Zsákot, ponyvát Zsákplombát Disznósírt, szalonát és egyéb gazdasági cikket megbízható jó minőségben leg- jutányosabb árban ajánl:
KRAMER LIPÓT nagykereskedő BUDAPEST, V., Kálmán-utca 3. Sürgönyozim: „Ceres“ Budapest.
TELEFON: 33-11.
Arjegyzékkel és részletes külön ajánlattal díjtalanul szolgálunk.
Világíró szabadalom 18 államban.

Stádel-Torkos földmérő-taliga kapható Stádel gépgyárban, Győrött.
Prima száraz tengerimóslék, foszforsavas takarmány- csontmész 40-42%^o, külön- féle olajpogácsa jutányosan kapható: 5151
NEUBAUER ADOLF gyári meghatalmazottnál **GYÖR.**

Gőzekészlet Fowler-féle kétegépes rend- szer, használt, jó munkaképes áll-pothan, olcsón eladó. Kér- deket „Gőzek“ jelleg alatt Mosse Rezső Budapest, Fe- renczék-tele 3. 3184

Eladók egyes majork- ban szabadon tenyésztett, magasan dija- zott **költő-tojások** a következő fajokból: Ply- mouth R., aranyptettyes Hamburger, fekete Minorca, fehér Minorca, fehér Olasz, fogolyszínű Olasz, ezüst Wyandottes, fekete Wyan- dottes darabonként 40 fillér; fekete rozsak. Minorca a 80 fillér; óriási Pekingi kacsa a 60 fillér; óriási amerikai bronzpulyka a 1 K. 20 fillér; gyöngytyúk a 40 fillér. Geflügelhof, Smritz, Morvaország. Német levelezés.

Bonodor-folyadék a legbiztosabb árnyékszék szagát huzamosabb időre rögtön eltávolítja. **Egy- sűlyű 5 kg. csomag bérmentve 7.50 kor.** (Blegend egy évre) **1 kg. próbacsomag 2.50 K.** Csomagolással, szállítás nélkül. **Széküldés csak készpénzért vagy utánvéttel.** Vezérképviselő: **FODOR FERENCZ** Budapest, VIII., Kisfaludy- utca 40. sz. 5321

Wichterle féle 1897. évből engedélyezett teljesen hibátlan álló gépmotor kedvező fizetési módokat mellett eladó Szűcs Ödön Budapest, VI., Nagymező- utca 69. 2371

Használt, de teljesen jó kar- féle Kizol-éke jutányos áron eladó. Érdeklődők forduljanak „Emődéi bérnyagdaság“-hoz Emőd, Borsod m. 3127

Legjobb padló- vialasz, vaselin, **Használt,** de teljesen jó kar- féle Kizol-éke jutányos áron eladó. Érdeklődők forduljanak „Emődéi bérnyagdaság“-hoz Emőd, Borsod m. 3127

Legjobb padló- vialasz, vaselin, **Használt,** de teljesen jó kar- féle Kizol-éke jutányos áron eladó. Érdeklődők forduljanak „Emődéi bérnyagdaság“-hoz Emőd, Borsod m. 3127

Szakácskönyvek!!
Hekyesi József: A legújabb házi cukrá- szat-készítőkönyve. Kötve 3.- K. Előszó (Asiotek). 3.-
Kötve **Mórány Konyha,** Gurmán szakács- könyv, írta Kovácsos Mátyás; ára díszkötés- ben 5.-
Kugler Géza: Buda- pesti szakácskönyv és házi cukrászat. Szá- mos képpel kötve. 6.-
Rézi néni: Szegedi szakácskönyv. Ezernél- több ételkészítési utasítással. Kötve 4.-
Sz. Hiltner József: Képes pécsi szakács- könyv. Saját sokszori kísérletek után elhe- tősen és pontosan leírva. Kötve 4.-
Özvegy Szűcs Antai- né Engossi Klára: Eredeti magyar alföldi szakácskönyv. 3.20
Zsoltányi Szabó Antónia: Képes bu- dapesti szakácskönyv. A magyar gazdaság- szony házi kincstára című függelékkal. Kötve 4.-
Zilahy Ágnes: valódi magyar szakácskönyv. A befűtől szűz részrel megbővíve. Kötve 3.50
Szilassy Júlia: Há- tartás könyve. Külön- féle jobbnál-jobb étkek receptjeit 4.-
Fenék faszeg és 72 fillér portó bekládése esetén bérmentve küldi bármilyeket Páris r.-t. könyvtárolóhivatala, Budspe, IX., Üllői-ut 25.

Használt, de jó karban tartott egyen és kettős Sack-rendszerű vasakák eladók a Jankamajori gazdaságban, u. p. Melykut, Bács m. 3060

Vétel
Tej: Tejet veszek legjobb ár- és kaució mellett szerző- désiileg. Ajánlatokat kérek mi- előbb **Spitzer Jakab** VII., Rombach-u. 19. 317

Birtokvétel. Azonnali meg- vásárlás jöminőségű birtokot (500 holdig) legalább 10 szobás kényelmes kastélyal, régi kert- tel, egészséges vidéken, vá- rosához vagy fővárhoz közel. Dunántul elonyben részesül. Közvetlen ajánlatok a lap ki- adóhivatalához. Közvetíté- si- díj 3152

Keresek évi szállításra ura- dalmi tejet, szeptem- ber esztig októbertől kezdve. Megfelelő óvadékot adok. Báss Lajos tejtérmekek telepe, Kálisó Kerepesi-ut 38. 3199

Egy jókarban lévő, használt, félfedeles koci megvé- telre kerestetik. Ajánlatok Sz. F. 2974 címre a Köztelek ki- adóhivatalába küldendők. 2974

Bérlet
Birtok 550 m. hold, Nógrád- megyében, vasúttól 10 km.-nyire, felerésben szántó, felerésben ki üntő legelő és tölgyerdő, bőséges és szilárd gazdasági épületekkel, urlak- kal, f. 6. október elsejére bérbe- adó esztig eladó. — Cím a kiadóhivatalban. 3201

Bérbeadó Hontban 1100 holdos holdos birtok. Cím a kiadóhivatalban. 3169

Kiadó birtok. Biharmegye, 70-80 percz kocsiútval, vasúti állomástól 30 percz, 850 magyar hold szántó, kaszáló és 100 hold erdő (10 éves); kellő gazdasági épületekkel lakással, nagy gyümölcsösökkel október elsejétől kiadó. Cím a kiadóhivatalban megduhá. 3155

Haszonbérbe adatik 1908. évi tizenkettő évre Jásznagykun- szolnok megyében Tiszaroffkör- ség határában fekvő és a Bal- dácsy prot. alapítványhoz tar- tozó 1300 négyzetöglével 1826 holdat s 148 négyzetöglét ki- tövő szántóföld, rét és legelő- ből álló birtok épületekkel együtt. Szerződés feltételek **Staud Lajos** alapítványi figy- veltől (Budapest, IX.) Knežits-u. 15. sz. I. em., megtekinthetők. 3158

Első magyar gyapjúmosó és bizományi részvénytársaság
Budapest, V., Kárpát-utca 9. szám.
A gyapjunyírás közeledtével a t. cz. juhtenyésztő gazdák és gyapjúkereskedők figyelmét
gyapjúmosó gyárunkra
irányítjuk és annak igénybevételét mint a hazai gyapju **legelőnyösebb** értékesítési módját ajánljuk.
KIVITEL: Osztrák-, Német-, Francia-, Orosz-, stb. országba.
Csomagolózsákokat használati díj nélkül kölcsönkép küldünk.
A mosott gyapju után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.
Nyers-gyapju bizományi-osztályunk
elvállalja mindennemű zsiros (szennyes) és usztatott (hátonmosott) gyapju nyers állapotban való bizományi eladását a legmérsékeltőbb feltételek mellett. A külföldi textilipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk a gyapju **legjobb** értékesítésére képesít bennünket. Kimerítő fel- világosítással és prospektussal kívánatra készséggel szolgálunk.
AZ IGAZGATÓSÁG.

16 első díj
Kállai L.
Budapest a leghírnevebb készletek kapta
Tején jóállás ki- tünő csé- pletért.
Ezen motorokat k- tül maga közel- ből **Kállai L.** kitünő sili- minden ré- Báró Kez- Zeykfalvi Orosó árak részle

M
LEGJO SZE házi- LUTZ BUDAP

DAN
mezel veszéylete Tubus K 3 DETSINYI P

POSNA
Gyár: Erzsébt = Ajánlana
Aszfalt, Fedő Ká
legjobb minő

S
E
6888

16 első díjjal és ezüstéremmel kitüntetett

Kállai Lajos motorgyárában
Budapest, VI., Gyár-utca 50. szám.
a legbirnevesebb benzincsomobil- cséplő-
készletek kaphatók.

Teljes
jótállás ki-
tűnő csep-
lésért.

Ezen motorokat minden gazda hatóságig engedély nél-
kül maga kezelheti szalmafedelés házak között is.

Kállai Lajos motorgyárakészletel
kitűnő sikerrel működnek az ország
minden részében, többek között:
Báró Kemény József úrnál Maros-Németi,
Zeykfalvi Zeyk Dániel v. főisp. úrnál Nagy-Ényed.
Olcsó árak részletek. Árjegyzék ingyen.

MIKROSOL

LEGJOBB
SZER

házi-és nyálkagomba
penész ellen.

Festékgyár
LUTZ ÉDE ÉS TÁRSA

BUDAPEST VII. ÖRNAGY-U. 4.

DANYSZ VIRUS

patkány- és egér-baillus

mezei egerek és patkányok
veszélytelen és alapos kipusztítására.

Tubus K 3.-, 3 tubus K 8.-, 12 tubus K 24.-
DETSINYI FRIGYES Budapest, V., Marokkói-u. 2.

POSNANSKY ÉS STRELITZ

Gyár: Erzsébetfalva. Budapest, VI. ker.,
Ajánlanak: Podmaniczky-u. 27.

**Aszfalt,
Fedőpapirlemez,
Kátrány,
Carbolineum,
Carbolsav,
Creolin-t stb.**

legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

**Erdélyi fajtinó
eladó.**

21 db 4 éves, befogásra
alkalmas. Megtekinthető és
ajánlat beadható Nustáron
(Szerémszékben) az urad.
gazdasági felügyelőnél. 3189

Legelsőrendű eredeti
**bonyhádi
teheneket**

hasasokat vagy bor-
jasokat bármely időben,
bármely mennyiség-
ben csatlósul és legolcsóbb
árakon szállít

Kohn Samu és József
tenyészt. és használat-
kereskedők Budapest,
VII., Rottenbiller-u. 60.
Telefon 91-25.

**Jorkshirei
malaczkok**

koruk szerint, darabonként
40-60 korona vételárban
Razgha Ernő, Hont-Kis-Kér
(u. p. Hont-Varsány) eladók.

Ugyanott egy kitűnő kar-
ban lévő 6 lőerejű Robey &
Comp.-féle

**gőzcséplő-
garnitúra**

lőheredőrszülő-kosárral
eladó. 5405

Allandóan dus választék
elsőrendű magyarfajta

**Erdélyi
járomosörök,**
valamint 1 és 2 éves
**Erdélyi
tinókból**

a széplaki bér gazdaságban,
Szamosujvár vasutállomás-
tól 20 percz távolságra.
Körülményes felvilágosi-
tást készséggel ad:

Alexa Miklós
Szamosujvart
Szolnok-Dobokamegye.

Vegyesek

Uradalmak, gazdaságok fel-
tárást vagy egyéb birtokok par-
cellázását jutányosan elvélla-
lom. Mindennemű terveket s
kötésérteket olcsón készí-
tek. Rotachild Lajos mérnök,
Budapest, VIII., Népezház-u.
38. sz. 2979

**Elsőrendű eredeti
bonyhádi
teheneket**

hasasokat vagy bor-
jasokat, bármely időben,
bármely mennyiségben
kuláns árakon szállít

BAUER MÓR
tenyészt. és használat-
kereskedő, BUDAPEST.

Iroda: VI., Eötvös-utca 17.
Istálló Újpest, Károlyi-u. 11.
Telefon 93-95.

Birtok elparcellázása folytán
eladó egy pár 11 éves
164 cm. magas, sebes járású
hibátlan, szürke arabs kanca
ló, alig használt szekerek, ko-
csok, legnagyobb részét két év
alatt beszerzett gazdasági gép,
u. m. marokrákó aratógépek,
fűkaszálok, 6 lőerejű gőzcséplő
garnitúra, 42" francia kőves
malomjárt, teljes tejkamara-
berendezés, marha-méreg, ga-
bonarosta, tengeri morzsó, tri-
leur, 400 meter mezőgazdasági
szinár koscsikkal, 8 lőerejű
benzinmotor, villamvilágítási
berendezés, dinamógép accu-
mulatorral, szecskavágók, vető-
gépek, répvágók, darálók,
Planet lökapák, egyes és kettős
Sack-ekék. Góór Lajos Pusztá-
Dicsőd, u. p. Hajós, vasúti
állomás Kalocsa. 3119

Ajánlunk
elsőrendű vöröstarka
1-2 éves
tinó- és üszöborjúkat,
továbbá
lekötni vagy járomba
való tarka ökröket
bármilyen mennyiség
szállítására vála-
lalkozunk.

Spitzer és Weiler
Czelidőmők.

Angolországból importált
apa s németországból egyik
birnevess tenyészetéből im-
portált anyák után szár-
mazó két-három hónapos

**Erdélyi
járomosörök,**
valamint 1 és 2 éves
**Erdélyi
tinókból**

a széplaki bér gazdaságban,
Szamosujvár vasutállomás-
tól 20 percz távolságra.
Körülményes felvilágosi-
tást készséggel ad:

Alexa Miklós
Szamosujvart
Szolnok-Dobokamegye.

Vegyesek

Uradalmak, gazdaságok fel-
tárást vagy egyéb birtokok par-
cellázását jutányosan elvélla-
lom. Mindennemű terveket s
kötésérteket olcsón készí-
tek. Rotachild Lajos mérnök,
Budapest, VIII., Népezház-u.
38. sz. 2979

**Erdélyi
járomosörök,**
valamint 1 és 2 éves
**Erdélyi
tinókból**

a széplaki bér gazdaságban,
Szamosujvár vasutállomás-
tól 20 percz távolságra.
Körülményes felvilágosi-
tást készséggel ad:

Alexa Miklós
Szamosujvart
Szolnok-Dobokamegye.

Vegyesek

Uradalmak, gazdaságok fel-
tárást vagy egyéb birtokok par-
cellázását jutányosan elvélla-
lom. Mindennemű terveket s
kötésérteket olcsón készí-
tek. Rotachild Lajos mérnök,
Budapest, VIII., Népezház-u.
38. sz. 2979

**A Magyar
gazdasági és erdő-
művelési országos egyesülete**
ajánlja a földbirtokos és bér-
tráknak állásukértváltó osztá-
lyánál bejelentett tagjait elbe-
lyezésre. Az ez ügyben való
minden felvilágosítás és a köz-
vetítés teljesen díjmentes.

**Mezőgazdák
és erdőművelők foglalko-
sok nyugaldíjintézkedése.** Ez-
közül biztosítást: nyugdíjra,
rokkantsági díjra és örvégi
díjra, mezőgazdasági, erdőmű-
velési és ezekkel rokon foglalko-
sú egyének számára a legolcsóbb
díjfeltételekkel, mert nem nyo-
részközlésre alakult vállalat.
Kívánatra alapszabály díjtábla-
zattal és bővebb felvilágosítá-
sal szolgál az igazgatóság:
Budapest, Köztelek, Üllői-ut
25 szám.

A legnagyobb állami és első
díjjal kitüntetve, herceg
tisztelődij stb.

**KOEHLER
FRIGYES**
kertművész és kertépítő
BUDAPEST
Kerttechnikai iroda:
VII., Damjanich-utca 47.
TELEFON: 25-33.

Park, kert stb. tervezése,
kivitele stb., stb.

Tájéktérzettel képes utmutató
kívánatra ingyen küldetik.

**Törlesztéses
kölcson**

**Erdélyi
járomosörök,**
valamint 1 és 2 éves
**Erdélyi
tinókból**

a széplaki bér gazdaságban,
Szamosujvár vasutállomás-
tól 20 percz távolságra.
Körülményes felvilágosi-
tást készséggel ad:

Alexa Miklós
Szamosujvart
Szolnok-Dobokamegye.

Vegyesek

Uradalmak, gazdaságok fel-
tárást vagy egyéb birtokok par-
cellázását jutányosan elvélla-
lom. Mindennemű terveket s
kötésérteket olcsón készí-
tek. Rotachild Lajos mérnök,
Budapest, VIII., Népezház-u.
38. sz. 2979

**Erdélyi
járomosörök,**
valamint 1 és 2 éves
**Erdélyi
tinókból**

a széplaki bér gazdaságban,
Szamosujvár vasutállomás-
tól 20 percz távolságra.
Körülményes felvilágosi-
tást készséggel ad:

Alexa Miklós
Szamosujvart
Szolnok-Dobokamegye.

Vegyesek

Uradalmak, gazdaságok fel-
tárást vagy egyéb birtokok par-
cellázását jutányosan elvélla-
lom. Mindennemű terveket s
kötésérteket olcsón készí-
tek. Rotachild Lajos mérnök,
Budapest, VIII., Népezház-u.
38. sz. 2979

**Kitűnő minőségben
jutányos árban kapható**

HALDEK
magnagykereskedésében
**Budapest,
VII., Károly-körút 9.**

Tarlórépa-mag,
eredeti norinbergi;
Tökmag,
óriási;
Pohánka,
vagy hajdina;
Muharmag,
uradalmi, magas csira-
képességű;
Köles,
piros és fehér;
Tengeri,
alcsuthi, székelyi,
paduai, cinquantini,
lifugu;
Fümag,
pázsitnak, kaszálónak,
legelőnek;
Raphiaháncs,
erős, fehér, hosszuzalú.

Eladó birtok, vasúti-állomástól
3 és fél kilométerre,
megfelelő uralakkal, vásárjog-
gal. A birtok áll 1027 kat. hold
szántó- és kertből, 78 kat. hold
rétből, 3 kat. hold szőlőből, 236
kat. hold erdőből, 250 kat. hold
legelő, ut stb.-ből. Bővebb fel-
világosítással szolgál a birtok-
nak jelenlegi birtokos, Léval
Ernő Tab. Somogy m. vagy
Farsady József uradalmi ügy-
véd Budapest, Szépv. utca 3.
Közvetítők nem díjaztatnak. 3120

Gyümölcsfák tavaszi perme-
téséhez 100
liter vízben 1 kiló kénmájst és
negyed kiló rézgálicot oldjunk
fel. Kénmájst kilóként 84
filléért szállít Mayerfi Zoltán
permétező anyag-gyára, Kec-
kemét. 3023

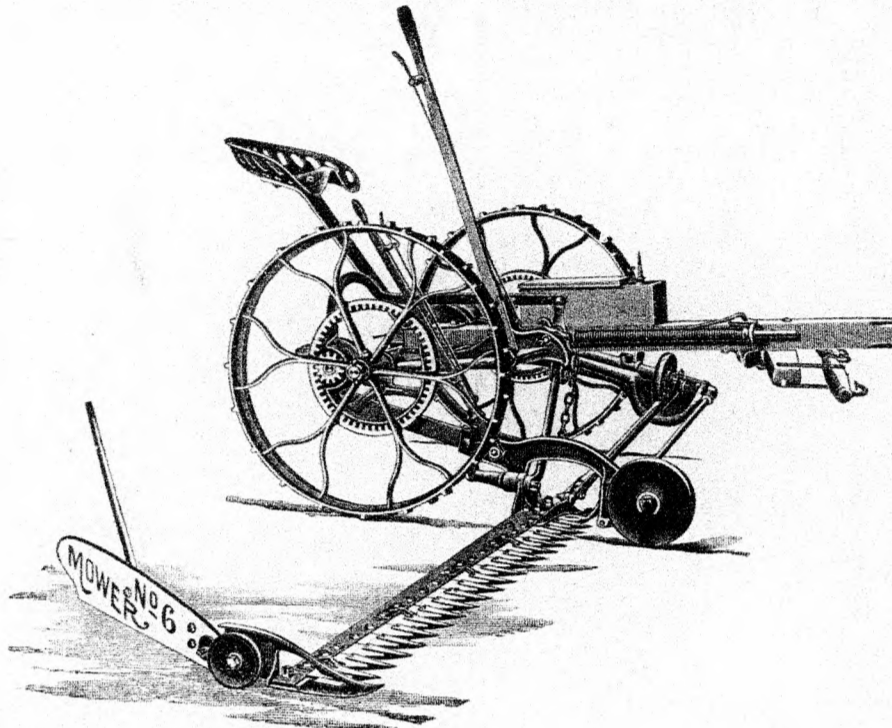
**A GAZDA
KAZTÁIT**

a beállítás, cséplőgépet az esztől FISCHER-féle szab-
impingent szövetből készült lenből készült vízhatlan pony-
vával, 6 db hálta, meg a legbirnevesebb lenn ponyvák
kellő hámszámmal 10-15 évig eltarthatók. A 24 év
óta lemondó Fischer-féle zsek- és ponyvagyár Budapesti,
Nádor-utca 31-33. az ország legbirnevesebb uradalmi-
manák szállítója.

**Szekérgonyvák.
Juta- és lenzárakok.**

Ajánlunk legjutányosabban, a mindenkori napiárakon, elsőrendű
**szalonnát, pestvárosit vagy vidéki perzseltet, továbbá
elsőrendű pestvárosi disznósirt és szalonnasót**
KOVÁCS MÁTYÁS és TÁRSA, BUDAPEST, VI., Vörösmarty-utca 36.
TELEFON 18-35. Árjegyzékkel szívesen szolgálunk. TELEFON 18-35.

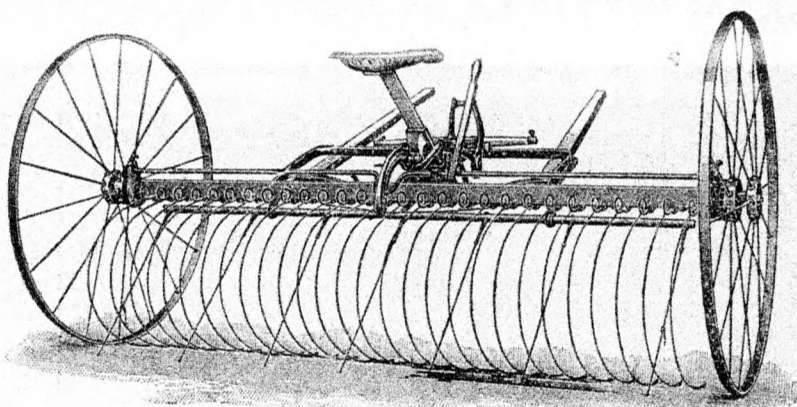
A „**The Johnston Harvester Co.**“ amerikai kizárólagos aratógépgyár
10-es számú fűkaszalója a legmegbízhatóbb ilyenmü eszköz. — Teljes
 5 láb vágási szélességgel. — Lányszerkezet
 nélkül s így a legtartósabb fűkaszaló.

Fenti gyárnak teljesen aczélból készült

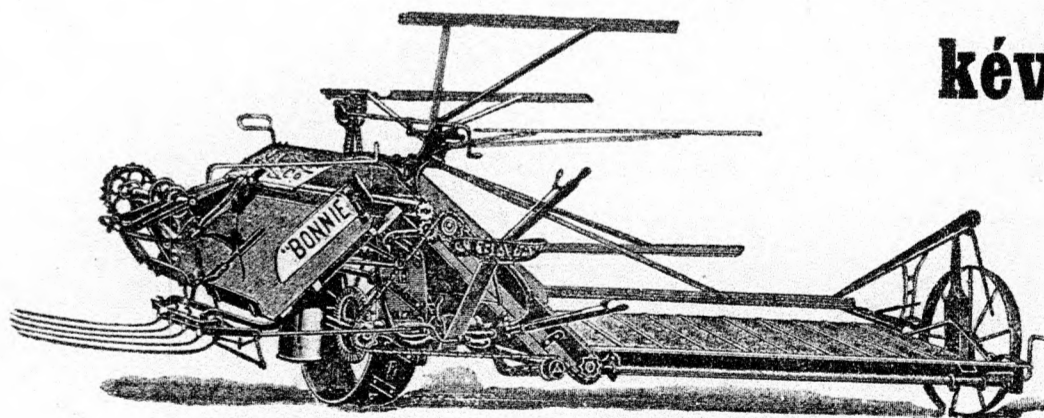
szénagyűjtő gépei

elsőknek elismert tartósságu és szerkezetü eszkö-
 zök. — A kerek szilárd aczélalpakból, kettős
 kerékagyakból és teli aczélküllőkből vannak ké-
 szítve s így a legnagyobb tartósságot biztosítják.
 Könnyen járnak és így munkateljesítésük nagy,
 kezelésük egyszerű.

A valódi „JOHNSTON“ kévekötő aratógép

teljes 6 láb vágási szélesség mellett
 a jelenkor legkevesebb vonóerőt
 igénylő, legmegbízhatóbb és legna-
 gyobb munkateljesítésü aratógépe.
 Szerkezete egyszerű, minéltogva
 kezelése különös szakértelmet nem
 igényel; minden egyes része a
 legkitűnőbb anyagból készült és így
 munkája közben a legmegbízhatóbb.

Vezérképviselet és főraktár:

MELICHAR FERENCZ, BÄCHER RUDOLF BUDAPEST, VI.,
 Nagymező-utca 68. szám.

Hirdetési á
 minden sz
 den sz
 A legk

Betöltet

Betöltet

Gépész-kovács
 évi szolgálata
 egy gépész es
 Cím: Bökl ga
 Lemes, Sáros m

Gyakornok ki
 évári gazd akad
 akarja, alulíroít
 felvétetik. Némi
 korlattal bíró eg
 ben részesülnek.
 élelmezés nélkü
 rona, fűtés, vill
 szerezvény bukor
 lyások kérténye
 ványmásolatokká
 vissza nem küld
 ráó Springer ur
 tartóságához Ado
 bolcsra (Fejérme
 zék.

Egy segédített
 sedébe föl
 hó 15-én Tolnanc
 gazdaságában. Pál
 katonakötelezett
 get tett kereszté
 kik úgy az irodal
 ságt teendőkb
 latal bírnak. — E
 korona teljes ell
 son kívül. Folyam
 zonyítványmásola
 táni bér gazdaság
 bővár, küldendők.

A kishörscöki
 állás azonnal betöl
 több évi gyakorlat
 felelősségnek meg
 lyáztatnak. Ajánla
 ványmásolatok
 u. p. Káloz, küld

Gazda. Azonn
 sen szakavatott,
 gazda, ki a mag
 nyelvet bírja és sok
 von kézelt gazda
 tnyó bizonyítvány
 kézik. Kérvények b
 másolatokkal, mel
 nem küldetnek,
 osaládi állapot m
 intézendők: Giesk
 zeaga, Pusztá-Cez
 nia.

Középkorú vagy
 minőségű jó biz
 kal rendelkezik.
 szolgálata felfoga
 latokhoz a bizony
 melléklendők. Szer
 Mezőzombor, Zemp

Kulcsár ügyelet
 jesen megbízható
 kereksek, a ki a ha
 helyt áll és ma
 érti. Ajánlatok ok
 tokkal, Gomboslag
 ida, czimzendők.

Pályázat. Nagym
 Sándor ur felgyűl
 egy másodrendű se
 lés azonnal betöl
 dalmarás képzéni
 gverya és fapótlék
 méter kemény ha
 szoba, kiszolgálás
 gazdasági akadémi
 intézetet, vázrott
 tézek méltóságos
 Nopcsa Elek gar
 csos urhoz címre
 ványmásolatokkal f
 vényeltet, melyok
 küldetnek, Licht
 hely Intézéshöz Pé
 Csongrád.

Tehenes-gazdát
 lépésre, ki már na
 nészetben alkalmaz
 zetés megállapod
 Ajánlatok tövázso
 daság intézéséhez
 megye küldendők.

Nőtlen gazdaságt
 kerestetik.
 minőségben már ala
 volt, magyarul, leh
 beséi. Ajánlatok bi
 másolatokkal, mel
 nem küldetnek, B
 Felső-Szöll, Póssom
 küldendők.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legalkalmasabb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST—KELENFÖLD a vasútiállomással szemben.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

Első magyar morzsoló (gép) eke!

Epochális tiszta magyar találmány.

Egyszeri szántással izé-porrá morzsolja a földet és mintegy megrostálva, a gáztól, feregtől tisztítva, simítja a szomszédos barázdához. A marhaállományt meg lehet kettőztetni. A magtermelést meg-bővíti, a talajt folyton javítja. Minden vele dolgozó gazda meg-gazdagodik. Megrendelhetők SCHWARZ AD.-nál Klagenfurt-ban. Ára 120 korona. A megrendelésnél beküldendő 30 korona, utánvét 30 korona ez a gép árának fele, fele 90 nap alatt fizetendő.

Denaturált
dohány

"TABAKO"

porított dohánytrágya és rovarirtószer.

A magy. kir. pénzügyi kormány és a m. kir. dohányjövődék kizárólagos engedelmével és ellenőrzése mellett gyártva. Humus, nikotin, salétrom, káli, phosphor és nitrogén tartalmánál fogva minden talajra alkalmas.

"TABAKO" a legolcsóbb, legjobb nö-vényi trágya, csontszáraz, szórható, permetezhető.

Ára waggónvételnél 450 korona bármely feladó állomásra szállítva, kisebb vételnél 100 kilgr.-ként 5 kor. ab dohánygyárak.

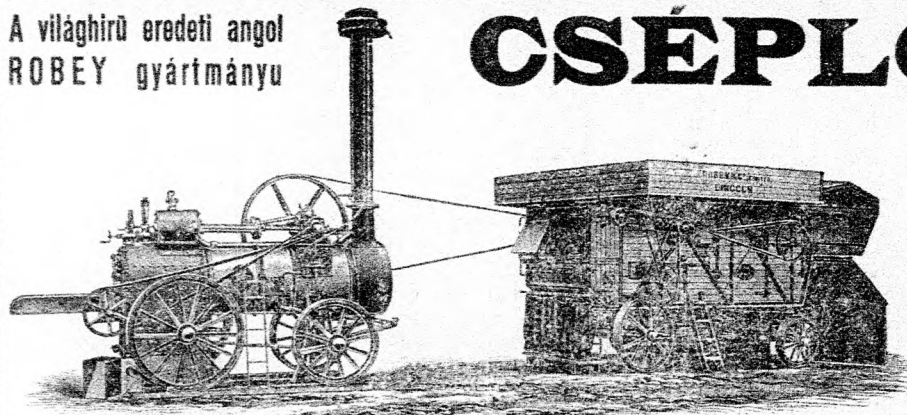
"TABAKO" denaturált leveles dohánytrágya,

csakis teljes waggónrakományokban, ára bármely feladó állomásra 250 kor. A „Tabako” dohánytrágya és rovarirtó alkalmas szőlő, repcze, cukor-repa stb. trágyázására. Prospektusokkal szolgál a

TABAKO részvénytársaság, BUDAPEST, V., Mérleg-utca 9.

(TELEFON 51-32)

A világhírű eredeti angol
ROBEY gyártmányu

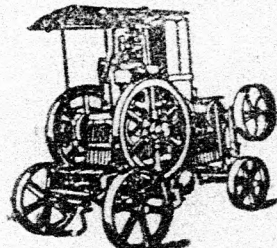
CSEPLŐKÉSZLETEK

a legkiválóbb benzinmotor lokomobilok

verőléczes dobbal ellátott vas-rámás cseplőgépekkel párosítva.

SZÜCS ÖDÖN-NÉL
BUDAPEST,

VI. ker., Nagymező-utca 66. sz.

„Patria” irodalmi vállalat nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek). Az Első Magyar Papír r.-t. papirosán.

A közelgő aratási időnyre ajánlunk:

mindennemű gazdasági kötélárut

saját műáztatóinkból nyert elsőrendű kenderből készítve

favéges kévekötőket,

legkitünőbb minőségű valódi kenderzsákokat,
gőzeke sodronyköteleket

a legjobb angol tégelyacélsodronyból. — Mindezen cik-keket saját gyárunkban legjobb minőségben készítjük és leg-olcsóbb árban szállítjuk. 5401

Szegedi kenderfonó-gyár részvény-társaság Szegeden.

SZABADALMAK, TALÁLMÁNYOK

ügyeit szakszerűen intézi a világ minden államában

TÖRÖK LÁSZLÓ

okleveles gépészmérnök
hites szabadalmi ügyvivő

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 1/c. SZÁM. TELEFON 87-02.

Kitünő minőségű

szuperfoszfátjait és thomassalaklisztet

teljes szavatossággal, legelőnyöseb-
ben szállít a

kartellen kívüli

Szent-Istváni műtrágyagyár

központi irodája Kassán, Fő-utca 4. szám.

5427

Erőtakarományokat,

mütrágyaféléket

== kartellen kívül ==

gazdasági magvakat

legolcsóbban szállít a

Mezőgazdasági Hitelbank R.-T. áruosztálya

BUDAPEST, V., Báthory-utca 5. sz.

A leg-
Torontá
időszeri
több és
20-ika ó
torontá
ról. Ez
eddig n
a fokot,
akadályo
csendőrs
a haldol
messze
sőt világ
az ily m
Ugy T
komolyak
napíhír
a két vá
lesz az
— hacsak
mények
mert aki
magyar
helyzetét,
mésnek b
nemcsak
nak a m
jén elves
lahat.
A jobb
percében
az emlit
czekben
séklet és
megegyez
áll a hely
engedéke
Az előbb
leszámítva
egyforma
oka az, h
mozgalma
meg. Eze
szágas Sz
Szövetség
demokrat
vezeti és
értő embe
mennyre
tik azok a
azonban k
nyait teki
lások, az
Hogy ezt
állítjuk, a
alkalmunk
dékenység
máris eln
teljesen m
teléseinek.
A toron
időszerint
lakosainak
földmivelő
kat. holda
Mert Nag
sztrájkot a
számosok
ricza-földek
évben is
Nagykikind
tak. Az el
állított, az
deket har